

národní
úložiště
šedé
literatury

Výroční zpráva České národní banky za rok 2020

Česká národní banka
2021

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-506559>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Výroční zpráva — 2020

Česká národní banka — Výroční zpráva — 2020

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

www.cnb.cz

Mandát ČNB

- pečovat o cenovou stabilitu,
 - pečovat o finanční stabilitu a o bezpečné fungování finančního systému v České republice,
 - vydávat bankovky a mince, řídit peněžní oběh a zúčtování bank,
 - vykonávat dohled nad osobami působícími na finančním trhu.
-
- Měnovou politikou usilujeme o zachování cenové stability, tedy o udržení nízké a stabilní inflace. Makroobezřetnostní politikou pečujeme o finanční stabilitu a odolnost finančního systému, které jsou nezbytnou podmínkou pro zachování cenové stability. Společným působením měnové a makroobezřetnostní politiky tak přispíváme k udržení důvěry v hodnotu české koruny a ke stabilitě makroekonomického prostředí.
 - Dohledem nad finančním trhem, tvorbou pravidel obezřetného chování a jednání se zákazníky chráníme klienty osob a institucí, které podnikají na finančním trhu.
 - Při výkonu pravomocí v oblasti řešení krize bank, družstevních záložen a některých obchodníků s cennými papíry vytváříme podmínky pro co nejhladší řešení jejich případné krize bez použití veřejných prostředků.
 - Provozováním mezibankovního platebního systému a vydáváním bankovek a mincí zajišťujeme plynulý platební styk a hladký oběh hotovosti.
 - Jako banka státu poskytujeme státu a veřejnému sektoru bankovní služby.
 - V souladu s hlavním cílem s odbornou péčí nakládáme s devizovými rezervami.
 - Jsme součástí Evropského systému centrálních bank a podílíme se na plnění jeho cílů a úkolů.

NA ČEM STAVÍME

NEZÁVISLOST

Široce pojatá a zákonem podložená nezávislost centrální banky je klíčovou podmínkou úspěšné realizace měnové politiky, tedy dlouhodobého nízkoinflačního růstu ekonomiky, stejně tak jako objektivního dohledu nad finančním trhem.

OTEVŘENOST A DŮVĚRYHODNOST

Vysoká míra nezávislosti musí být doprovázena vysokou mírou odpovědnosti vůči veřejnosti za plnění našich cílů. Veřejnosti i jejím voleným zástupcům otevřeně a pravidelně sdělujeme své cíle a míru jejich naplňování, stejně jako naše názory, záměry a předpoklady do budoucna, a tím činíme naše konání srozumitelné, předvídatelné, a proto důvěryhodné.

ODBORNÁ ZDATNOST

Odborně zdatní a kompetentní zaměstnanci jsou předpokladem pro to, aby se ČNB dařilo posilovat její pověst jako důvěryhodné a otevřené instituce doma i v mezinárodním měřítku.

Obsah

ROK 2020 VE ZKRATCE	3
ÚVODNÍ SLOVO GUVERNÉRA	4
I. BANKOVNÍ RADA	10
II. ČNB V ROCE 2020	14
II.1 MĚNOVÁ POLITIKA A EKONOMICKÝ VÝVOJ	14
II.2 FINANČNÍ STABILITA	17
II.3 DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM	20
II.4 POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE	30
II.5 PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK	31
II.5.1 Peněžní oběh	31
II.5.2 Bezhotovostní platební styk	33
II.6 STATISTIKA	36
II.7 OPERACE NA FINANČNÍM TRHU	37
II.7.1 Správa devizových rezerv	38
II.7.2 ČNB jako banka státu	42
II.8 EKONOMICKÝ A FINANČNÍ VÝZKUM	43
II.9 EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE	43
III. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE	50
III.1 ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2020	50
III.2 LIDSKÉ ZDROJE	52
IV. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ	60
IV.1 KOMUNIKACE	60
IV.2 FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST	62
IV.3 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM	63
IV.4 ODBORNÁ KNIHOVNA	64
IV.5 ARCHIV	64
IV.6 KONGRESOVÉ CENTRUM	64
V. HOSPODAŘENÍ ČNB	68
ÚČETNÍ ZÁVĚRKA A ZPRÁVA AUDITORA K 31. 12. 2020	73
SEZNAM ZKRATEK	98

Rok 2020 ve zkratce

- Globální hospodářský a měnový vývoj výrazně ovlivnila koronavirová pandemie. Přijímaná protiepidemická opatření dopadla na světový obchod a negativně zasáhla ekonomický vývoj prakticky ve všech zemích včetně České republiky.
- Bankovní rada na nepříznivý ekonomický vývoj reagovala razantním snižováním úrokových sazeb. Hlavní úroková sazba ČNB byla během března a května ve třech krocích snížena o dva procentní body na 0,25 %.
- Od počátku roku začala ČNB v záznamech z měnových jednání bankovní rady zveřejňovat jmenovité argumenty jejích jednotlivých členů. Tím došlo k dalšímu posílení transparence měnové politiky.
- Domácí finanční sektor zůstal v průběhu koronavirové krize stabilní. Na jejím počátku ČNB preventivně podpořila likviditu finančních institucí a trhů. Výrazné snížení sazby proticyklické kapitálové rezervy bank přispělo k jejich schopnosti plynule úvěrovat nefinanční podniky a domácnosti. Zmírnění doporučení pro posuzování nových hypotečních úvěrů pak umožnilo zachovat v tomto důležitém tržním segmentu vysokou aktivitu i za zhoršených ekonomických podmínek.
- Rozšíření dodávacích operací a využití možností daných dočasnou úpravou zákona o ČNB (rozšíření kolaterálu ve standardních operacích a zpřístupnění dodávacích operací i některým nebankovním subjektům) významně přispělo k uklidnění finančních trhů při jarním propuknutí koronavirové krize.
- Koronavirová pandemie i nastalý vývoj na finančním trhu vedly k tomu, že ČNB musela podstatně upravit své dohledové priority i způsob výkonu dohledové činnosti. Tu adekvátně přizpůsobila nastalé situaci, aby i nadále zajistila řádné plnění svých zákonných povinností.
- Poprvé v historii ČNB určila a předepsala bankám minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL). MREL je vedle kapitálového požadavku další důležitý požadavek, jehož plnění má za cíl zvýšit schopnost bank odolat nepříznivým okolnostem a případně vyřešit jejich krizi bez použití veřejných prostředků.
- Přes zvýšení plateb realizovaných různými bezhotovostními formami – mimo jiné ve vazbě na pandemii – výrazně meziročně vzrostla hodnota oběživa.
- V dokumentu *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou* ČNB společně s Ministerstvem financí doporučila prozatím nestanovovat cílové datum přijetí eura, a tedy neusilovat v průběhu roku 2021 o vstup do kurzového mechanismu ERM II.
- K 1. září vznikl nový samostatný odbor lidských zdrojů.

Úvodní slovo guvernéra

Vážení čtenáři,

po několika letech nepřetržitého hospodářského růstu, a ze zpětného pohledu až bezstarostné prosperity, udeřil v roce 2020 na světovou i českou ekonomiku šok, pro který se obtížně hledá historické srovnání. Koronavirová pandemie a s ní spojená drastická omezení společenského i ekonomického života zcela zastínily a přehlušily rizika, která jsme v předpandemické době oprávněně považovali za značná. Nová situace před nás postavila výzvy, o kterých se v učebnicích ekonomie nic nepíše. Ze dne na den byli tvůrci hospodářských politik nuceni řešit problémy, kterým naposledy oni sami nebo jejich předchůdci čelili během finanční a dluhové krize a které byly v různých ohledech dokonce mnohem větší než tehdy.

Přitom ještě začátek roku vypadal docela nadějně. Česká ekonomika v důsledku slábnutí zahraniční poptávky sice cyklicky zpomalovala, ale trh práce nadále zůstával přehřátý a inflační tlaky vysoké. Bylo tomu tak mimo jiné proto, že normalizace měnové politiky, spočívající ve zvyšování úrokových sazeb k dlouhodobě rovnovážným úrovním, ještě nebyla dokončena a měnová politika tak zůstávala nadále uvolněná. Prognóza inflace ze začátku

února ukazovala na riziko přestřelení inflačního cíle a ČNB v souladu s ní zvýšila základní úrokové sazby. Pandemický šok naplno udeřil v březnu a razantně ukončil období, kdy se o měnové politice uvažovalo a rozhodovalo ve standardním šestitýdenním rytmu a kdy, metaforicky vyjádřeno, byly různé faktory ekonomického a cenového vývoje posuzovány a zvažovány jako na lékárnických vahách.

Koronakrise naštěstí zastihla českou ekonomiku v dobré výchozí kondici a s připravenými přizpůsobovacími mechanismy. Prvním z nich bylo spontánní oslabení koruny, které vedlo k žádoucímu uvolnění měnových podmínek ještě předtím, než k diskrečním opatřením sáhli tvůrci hospodářských politik. Dalším příspěvkem k uvolňování měnových podmínek bylo trojí snížení měnověpolitických úrokových sazeb. V polovině března k němu bankovní rada přikročila dokonce mimo své pravidelné jednání. Do začátku května snížila bankovní rada ČNB úrokové sazby ještě ve dvou dalších krocích a během necelých dvou měsíců v souhrnu o dlouho nevídané dva procentní body. Snižování úrokových sazeb tak bylo jakousi „druhou zónou obrany“ před negativním exogenním šokem. Stojí za zmínku, že možnost stimulovat ekonomiku touto cestou byla otevřena již dříve zahájenou normalizací měnové politiky, ke které v mnoha vyspělých ekonomikách v období po finanční krizi ani nedošlo. Jinak řečeno, zatímco například v eurozóně bylo uvolnění měnových podmínek dosaženo opětovným použitím nekonvenčních nástrojů a zavedením nekonvenčních nástrojů nových, my jsme potřebného uvolnění docílili výlučně pomocí nástrojů konvenčních. Ve zbytku roku 2020 zůstaly naše měnověpolitické sazby na hodnotách, kterých dosáhly na začátku května.

Dalším důležitým přizpůsobovacím mechanismem v naší gesci se stal tuzemský bankovní sektor, který do krize vstoupil jako mimořádně dobře kapitálově vybavený a vysoce odolný vůči nepříznivým šokům. Právě on na sebe převzal část břemene zmírnění mimořádně rychle postupující krize, přičemž ČNB krátce po jejím vypuknutí podnikla dodatečné kroky k tomu, aby finanční sektor měl dostatek likvidity. Samozřejmě hlavní

tíhu zmírnění této krize – a bylo tomu tak na celém světě – převzaly veřejné finance. Bez jejich aktivní a cílené podpory nejvíce postižených oborů či profesí by došlo k mnohem dramatičtějším poklesu hospodářství a ke skokovému zvýšení nezaměstnanosti. Přestože pokles ekonomiky byl v roce 2020 největší od vzniku samostatné ČR, bez zapojení všech uvedených přizpůsobovacích mechanismů by byl nepochybně ještě výrazně hlubší a bolestivější.

Inflace se v roce 2020 pohybovala na poměrně vysokých a dlouho nezaznamenaných hodnotách. Po většinu roku dokonce překračovala horní mez tolerančního pásma našeho inflačního cíle, k čemuž došlo poprvé od roku 2013. Až koncem roku se přiblížila k našemu dvojprocentnímu cíli s tím, jak se s určitým zpožděním začalo prosazovat ochlazování trhu práce, ochabování domácí poptávky a pozvolné, byť značně rozkolísané, posilování koruny. Ke zpomalení inflace v roce 2020 tedy nakonec došlo, ale později, než jsme předpokládali po vypuknutí pandemie.

Hospodářský vývoj v roce 2020 se vyznačoval třemi zaznamenaníhodnými rysy. Tím prvním byla asymetrie mezi rozsahem nákazy a ekonomickými dopady protipandemických opatření. Zatímco na jaře byl epidemický vývoj poměrně umírněný, mimořádně tvrdá uzávěra mnoha odvětví a oborů způsobila ve druhém čtvrtletí bezprecedentní ekonomický propad. Oproti tomu nesrovnatelně vážnější epidemický vývoj v posledním čtvrtletí (a také na začátku roku 2021) byl spojen s mnohem nižšími ekonomickými náklady. Druhým rysem byla výrazná a rychlá proměna nabídkových a poptávkových šoků v průběhu roku s tím, jak byla zpříšňována či naopak uvolňována protiepidemická omezení. Třetím rysem pak bylo prohlubování dvojkoľejnosti naší ekonomiky zejména během podzimní vlny pandemie: zatímco sektor služeb byl v některých segmentech uzavírkami postižen až fatálně, průmysl jako celek zůstával tahounem ekonomiky, mimo jiné díky naší těsné obchodní provázanosti se zahraničím.

V již téměř čtvrt století dlouhé historii našeho cílování inflace je velmi zřetelná systematická snaha o větší transparentnost a předvídatelnost měnové politiky ČNB. Přestože ta je dlouhodobě mnohými renomovanými zahraničními institucemi považována za velmi vysokou, v roce 2020 jsme na této cestě opět o něco pokročili. Začali jsme zveřejňovat názory a postoje jednotlivých členů bankovní rady při rozhodování o nastavení měnové politiky (tzv. attributed minutes). Vycházíme z dlouhodobého přesvědčení, že čím předvídatelnější naše politika bude, tím bude efektivnější a pro naši ekonomiku přínosnější.

O roli dohledu nad finančním sektorem v situaci hlubokého hospodářského poklesu a mimořádných nejistot jsem se již krátce zmínil. Na tomto místě bych se chtěl k tématu vrátit podrobněji. Především, že vláda různými stabilizačními a podpůrnými programy dodala podnikatelům v kritických fázích pandemie tolik potřebnou likviditu, čímž zabránila překotné vlně úvěrových selhání. Opatření přijatá ve spolupráci vlády a ČNB (zejména úvěrové moratorium) pak stabilizovala dluhovou službu nejvíce postižených subjektů a zajistila bezporuchové fungování finančních institucí. Přestože kapitálová pozice domácího bankovního sektoru byla i díky vysokým kapitálovým rezervám a značnému přebytku kapitálu nad regulatorními požadavky robustní, ČNB v červnu přistoupila k uvolnění v minulosti vytvořené proticyklické kapitálové rezervy bank. To v kombinaci s odkladem výplaty dividend vytvořilo předpoklad pro zachování dostupnosti bankovního financování. Zároveň jsme vyjádřili připravenost v případě potřeby tuto rezervu zcela uvolnit. V oblasti úvěrů na bydlení ČNB zaujímala proticyklický postoj: limit poměru výše úvěru k hodnotě zajištění (LTV) zvýšila z 80 % na 90 % a zrušila limity pro výši dluhu a dluhové služby v poměru k příjmům (DTI a DSTI). I díky těmto opatřením zůstala aktivita na trhu hypotečních úvěrů silná a ve druhém pololetí 2020 bylo dokonce dosaženo historicky nejvyššího objemu skutečně nových hypoték.

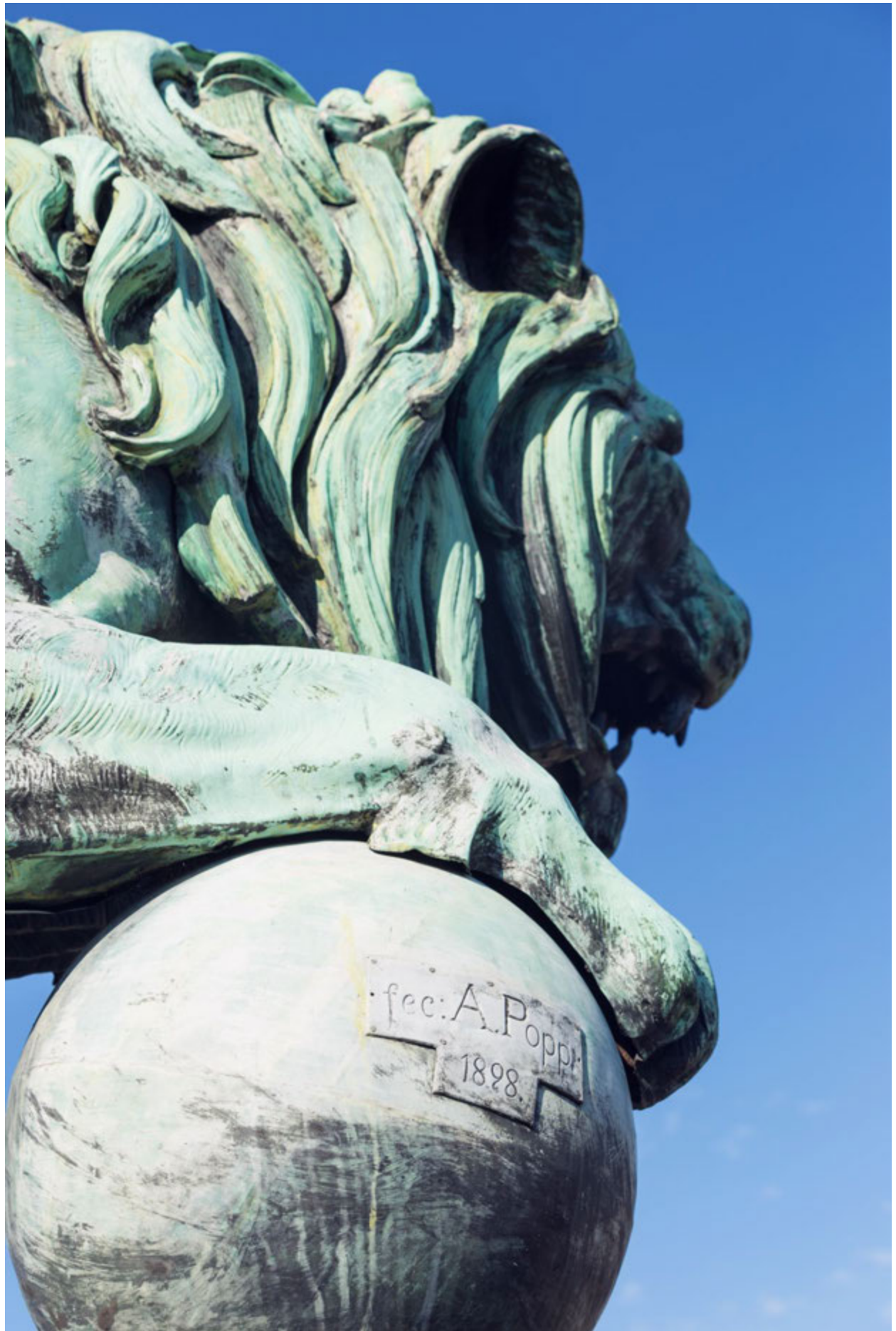
V Poslanecké sněmovně pokračovalo v průběhu roku 2020 projednávání novely zákona o ČNB, která by měla zakotvit pravomoci stanovovat závazné horní hranice ukazatelů LTV, DTI a DSTI pro všechny poskytovatele hypotečních úvěrů na českém trhu a rozšířit spektrum měnověpolitických obchodů prováděných centrální bankou. ČNB usilovala o tuto změnu zákona již od roku 2016, avšak příslušnou novelu nestihla předchozí Poslanecká sněmovna během svého funkčního období schválit. Během roku 2020 se ve stavu legislativní nouze podařilo schválit pouze dílčí novelu zákona, která upravuje měnověpolitické nástroje, avšak s platností omezenou jen do konce roku 2021. Projednávání celé novely zákona bylo

odloženo do roku 2021. Chtěl bych čtenáře ujistit, že i nadále bude platit zákaz měnového financování vlády centrální bankou, neboť tento zákaz nebyl nikým a ničím zpochybněn a do tohoto bodu nebylo během projednávání nijak zasahováno.

Lze shrnout, že rok 2020 byl z ekonomického hlediska nejhorším rokem v historii samostatné ČR a z hlediska zdravotního a společenského rokem tragickým a bezútěšným. Očkování obyvatelstva se stane rozhodujícím momentem v boji proti koronaviru a největší nadějí, že v roce 2021 dojde k ekonomickému oživení, a to pokud možno na udržitelném základě. Je pravděpodobné, že i když k takovému oživení dříve či později dojde, na první pohled méně zřetelné jizvy v životě naší společnosti se budou hojit ještě dlouho poté, co bude dosaženo předpandemické ekonomické úrovně. Jsem přesvědčen, že na klopýtavé cestě rokem 2020 obstála ČNB se ctí a že v rámci svých pravomocí přispěla ke zmírnění negativních dopadů pandemie na ekonomiku i na další oblasti našeho života.

Jiří Rusnok, guvernéra

I. Bankovní rada

NARODNI BANKA CESKOSLOVENSKA

— **20 Kč**
(bankovka)

1926

První vydanou bankovkou Národní banky Československé byla dvacetikoruna dnes označovaná jako 20 Kč II 1926. Mezi všemi dosud vydanými papírovými platidly je ojedinělá grafickým pojetím, neboť na obou stranách se nalézají postavy osobností, zesnulých tvůrců nového československého státu. Zatímco lící strana nesla obraz Milana Rastislava Štefánika, ministra války ve vládě Tomáše Garrigua Masaryka v době I. světové války, na straně rubové se nacházel portrét někdejšího prvního ministra financí Československé republiky Aloise Rašína. Ve svém pojetí se prof. Alois Mudruška soustředil na co nejrealističtější zachycení obou osobností s tím, že v jejich rysech zvýraznil pevné odhodlání. Kompozici doplnil o giloše, které vedle funkce bezpečnostní plnily také úlohu dekorativního prvku, a malý státní znak.

O bankovce 20 Kč II se původně uvažovalo, že bude jazykově slovenská obdobně jako 10 Kč I. Od návrhu se posléze ustoupilo, neboť nebylo národnostně vhodné, aby právě nejnižší hodnoty papírových platidel byly slovenské.

I. BANKOVNÍ RADA

Bankovní rada je nejvyšším řídicím orgánem ČNB. Je sedmičlenná a jejími členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident republiky. Členové bankovní rady ČNB jsou jmenováni na dobu šesti let. Nikdo nesmí zastávat funkci člena bankovní rady více než dvakrát.

S působením v bankovní radě ČNB jsou neslučitelné funkce člena zákonodárního sboru, vlády nebo řídicích, dozorčích a kontrolních orgánů jiných bank a podnikatelských subjektů a výkon samostatné výdělečné činnosti s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, literární, publicistické, umělecké a pedagogické. Členství v bankovní radě ČNB je dále neslučitelné s jakoukoliv činností, která může způsobit střet zájmů mezi prováděním této činnosti a členstvím v bankovní radě.

V souladu s hlavním cílem ČNB, kterým je péče o cenovou stabilitu, a s úkolem pečovat o finanční stabilitu určuje bankovní rada měnovou a makroobezřetnostní politiku a nástroje pro jejich uskutečňování. Rozhoduje také o zásadních opatřeních týkajících se dohledu nad finančním trhem, řešení případných krizí na finančním trhu a hotovostního i bezhotovostního peněžního oběhu. Stanovuje strategii rozvoje ČNB a pravidla pro zapojení české centrální banky do aktivit EU, Evropského systému centrálních bank (ESCB) a Evropské rady pro systémová rizika (ESRB) a pro spolupráci s mezinárodními finančními institucemi. Rozhoduje o organizačním uspořádání ČNB a o vymezení pravomocí a odpovědností jejích organizačních útvarů. Schvaluje rozpočet a zásady finančního hospodaření ČNB.

Jednání bankovní rady předsedá guvernér, v jeho nepřítomnosti jím pověřený viceguvernér. Bankovní rada přijímá svá rozhodnutí prostou většinou hlasů. V případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

V roce 2020 nedošlo k žádné změně v personálním složení bankovní rady ČNB.

Bankovní rada – složení k 31. prosinci 2020

Zleva: Oldřich Dědek, Aleš Michl, Tomáš Nidetzký, Jiří Rusnok, Marek Mora, Vojtěch Benda, Tomáš Holub

II. ČNB v roce 2020

20

— **20 Kčs**
(státovka)

1945

Pouze dvě papírové dvacetikoruny byly vytištěny v zahraničí, obě v době II. světové války. Jedna v Sovětském svazu (korunová poukázka 1944) a jedna ve Velké Británii (20 Kčs A 1945). Takzvaná londýnská emise vznikla z popudu ministra financí exilové vlády Ladislava Feierabenda na přelomu let 1942 a 1943.

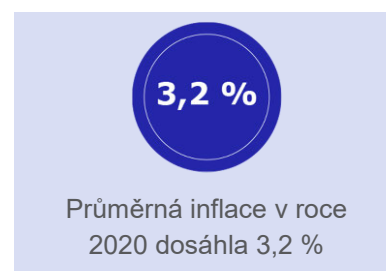
Stejně tak jako 50 Kčs A byla výroba 20 Kčs A zadána londýnské firmě Waterlow. Ta zakázku zpracovala ve svém ateliéru dle podkladů dodaných exilovým ministerstvem financí. Jejich výběr byl však velmi omezený. V případě dvacetikoruny se jednalo o obraz Karla Havlíčka Borovského, resp. jeho reprodukci, jež byla publikována v dobovém kompendiu *Československá vlastivěda*, určeném pro nejširší veřejnost. Firma Waterlow však Havlíčkovu podobu výrazně upravila, a to stranovým otočením a dále výrazem, neboť zjemnila jeho rysy a stejně tak i jeho „bojovné“ vzezření. Kompozici dále na lící i rubové straně doplnila o lidové ornamenty. Do oběhu se státovka dostala při měnové reformě 1. října 1945.

II. ČNB V ROCE 2020

II.1 MĚNOVÁ POLITIKA A EKONOMICKÝ VÝVOJ

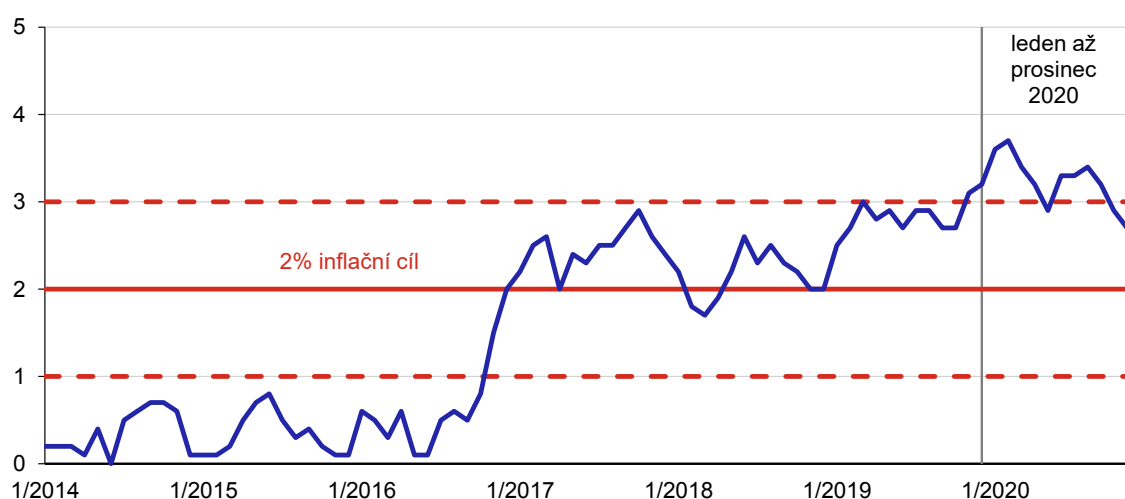
Hlavním úkolem měnové politiky je udržování cenové stability. ČNB od ledna 1998, tj. více než dvacet let, uplatňuje režim cílování inflace, v němž se snaží udržet inflaci poblíž předem vyhlášeného cíle. Ten má od roku 2010 podobu meziročního přírůstku indexu spotřebitelských cen ve výši 2 % s tolerančním pásmem ± 1 procentní bod. Cíl na této úrovni odpovídá praxi vyspělých ekonomik.

Globální hospodářský a měnový vývoj v roce 2020 výrazně ovlivnila koronavirová pandemie. Přijímaná protiepidemická opatření dopadla na světový obchod a negativně zasáhla ekonomický vývoj prakticky ve všech zemích. Výsledkem byl hluboký propad globální ekonomiky. ČNB na nepříznivý domácí ekonomický vývoj odpověděla razantním snižováním úrokových sazeb. K uvolnění měnových podmínek přispělo i výrazné oslabení kurzu koruny po jarním vypuknutí pandemie. Inflace se vlivem doznívajícího vlivu předchozího výrazného přehřátí domácí ekonomiky a trhu práce pohybovala po většinu roku 2020 nad horní hranicí tolerančního pásma, nicméně v posledním čtvrtletí roku se snížila až do blízkosti inflačního cíle.

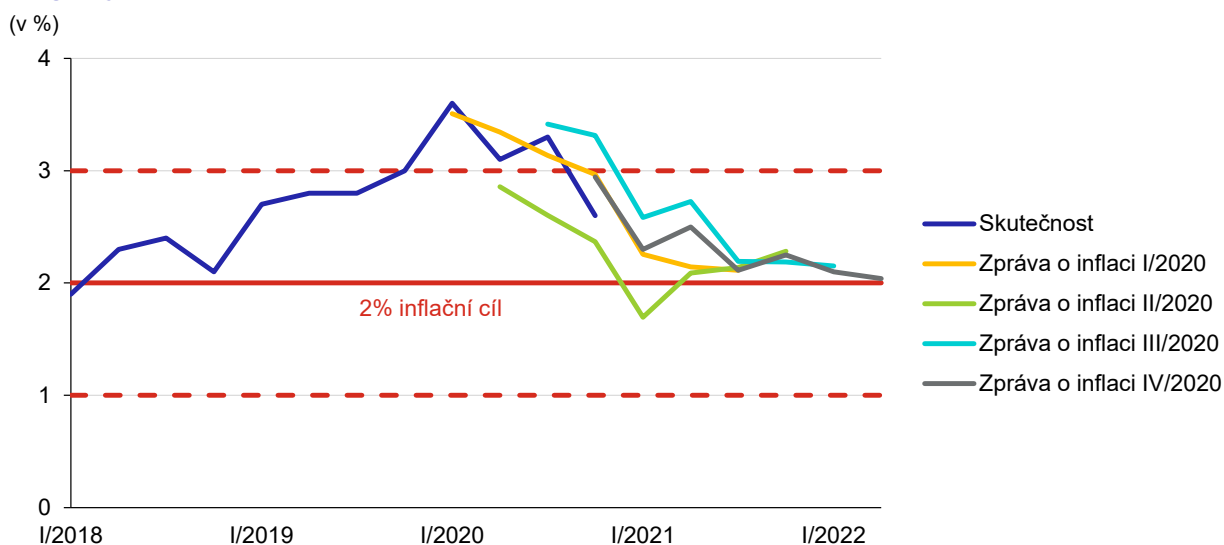
Plnění inflačního cíle

(v %)

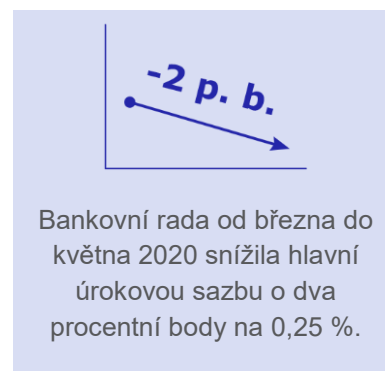
Klíčovým podkladem pro rozhodování bankovní rady jsou prognózy budoucího ekonomického vývoje, které sestavuje sekce měnová. Tyto prognózy byly spolu s popisem a hodnocením hospodářského a měnového vývoje publikovány ve čtvrtletních [Zprávách o inflaci](#). Únorová prognóza, která byla sestavena ještě před vypuknutím pandemie koronaviru, signalizovala zvýšení inflace zřetelně nad horní hranici tolerančního pásma cíle. Důvodem byly především cenové dopady změn nepřímých daní v situaci přetrvávajících silných inflačních tlaků v domácí ekonomice. Tyto tlaky však měly začít postupně slábnout v návaznosti na zvolňující dynamiku mezd v podmínkách zpomalujícího růstu regulovaných cen a cen potravin. Kurz koruny měl po zpevnění na počátku roku zůstat v jeho dalším průběhu stabilní a působit tak na ceny neutrálně. Růst české ekonomiky měl postupně zrychlovat v návaznosti na pozvolné oživení do té doby poněkud skomírající zahraniční poptávky. S únorovou prognózou byl konzistentní nejprve nárůst domácích tržních úrokových sazeb následovaný jejich poklesem ve druhé polovině roku 2020. V souladu s prognózou bankovní rada v únoru zvýšila úrokové sazby o 0,25 bazických bodů.

Prognózy celkové inflace

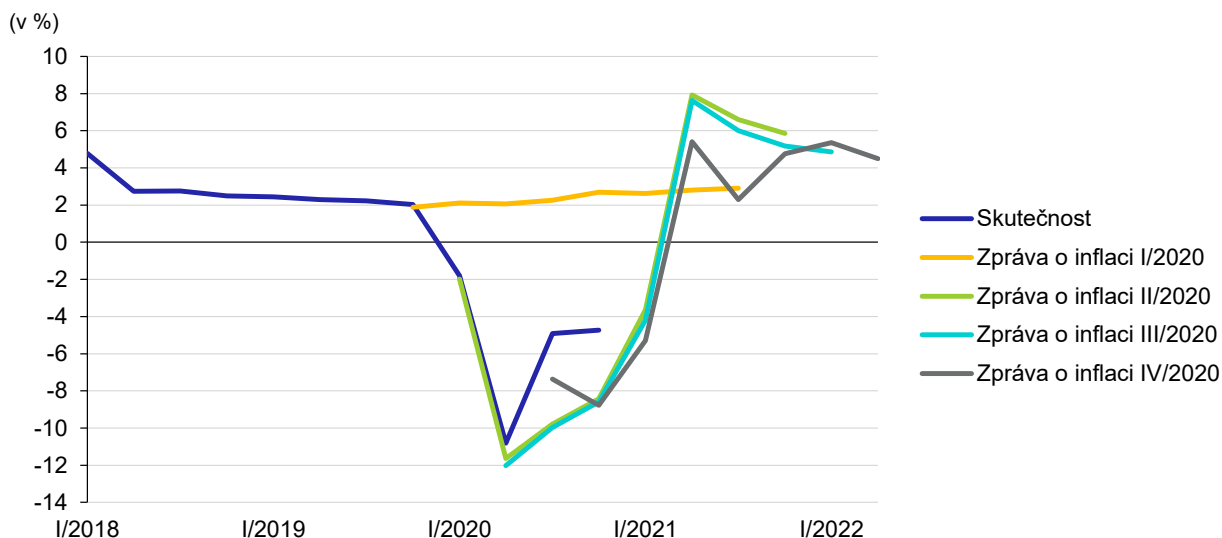

Propuknutí koronavirové pandemie na jaře dramaticky změnilo výhledy pro světovou i českou ekonomiku. Globální rozsah pandemie a související epidemiologická opatření vážně narušily světový obchod i ekonomickou aktivitu prakticky ve všech zemích. I část české ekonomiky byla během jarních měsíců odstavena kvůli opatřením proti šíření nákazy. Negativní ekonomický dopad pandemie byl v průběhu roku tlumen rozpočtovou politikou vlády. S cílem zmírnit dopady pandemie na české firmy a domácnosti bankovní rada ČNB na svém mimořádném zasedání v polovině března rozhodla snížit měnověpolitické úrokové sazby o 0,5 procentního bodu. Současně učinila opatření na podporu likvidity ve finančním sektoru. K ještě razantnějšímu snížení úrokových sazeb o 0,75 procentního bodu bankovní rada přistoupila na svém řádném měnovém zasedání koncem března. Klíčová úroková sazba tak klesla na 1 %.

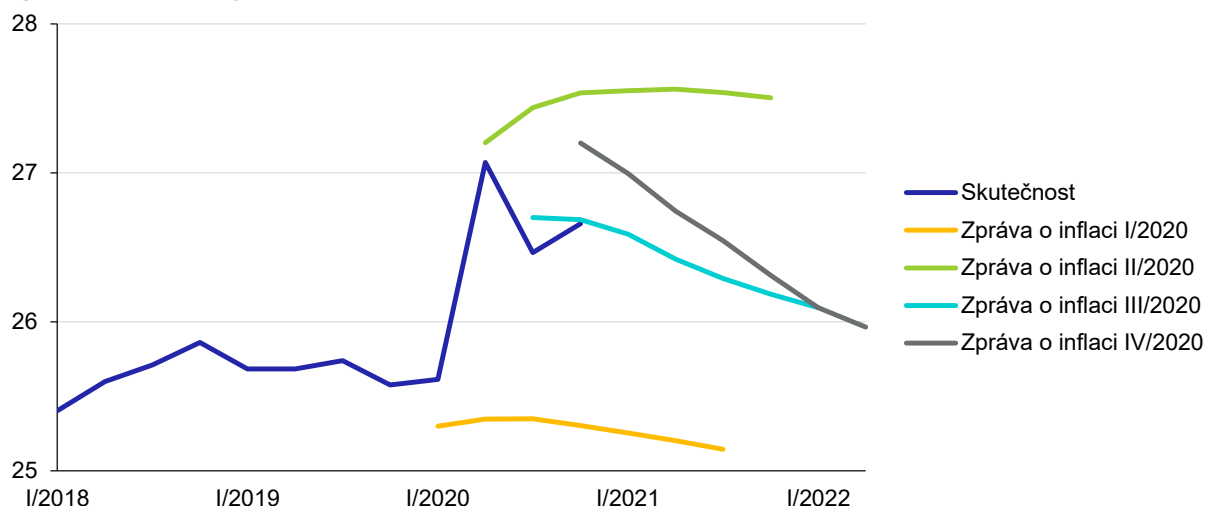
Květnová prognóza zohlednila příchod pandemie, uzávěru části české ekonomiky a přijatá další protiepidemická opatření. V důsledku toho ČNB předpověděla výrazný propad domácí ekonomické aktivity v roce 2020. Prognóza inflace se poměrně rychle navracela do tolerančního pásma 2% cíle a pro následující rok se nacházela v jeho blízkosti. Po výrazném oslabení kurzu koruny na konci prvního čtvrtletí vlivem pandemie se měl kurz stabilizovat. S prognózou byl – po razantním březnovém snížení – konzistentní další pokles domácích tržních úrokových sazeb ve druhém čtvrtletí 2020 následovaný jejich přibližnou stabilitou. Bankovní rada v souladu s prognózou počátkem května znovu razantně snížila úrokové sazby, v případě klíčové dvoutýdenní repo sazby až na úroveň 0,25 %.

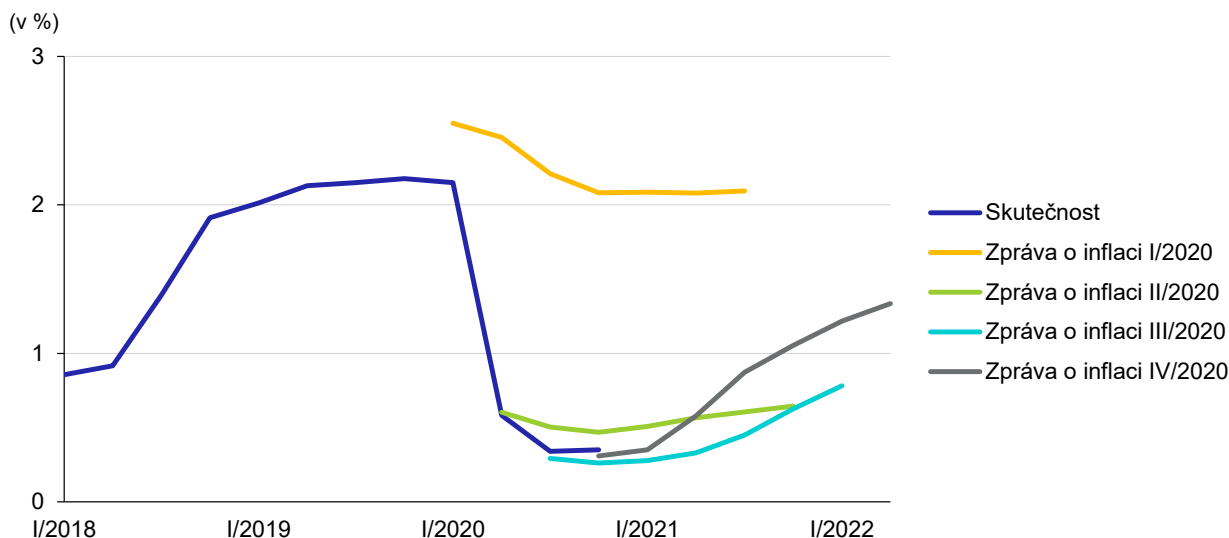
Zlepšení koronavirové situace v průběhu léta vedlo k uvolnění většiny protiepidemických opatření. Na ekonomiku však podle srpnové prognózy měly v následujících měsících i nadále nepříznivě působit snížená zahraniční poptávka, výrazný nárůst nezaměstnanosti a celkově zhoršené vnímání hospodářské situace ze strany firem i domácností. Zatímco očekávaný vývoj hrubého domácího produktu se oproti květnové prognóze nezměnil, došlo v létě k výraznému zvýšení prognózy inflace. Inflation tak měla ve zbytku roku setrvat nad horní hranici tolerančního pásma 2% cíle. K tomuto vývoji měla nejvíce přispívat nadále zvýšená jádrová inflace a kulminující růst cen potravin. Inflaci měl naopak tlumit kurz koruny, který vlivem obratu ve vývoji globálního sentimentu na konci května zpevněl a v dalším období měl pozvolna posilovat. Do blízkosti 2% cíle se inflace měla vrátit až ve druhé polovině roku 2021. Se srpnovou prognózou byla konzistentní stabilita tržních úrokových sazeb do poloviny roku 2021 a poté jejich postupný nárůst.

Prognózy růstu reálného hrubého domácího produktu

Podzimní druhá vlna pandemie, byť byla oproti jarní první vlně z epidemického hlediska dramatičtější a tragičtější, měla méně negativní dopady na ekonomiku. Průmysl byl totiž podzimními protiepidemickými opatřeními zasažen méně než na jaře. Celkově zhoršené vnímání ekonomické situace ze strany firem se však mělo i nadále projevovat v poklesu investic. To se v listopadové prognóze projevilo ve snížení očekávaného hospodářského růstu v roce 2021. Odhadované protiinflační dopady druhé vlny vedly ke snížení prognózy inflace. Inflace se do blízkosti 2% cíle měla vrátit ve druhé polovině roku 2021. Po podzimním oslabení kurzu koruny se mělo v roce 2021 obnovit pozvolné posilování kurzu. S listopadovou prognózou byla konzistentní nejprve stabilita tržních úrokových sazeb následovaná jejich postupným nárůstem v průběhu roku 2021. Bankovní rada v souladu se srpnovou i listopadovou prognózou ponechala ve druhém pololetí roku 2020 úrokové sazby beze změny.

Prognóza kurzu koruny vůči euru

Prognózy úrokových sazeb 3M PRIBOR

Bankovní rada v roce 2020 opakovaně hodnotila nejistoty a rizika prognóz jako velmi výrazné. Nepředvídatelný vývoj koronavirové pandemie a její obtížně kvantifikovatelný dopad do české ekonomiky v roce 2020 komplikoval tvorbu prognóz i na nich založené rozhodování bankovní rady. Nejistota byla spojena i s reakcí domácí fiskální politiky, vnitropolitickým vývojem ve Spojených státech, se způsobem odchodu Spojeného království z EU, jakožto i se skladbou nabídkových a poptávkových faktorů stojících za vývojem domácí a zahraniční inflace.

Od počátku roku 2020 začala ČNB v záznamech z měnových jednání zveřejňovat jmenovité argumenty jednotlivých členů bankovní rady. Jejich zveřejňování posiluje informační hodnotu záznamů a umožňuje veřejnosti lépe pochopit uvažování jednotlivých členů bankovní rady a důvody jejich hlasování. Tím došlo k dalšímu posílení transparence měnové politiky.

V závěru roku 2020 ČNB vypracovala ve spolupráci s Ministerstvem financí pravidelný materiál pro vládu ČR *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Dokument doporučil prozatím nestanovovat cílové datum přijetí eura, a tedy neusilovat v průběhu roku 2021 o vstup do kurzového mechanismu ERM II. K tomuto doporučení vedla řada důvodů. V připravenosti České republiky na přijetí eura přetrvávala slabá místa, zejména nedokončený proces reálné ekonomické konvergence české ekonomiky, kde zůstával značný odstup u většiny klíčových ukazatelů, zejména pak cenové a mzdové úrovně. Struktura českého hospodářství se nadále významně odlišovala od eurozóny a vzhledem ke stárnutí populace nebyl dořešen problém dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí. V řadě zemí eurozóny navíc přetrvávaly dluhové a strukturální problémy.

II.2 FINANČNÍ STABILITA

Péče o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR patří mezi významné cíle centrální banky. ČNB rozpoznává, sleduje a posuzuje rizika ohrožení stability finančního systému. Prostřednictvím své pravomoci nastavovat příslušné makrobezpečnostní nástroje předchází vzniku těchto rizik nebo je snižuje. Tím vytváří [makrobezpečnostní politiku](#) a přispívá k odolnosti finančního systému a udržení finanční stability. O výkonu této politiky informuje na svých webových stránkách.

Informace o vývoji v oblasti finanční stability představuje ČNB veřejnosti především ve [Zprávě o finanční stabilitě](#). Tu zveřejňuje zpravidla v červnu a o výsledcích provedených analýz informuje také prostřednictvím seminářů pro odbornou veřejnost a tiskové konference. Ze zákona ji také předkládá Poslanecké sněmovně. Zpráva o finanční stabilitě je podkladem pro jarní jednání bankovní rady o otázkách finanční stability. Pro obdobné podzimní jednání připravují experti ČNB její aktualizaci, která je zveřejňována v prosinci v publikaci [Rizika pro finanční stabilitu a jejich indikátory](#). Od roku 2019 ČNB publikuje záznamy z jarních i podzimních

jednání o otázkách finanční stability a podkladové materiály pro rozhodnutí zveřejňuje v podobném časovém sledu jako u rozhodnutí o měnověpolitických otázkách.

Také v loňském roce obě výše uvedené klíčové publikace potvrdily, že si finanční sektor zachoval vysokou míru odolnosti vůči nepříznivým šokům. [Makrozátěžové testy](#) doložily schopnost dohlížených finančních institucí odolat i vysoce nepříznivému ekonomickému vývoji, kterým v roce 2020 domácí ekonomika procházela. Stabilizační a podpůrné programy vlády dodaly reálné ekonomice likviditu a zabránily překotné vlně úvěrových selhání. Opatření ČNB stabilizovala dluhovou službu reálných sektorů a zajistila bezporuchové fungování finančních institucí.

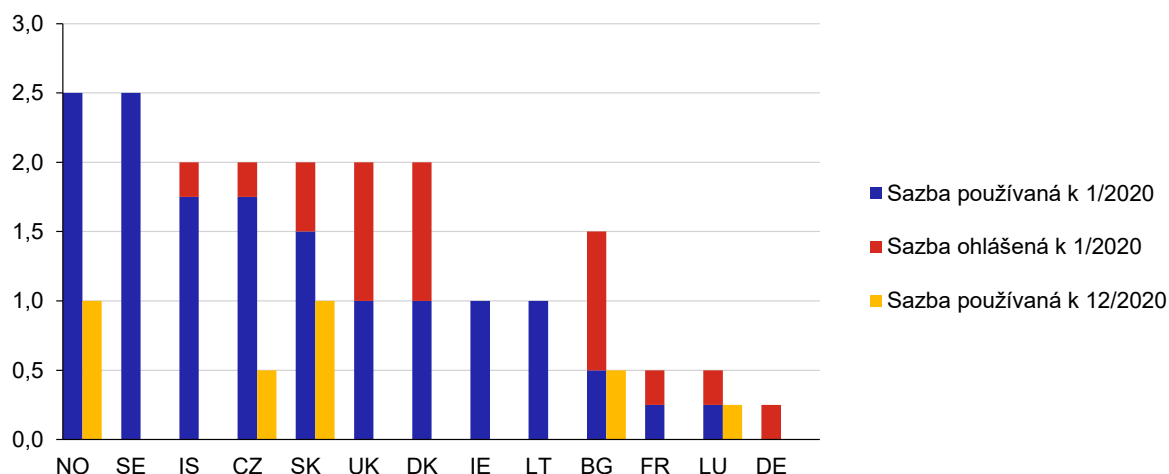
Na počátku koronavirové krize byla kapitálová pozice domácího bankovního sektoru i díky kapitálovým rezervám a přebytku kapitálu nad regulačními požadavky robustní. ČNB proto mohla přistoupit k uvolnění vytvořené proticyklické kapitálové rezervy bank, což v kombinaci s odkladem výplaty dividend vytvořilo předpoklad pro zachování dostupnosti bankovního financování. Bankovní rada sazbu rezervy snížila v červnu na 0,5 % a na dalších dvou čtvrtletních jednáních tuto sazbu potvrdila. Zároveň vyjádřila připravenost v případě potřeby rezervu zcela uvolnit.

Na nástup koronavirové krize reagovala ČNB výrazným snížením sazby proticyklické kapitálové rezervy

Sazba proticyklické kapitálové rezervy v evropských zemích

(v % celkového objemu rizikové expozice; data aktuální k prosinci 2020)

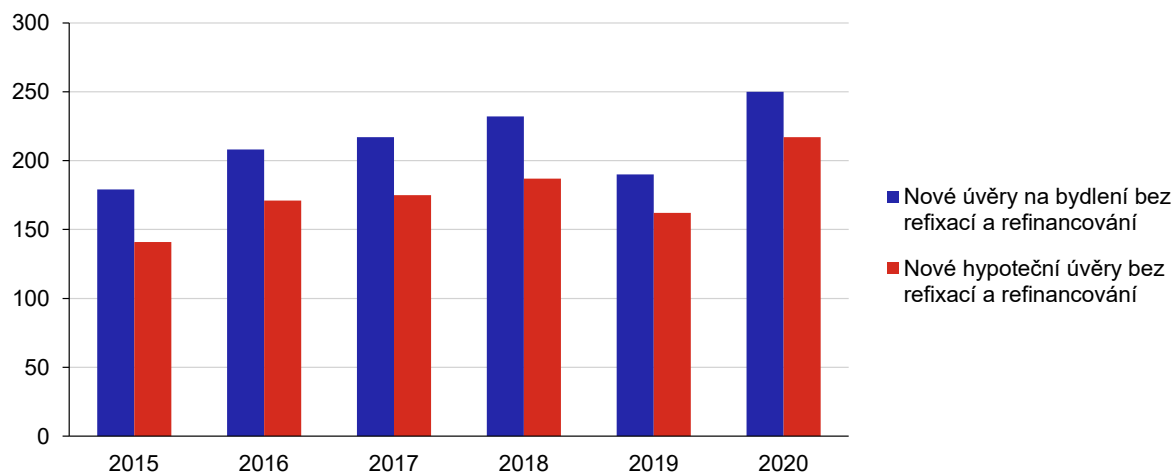

ČNB podpořila zavedení zákonného moratoria na splátky úvěrů i vlastní iniciativy jednotlivých úvěrových institucí umožňující klientům odložit splátky úvěrů v případě dočasněho výpadku příjmů v důsledku koronavirové krize. Možnost využilo zhruba 370 tis. subjektů (podniků a domácností) s objemem úvěrů v celkové výši kolem 480 mld. Kč. Díky tomu se podařilo zabránit překotné vlně úvěrových selhání, což přispělo k udržení podílu bankovních úvěrů se selháním na nízké úrovni (nárůst z 2,5 % na konci roku 2019 na 2,7 % na konci roku 2020). Po skončení zákonného moratoria ke konci října 2020 se většina dlužníků vrátila ke standardnímu splácení. Někteří klienti využili možnost požádat banky v případě pokračující nepříznivé příjmové situace v důsledku pandemie o další odklad splácení. Tento postup umožňuje jak pokrytí potřeb klientů, tak věrné zobrazení dopadu pandemie na finanční kondici bank. Objem úvěrů s úlevami byl zpočátku na nízké úrovni a narůstal jen pozvolna.

ČNB se v posledních letech intenzivně věnovala rizikům souvisejícím s vazbou mezi cenami nemovitostí a úvěry na jejich pořízení. Postupně byly zavedeny limity ukazatelů LTV (poměr výše úvěru k hodnotě zajištění), DTI (poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů žadatele o úvěr) a DSTI (podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech). V souladu se svou dřívější komunikací postupovala bankovní rada v reakci na koronavirovou krizi i v této oblasti proticyklicky – limit LTV byl zvýšen na 90 % a limity ukazatelů DTI a DSTI byly zrušeny. I díky těmto opatřením zůstala aktivita na trhu hypotečních úvěrů silná a obzvláště vývoj ve druhém pololetí loňského roku se projevil dosažením historicky nejvyššího objemu skutečně nových hypoték.

Skutečně nové hypoteční úvěry a úvěry na bydlení

(roční úhrny v mld. Kč)

V Poslanecké sněmovně pokračovalo v průběhu loňského roku projednávání novely zákona o ČNB, která měla mimo jiné za cíl zakotvit pro centrální banku pravomoc stanovovat závazné horní hranice ukazatelů LTV, DTI a DSTI všem poskytovatelům hypotečních úvěrů. Na potřebnost přijetí takové právní úpravy opakovaně upozorňovaly OECD, MMF nebo ESRB. Na svém listopadovém jednání o otázkách finanční stability upozornila bankovní rada poskytovatele hypotečních úvěrů na to, že nad určitými hranicemi ukazatelů DTI a DSTI lze tyto úvěry zpravidla považovat za velmi rizikové, a proto by je měli poskytovat s vysokou obezřetností. To platí zejména v situaci, kdy pokračující silný růst cen nemovitostí v ČR vedl ke zhoršení příjmové dostupnosti bydlení a k nárůstu potenciálního nadhodnocení cen rezidenčních nemovitostí.

II.3 DOHLED NAD FINANČNÍM TRHEM

ČNB vykonává na základě zákona dohled nad subjekty působícími na finančním trhu a stanovuje pravidla jejich podnikání s cílem ochránit stabilitu finančního systému. Vedle systematické regulace a dohledu také sankcionuje případné nedodržování stanovených pravidel. Je součástí Evropského systému dohledu nad finančním trhem (ESFS) a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika (ESRB) a evropskými orgány dohledu pro oblasti bankovníctví (EBA), pojišťovnictví a zaměstnaneckého penzijního pojištění (EIOPA) a cenné papíry a trhy (ESMA). O svých dohledových činnostech ČNB podrobně informuje v každoroční [Zprávě o výkonu dohledu nad finančním trhem](#).

Regulace finančního trhu

ČNB se v loňském roce aktivně zapojila do přípravy řady zákonů v oblasti finančního trhu, a to zejména ve spolupráci s Ministerstvem financí. Připravila příslušné prováděcí vyhlášky, vydala řadu výkladových stanovisek a odpovídala na dotazy účastníků finančního trhu k aplikaci regulace. Na svých webových stránkách pravidelně aktualizovala [úplný přehled](#) platných vyhlášek, opatření obecné povahy, úředních sdělení a stanovisek ČNB týkajících se finančního trhu.

V rámci kontaktního místa ČNB pro finanční inovace spuštěného v listopadu 2019 uspořádala ČNB v lednu a červnu 2020 dva kulaté stoly pro účastníky finančního trhu a zájemce o zavádění inovativních technologií na něm. Zatímco první kulatý stůl se zaměřil na rozvoj inovací na finančním trhu obecně, druhý se věnoval licencování inovativních poskytovatelů platebních služeb.

V oblasti úvěrových institucí byl v roce 2020 projednáván návrh zákona, kterým se mění zákon o bankách a některé další zákony. Tento návrh, který vláda předložila Poslanecké sněmovně k projednání v červnu 2020, převážně transponuje směrnici o kapitálových požadavcích (CRD V). Účinnost zákona byla v souladu se směrnicí navržena na 29. prosince 2020. Poslanecká sněmovna však zákon v roce 2020 neprojednala a jeho projednání se očekává v 1. pololetí 2021.

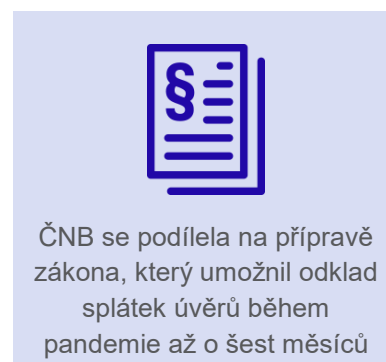
Naopak přijata byla novela zákona o bankách a zákona o spořitelních a úvěrních družstvech, která upravuje zejména pravidla pro přeměnu banky na pobočku zahraniční banky, některé nástroje pro efektivnější výkon dohledu a opatření ve prospěch klientů. Tato novela nabyla účinnosti 1. října 2020.

ČNB se dále podílela na přípravě poslaneckého legislativního návrhu tzv. bankovní identity (BankID) pro klienty bank, jejímž prostřednictvím budou moci využívat elektronicky poskytovaných služeb státu a soukromého sektoru. Související novely, zejména novela zákona o bankách a zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, nabyly účinnosti 1. ledna 2021.

Pokračoval také legislativní proces novely zákona o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, která navazovala na přijetí novely příslušné evropské směrnice (tzv. BRRD 2). Cílem návrhu zákona je především posílit režim pro řešení krizí bank, a to zejména prostřednictvím implementace mezinárodního standardu pro kapitál a závazky, které jsou použitelné při řešení krize bank (MREL).

Byla přijata novela zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, která mimo jiné zavádí výslovnou povinnost provádět zesílené kontroly klienta v situacích s vyšším rizikem a nové možnosti elektronické identifikace klienta a přináší zpřísnění sankcí za porušení zákona. Převážná část novely zákona nabyla účinnosti 1. ledna 2021.

V průběhu roku se ČNB velmi intenzivně podílela na přípravě zákona o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií koronaviru. Ten umožnil spotřebitelům i podnikatelům využít ve vymezeném období až šestiměsíční ochranné doby, o kterou se odložil čas pro plnění peněžitých jejich dluhů. Následně ČNB zveřejnila několik výkladových stanovisek k aplikaci zákona.

V oblasti regulace kapitálového trhu nabyl 1. dubna 2020 účinnosti zákon, kterým se mění některé zákony v oblasti regulace podnikání na finančním trhu. Konkrétně se jednalo o devět zákonů: kromě zákona o podnikání na kapitálovém trhu také například zákon o dluhopisech, zákon o správních poplatcích, insolvenční zákon, zákon o doplňkovém penzijním spoření či zákon o investičních společnostech a investičních fondech. Zákon o podnikání na kapitálovém trhu byl adaptován na nové nařízení o prospektu a byly v něm provedeny další změny, například v oblasti distribuce. V novele zákona o investičních společnostech a fondech byla odstraněna řada dílčích nedostatků, například v oblasti úpravy promotéra, shromáždění podílníků, investičních akcií, depozitářů podlimitních fondů kvalifikovaných investorů nebo outsourcingu. Novela zákona o dluhopisech posílila transparentci emitentů v souvislosti s obavou ohledně korporátních dluhopisů.

V návaznosti na vládní koncepci rozvoje kapitálového trhu byl v uplynulém roce předložen do legislativního procesu návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s rozvojem kapitálového trhu. Mezi jeho hlavní cíle patří zavedení zvýhodněného účtu dlouhodobých investic a zvýšení informovanosti investorů v případě nabízení (zejména korporátních) dluhopisů.

Ministerstvo financí dále do legislativního procesu postoupilo návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s implementací právních předpisů EU týkajících se unie kapitálových trhů. Ten má za cíl primárně implementovat nová omezovací pravidla obchodníků s cennými papíry, harmonizovat úpravu krytých dluhopisů a úpravu přeshraničního nabízení investičních fondů a podporu trhů pro růst malých a středních podniků. Dále adaptuje český právní řád na nařízení v oblasti tzv. zelených financí, nařízení o skupinovém financování (crowdfunding) a nařízení, které novelizuje směrnici o distribuci pojištění.

V průběhu roku 2020 se ČNB zapojila do práce na přípravě zákona o panevropském osobním penzijním produktu (PEPP), jehož cílem je adaptace českého právního řádu na nařízení o PEPP. Přípravovaný zákon upraví oblasti nezbytné pro fungování nařízení v praxi, zejména působnost ČNB, přestupky v návaznosti na přímo použitelný předpis EU, detaily žádosti o registraci produktu PEPP, využití některých diskrečních oprávnění a některá práva a povinnosti jeho poskytovatelů, distributorů a účastníků. Účinnost zákona se očekává spolu s použitelností nařízení o PEPP na začátku roku 2022.

V návaznosti na nové nařízení EU o spolupráci mezi vnitrostátními orgány příslušnými pro vymáhání dodržování právních předpisů na ochranu zájmů spotřebitelů participovala ČNB na novele zákona o ochraně spotřebitele modifikující přeshraniční spolupráci mezi orgány dohledu nad ochranou spotřebitele, která se ČNB nejvíce dotýkala novou úpravou průlomu do bankovního tajemství.

ČNB se také zapojila do přípravy novely zákona o distribuci pojištění a zajištění, neboť hrozilo, že z důvodu vládních opatření souvisejících s pandemickou situací nebudou ve značném počtu na trhu vykonány odborné zkoušky vyžadované zákonem ke konci přechodného období (1. prosinci 2020). Novelou přechodného ustanovení byl posunut termín pro složení zkoušek o šest měsíců a také bylo vyřešeno prodloužení stávajících oprávnění dotčených subjektů, která měla ke konci roku 2020 expirovat. ČNB

v mezidobí rovněž uveřejnila informaci o svém přístupu při dohledu v této oblasti do přijetí zmiňované novely s cílem posílit předvídatelnost jejího postupu pro trh.

Evropská regulace

V průběhu celého roku se ČNB podílela na přípravě stanovisek a připomínek k návrhům evropských předpisů projednávaným v pracovních skupinách Rady EU a v rámci dialogů s Evropským parlamentem. Jednalo se zejména o níže uvedené předpisy:

- novelu nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce (CRR), která upravuje některé obezřetnostní požadavky vzhledem k pandemii koronaviru,
- novelu nařízení o sekuritizaci a novelu nařízení o obezřetnostních požadavcích na úvěrové instituce, které upravují některá pravidla týkající se například nevykonných úvěrů,
- novelu směrnic a nařízení zaměřenou na zmírnění ekonomických dopadů v souvislosti s pandemií. Balíček obsahuje cílené úpravy nařízení o prospektu, směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II) a pravidel pro sekuritizaci,
- nařízení o skupinovém financování, jehož cílem je harmonizovat právní úpravu a zjednodušit přeshraniční poskytování služeb skupinového financování, známého především pod pojmem crowdfunding. Nařízení zavádí novou licencovanou kategorii poskytovatelů služeb skupinového financování a podmínky, za nichž je možné služby skupinového financování poskytovat,
- nařízení o digitální provozní odolnosti, které má vytvořit podrobný a ucelený rámec pro digitální provozní odolnost finančních institucí v EU. Nařízení obsahuje pravidla pro řízení rizik informačních a komunikačních technologií a pro řízení bezpečnostních incidentů finančních institucí v této oblasti, pro testování jejich digitální provozní odolnosti nebo pro řízení rizik vyplývajících ze vztahů s významnými poskytovateli informačních a komunikačních služeb,
- nařízení o trzích s kryptoaktivy, které má zajistit společný přístup členských států EU ke kryptoaktivům. Toto nařízení by mělo dopadat na kryptoaktiva, která nejsou upravena stávající evropskou legislativou, a činnosti poskytovatelů služeb, jež s těmito kryptoaktivy souvisejí.

V oblasti pojišťovnictví se ČNB aktivně zapojovala do revize evropského regulatorního rámce pro přístup k pojišťovací a zajišťovací činnosti (Solventnost II). Spolupracovala na přípravě technické rady EIOPA pro Komisi, která byla následně zveřejněna 17. prosince 2020, a svými podněty přispěla do veřejné konzultace Komise k vybraným otázkám souvisejícím s touto revizí. ČNB zejména prosazovala, aby návrhy změn byly vyvážené a nepůsobily neodůvodněné rozvolňování obezřetnostních pravidel nebo zbytečný nárůst administrativní zátěže. Dále usilovala o to, aby primárním cílem rámce zůstala ochrana pojistníků a oprávněných osob a aby národní orgány i nadále disponovaly dostatečnými pravomocemi pro efektivní výkon dohledu.

ČNB se v rámci svého zapojení do činnosti evropských orgánů dohledu rovněž podílela na přípravě řady dalších prováděcích předpisů, obecných pokynů a výkladových stanovisek k aplikaci regulatorních pravidel. ČNB rovněž přispěla k úspěšné realizaci srovnávacích hodnocení EIOPA, jež slouží k výměně zkušeností mezi orgány dohledu.

Mezinárodní spolupráce na finančním trhu

V roce 2020 započaly evropské orgány dohledu (ESA) s implementací změn souvisejících s revizí nařízení o zřízení ESA. Kromě implementace nových mandátů se změny nejvíce týkaly konvergence dohledových postupů. V této souvislosti si každý z ESA mimo jiné stanovil dvě celounijní strategické priority, rozšiřoval obsah dohledových manuálů a prováděl srovnávací hodnocení (peer review). ČNB se například v rámci příslušných stálých výborů ESMA zúčastnila společných dohledových šetření národních orgánů dohledu při posuzování aplikace pravidel pro test vhodnosti v oblasti investičních služeb a řízení likvidity u fondů kolektivního investování do převoditelných cenných papírů. ESA rovněž implementovaly změny v oblasti správy a řízení. V této souvislosti byly mimo jiné ustanoveny poradní výbory ESA k zohledňování proporcionality a dále byla přijata interní pravidla pro jednání členů rady orgánů dohledu ESA, včetně pravidel pro střet zájmů. ČNB prosazovala soulad interních pravidel se zněním nařízení. V návaznosti na pandemii vydaly ESA řadu prohlášení, na jejichž přípravě se ČNB aktivně podílela.

S ohledem na provázanost finančních trhů v Evropě i na celém světě je nedílnou součástí dohledu ČNB také spolupráce a výměna informací s partnerskými dohledovými orgány v zahraničí. ČNB se aktivně zapojuje do kolegií orgánů dohledu, včetně nově vznikajících dohledových kolegií v oblasti boje proti praní špinavých peněz. V roce 2020 tak ČNB působila v osmi kolegiích orgánů dohledu nad evropskými bankovními skupinami. V jednom případě plnila roli konsolidujícího orgánu dohledu. Jednání kolegií byla v roce 2020 zaměřena zejména na vyhodnocení rizikového profilu dohlížených subjektů v kontextu pandemie, přičemž národní orgány dohledu zvolily v souladu s doporučeními EBA pragmatický přístup k procesu přezkumu a vyhodnocení (SREP) a posuzování skupinových ozdravných plánů. ČNB se v roce 2020 zapojila rovněž do činnosti 11 kolegií orgánů dohledu nad evropskými pojišťovacími skupinami, jejichž činnost se zaměřovala zejména na skupinové interní modely, plnění požadavků směrnice Solventnost II (především kapitálových požadavků mimo jiné s ohledem na dopady pandemie) a hodnocení rizik dohlížených pojišťoven.

V kontextu úsilí o omezení dopadů případného tvrdého brexitu se ČNB rovněž připojila k mnohostrannému memorandu ESMA o spolupráci s britskými protějšky (Financial Conduct Authority a Bank of England) při sdílení informací o účastnících vypořádacích systémech a centrálních deponitářích.

Zástupci ČNB byli úspěšní ve volbě do vedoucích orgánů ESA. Ředitelka sekce dohledu nad finančním trhem ČNB Zuzana Silberová byla 26. listopadu 2020 opětovně zvolena jedním ze sedmi členů správní rady EIOPA. Ve funkci tak bude působit již druhé funkční období. Jmenování je účinné od 4. prosince 2020 na dva a půl roku. Členem správní rady ESMA byl 16. prosince 2020 nově zvolen ředitel sekce regulace a mezinárodní spolupráce ČNB Vojtěch Belling. Mandátu člena správní rady ESMA, jehož délka je stanovena na dva a půl roku, se ujal 1. ledna 2021.

ČNB se v loňském roce rovněž aktivně zapojila do činnosti organizací vydávajících mezinárodní standardy v oblasti regulace finančního trhu a dohledu nad ním (IAIS, IOPS, IOSCO). Aktivity těchto organizací byly do značné míry ovlivněny reakcí na koronavirovou pandemii a ČNB v této souvislosti připravila řadu odpovědí na dotazníková šetření. V rámci mnohostranného memoranda o spolupráci Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO) ČNB aktivně spolupracovala s ostatními signatáři na prověřování aktivit přeshraničně působících investorů na kapitálovém trhu.

Licenční, schvalovací a povolovací činnosti v oblasti finančního trhu

ČNB jako orgán dohledu nad finančním trhem uděluje oprávnění k činnosti (licence, povolení a registrace) většině subjektů, které poskytují služby na finančním trhu. Vydává i jiná povolení či souhlasy, například schvaluje nabývání kvalifikovaných účastí na regulovaných subjektech, uděluje souhlas k výkonu funkce vedoucí osoby, schvaluje prospekt cenného papíru nebo dává souhlas s uveřejněním nabídky převzetí.

Počty vybraných dohlížených subjektů

Kategorie finančního subjektu	Stav k 31. 12. 2019	Přírůstek v roce 2020	Úbytek v roce 2020	Stav k 31. 12. 2020
Úvěrové instituce	58	0	2	56
Sektor pojišťoven (pojišťovny, zajišťovny, Česká kancelář pojistitelů a Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.)	48	1	4	45
Penzijní společnosti a fondy	46	2	0	48
Investiční společnosti a investiční fondy ²⁾	444	59	44	459
Obchodníci s cennými papíry	78	9	13	74
Platební instituce a instituce elektronických peněz	43	5	9	39
Správci informací o platebním účtu	2	1	0	3
Poskytovatelé platebních služeb malého rozsahu a vydavatelé elektronických peněz malého rozsahu	120	3	19	104
Zpracovatelé tuzemských bankovek a mincí	5	0	0	5
Nebankovní poskytovatelé spotřebitelských úvěrů	86	0	1	85
Emitenti cenných papírů přijatých na regulovaném trhu v ČR	122	5	20	107
Tržní infrastruktura ³⁾	10	0	0	10
Akreditované osoby ⁴⁾	61	11	1	71
Směnárníci	951	26	95	882

1) Včetně poboček zahraničních společností.

2) Investiční společnosti, pobočky zahraničních investičních společností, hlavní administrátoři, investiční fondy s právní osobností a podílové fondy.

3) Role subjektů v postavení organizátora regulovaného trhu, provozovatele mnohostranného obchodního systému, provozovatele organizovaného obchodního systému, provozovatele vypořádacího systému s neodvolatelností vypořádání, centrálního deponitáře a administrátora referenčních hodnot.

4) Jde o osoby akreditované ČNB k pořádání zkoušek k ověřování odbornosti podle čtyř zákonů: zákona o distribuci pojištění a zajištění, zákona o doplňkovém penzijním spojení, zákona o spotřebitelském úvěru a zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Jedna akreditovaná osoba může mít jednu až čtyři akreditace.

Níže jsou uvedeny nejvýznamnější události licenční, schvalovací a povolovací činnosti ČNB v roce 2020 v členění podle sektorů.

V sektoru úvěrových institucí ČNB vydala souhlas pro MONETA Money Bank a.s. k nabytí 100% účasti na Wüstenrot hypoteční bance a.s. a Wüstenrot – stavební spořitelně a.s., následovaný souhlasem s fúzí MONETA Money Bank a.s. a Wüstenrot hypoteční banky a.s. Ta v důsledku fúze zanikla a Wüstenrot – stavební spořitelna a.s. se stala 100% dceřinou společností MONETA Money Bank a.s. České spořitelně a.s. byl vydán souhlas s převzetím české pobočky Waldviertler Sparkasse Bank AG.

V sektoru pojišťoven byl schválen převod části pojistného kmene Pojišťovny Patricie a.s. (původně Generali pojišťovna a.s.) a České pojišťovny ZDRAVÍ a.s. do Generali České pojišťovny a.s. (původně Česká pojišťovna a.s.), který navazoval na schvalování z předchozího roku a týkal se zbývajících částí pojistného kmene se zahraničním prvkem. Schváleno bylo též nabytí AXA pojišťovny a.s. a AXA životní pojišťovny a.s. syndikátem UNIQA a Raiffeisenbank. Obdobné transakce se odehrály též v sektoru investičních společností a investičních fondů (AXA investiční společnost a.s.) a v sektoru penzijních společností (AXA penzijní společnost a.s.).

V sektoru nebankovních poskytovatelů investičních služeb ČNB udělila oprávnění k činnosti obchodníka s cennými papíry (REDSIDE Investments a.s.).

V sektoru platebního styku v roce 2020 přetrvával zvýšený výskyt žádostí o povolení k činnosti platebních institucí, institucí elektronických peněz, poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu, vydavatelů elektronických peněz malého rozsahu a správců informací o platebním účtu. Celkem bylo v roce 2020 přijato 40 žádostí a ke konci roku 2020 probíhalo 59 řízení. Žadatelům často činil problém popis jejich podnikatelského záměru, který je rozhodující pro určení typu a rozsahu oprávnění k činnosti, sestavení reálného obchodního plánu a doložení ochrany peněžních prostředků svěřených k provedení platebních transakcí. V průběhu roku 2020 bylo rozhodnuto v řízeních o 47 žádostech (vydáno sedm povolení, osm žádostí zamítnuto, 32 řízení zastaveno). Tak vysoký počet zamítnutých žádostí a zastavených řízení se v jiných sektorech finančního trhu nevyskytuje.

V sektoru investičních společností a investičních fondů ČNB v roce 2020 udělila povolení k činnosti čtyřem investičním společnostem a dvěma samosprávným investičním fondům. Jedním z nich je Národní rozvojový fond SICAV a.s. Žadatelem byla Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., jakožto zakladatel. Fond se má stát jedním z významných nástrojů vládní investiční politiky.

Podle zákona o doplňkovém penzijním spoření bylo v roce 2020 uděleno povolení k činnosti penzijní společnosti Rentea penzijní společnost, a.s.

V roce 2020 bylo v oblasti emisí cenných papírů vydáno 84 rozhodnutí o schválení dokumentů v souvislosti s emisemi cenných papírů (prospektů cenných papírů a jejich dodatků). Jednalo se zejména o prospekty dluhopisů emitentů z oblasti developmentu. Schváleny byly i tři prospekty akcií pro účely jejich veřejné nabídky s využitím systému START – veřejná nabídka provozovaného Burzou cenných papírů Praha a tři prospekty pro účely přijetí akcií k obchodování na regulovaném trhu burzy.

Jako každý rok ČNB prováděla kontrolu informační povinnosti emitentů (kontrolu výročních a pololetních zpráv více než 70 emitentů). V souvislosti s pandemií koronaviru byla v rámci ESMA dohodnuta akceptace případného odložení uveřejnění výroční zprávy za rok 2019 o dva měsíce, čehož využilo 26 % emitentů.

V oblasti tržní infrastruktury ČNB v roce 2020 dokončila řízení s Burzou cenných papírů Praha, a.s., ve věci rozšíření povolení k činnosti centrálního depozitáře cenných papírů o vypořádání v eurech a o registraci administrátora indexů PX používaných jako referenční hodnoty.

ČNB udělila souhlas s vytěsněním drobných akcionářů emitenta PFNonwovens a.s. V roce 2020 byly k obchodování na regulovaném trhu nově přijaty cenné papíry pěti emitentů (ve čtyřech případech se jednalo o dluhopisy a v jednom případě o akcie). Naopak cenné papíry 20 emitentů byly z obchodování vyřazeny (ve třech případech šlo o akcie vyřazené na základě rozhodnutí emitenta či organizátora regulovaného trhu a v 17 případech o dluhopisy vyřazené po jejich splacení). Počet emisí obchodovaných na regulovaném trhu se tak meziročně snížil ze 122 na 107.

V oblasti tržní infrastruktury v roce 2020 nadále působily tři obchodní systémy v rolích organizátorů regulovaných trhů, provozovatelů mnohostranných obchodních systémů a organizovaného obchodního systému (Burza cenných papírů Praha, a.s., RM-SYSTÉM, česká burza cenných papírů a.s. a 42 Financial Services, a.s.), dva provozovatelé vypořadacího systému s neodvolatelností vypořádání (Centrální depozitář cenných papírů, a.s. a ČNB jako provozovatel Systému krátkodobých dluhopisů), jeden centrální depozitář (Centrální depozitář cenných papírů a.s.) a jeden administrátor referenčních hodnot, konkrétně mezibankovní úrokové sazby Prague Interbank Offered Rate – PRIBOR (Czech Financial Benchmark Facility, s.r.o.).

V oblasti ověřování odbornosti osob podílejících se na distribuci finančních produktů ČNB v uplynulém roce komplexně zaktualizovala všechny tři zkouškové sady k ověřování odbornosti distributorů za oblasti pojištění, investic a spotřebitelských úvěrů. Zkouškové sady využívají při ověřování odbornosti osoby s povolením ČNB zkoušet poskytovatele nebo zprostředkovatele finančních služeb (akreditované osoby). Nejvíce odborných zkoušek za rok 2020 složili distributoři za oblast pojištění.

Kromě subjektů uvedených v tabulce *Počty vybraných dohlížených subjektů* dohlíží ČNB ještě na desetitisíce dalších. Jedná se zejména o zprostředkovatele finančních produktů – pojištění, spotřebitelských úvěrů, investičních služeb a dalších produktů. U zprostředkovatelů finančních produktů sehrálo pozitivní roli zavedení poplatků za prodloužení oprávnění k činnosti. Poplatky vedly ke snížení počtu zprostředkovatelů, kteří nevykonávají nebo nechtějí vykonávat činnost. Celkem bylo na správních poplatcích zprostředkovateli finančních produktů v roce 2020 zaplaceno téměř 29,6 mil. Kč.

Výkon dohledu nad finančním trhem

Při výkonu dohledu ČNB průběžně sledovala činnosti a hospodaření jednotlivých subjektů finančního trhu a vyhodnocovala vývoj trhu jako celku i jeho dílčích segmentů. Dohled nad finančním trhem v oblasti obezřetnosti, odborné péče a ochrany spotřebitele a v oblasti prevence legalizace výnosů z trestné činnosti a financování terorismu („boj proti praní špinavých peněz“) vykonávala jak formou dohledu na dálku, tak prostřednictvím kontrol na místě. Nedílnou součástí dohledu ČNB je provádění komplexního hodnocení rizikového profilu jednotlivých dohlížených subjektů. V roce 2020 však zásadně poznamenalo celý tuzemský finanční trh šíření pandemie koronaviru, která významně ovlivnila i dohledovou činnost ČNB. S ohledem na nastalou mimořádnou situaci ČNB při zohlednění platného právního rámce modifikovala dohledové priority a přijala opatření reflektující aktuální vývoj.

Dohled ČNB nad úvěrovými institucemi se soustředil zejména na vývoj kvality úvěrových portfolií, dostatečnost kapitálu ke krytí případných ztrát, likviditu a celkové hospodaření bank a jejich konsolidačních celků. V souvislosti s pandemií upravil své postupy a zavedl řadu dodatečných monitorovacích nástrojů, s jejichž pomocí podrobně sledoval vývoj jednotlivých úvěrových institucí ve všech hlavních oblastech činnosti, včetně zachování kontinuity činnosti, adekvátního řízení rizik či dopadu zavedení úvěrových moratorií. Kromě uložení požadavku na předkládání mimořádného reportingu kladl dohled v průběžné komunikaci s institucemi důraz na aktuální hodnocení dopadů krize spojené s pandemií, zejména na tvorbu opravných položek a kapitálové plánování (se zahrnutím očekávaných dopadů v krátkodobém i delším horizontu), včetně bankami používaných zátěžových scénářů a citlivostních analýz k predikování potenciálních dopadů krize.

V oblasti odborné péče prověřovala ČNB u úvěrových institucí dodržování pravidel jednání při poskytování platebních a investičních služeb, komunikaci s klienty včetně vyřizování reklamací a postupy při uzavírání, změnách a ukončování smluvních vztahů. ČNB také věnovala pozornost přípravě a implementaci řešení pro silné ověření klienta při provádění karetních transakcí přes internet. Dohled se rovněž zaměřil na dodržování povinností vyplývajících z unijní legislativy. Ta upravila rovnost poplatků za přeshraniční platby v eurech v rámci EU a poplatků účtovaných za odpovídající vnitrostátní platby v českých korunách. Zavedla dále i povinnost předem zobrazovat transakční poplatky a poplatky za konverzi měny při výběrech z bankomatu nebo při standardních elektronických transakcích.

V oblasti poskytování investičních služeb a zjišťování transparence a integrity obchodování na kapitálovém trhu dohled pokračoval v prověřování implementace požadavků směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID II) a nařízení o trzích finančních nástrojů. V rámci společné dohledové akce orgánů dohledu členských států EU proběhlo tematické šetření k vyhodnocování znalostí a zkušeností, finančnímu zázemí a investičním cílům (test vhodnosti) při poskytování investičního poradenství. Dále dohled prověřoval plnění požadavků na řízení produktů a propagaci investic ze strany bank nebo přiměřenost opatření obchodníků s cennými papíry k předcházení a odhalování zneužívání trhu.

V oblasti řízení rizik spojených s informačními systémy a technologiemi se dohled zaměřil na informační bezpečnost digitálních kanálů, jejichž využívání v roce 2020 u finančních institucí v důsledku pandemie výrazně vzrostlo, a zabýval se také odolností finančních institucí proti kybernetickým útokům.

V rámci výkonu dohledu se ČNB důsledně zaměřuje i na oblast boje proti praní špinavých peněz, která je nově součástí procesu přezkumu a vyhodnocení orgánem dohledu (SREP). V sektoru úvěrových institucí ČNB v této oblasti provedla rozsáhlé šetření, zaměřené mimo jiné na monitorování přeshraničního

platebního styku a s ním spojených rizik. Dohledové informace a výsledky jejich analýzy následně slouží k zacílení navazujících dohledových aktivit, zejména kontrol na místě.

V návaznosti na pandemii dohled věnoval zvýšenou pozornost detailnímu sledování a vyhodnocování jejich dopadů na pojistný sektor, a to zejména pokud jde o kapitálové a solventnostní potřeby jednotlivých pojišťoven a jejich potenciální zranitelnost s ohledem na jejich obchodní model a kapitálovou vybavenost. Ve druhé polovině roku se ČNB mimo jiné věnovala otázce kapitálové pozice pojišťoven a jejího řízení. V průběhu celého roku pak dohled intenzivně monitoroval vývoj na finančních trzích a vyhodnocoval dopady na aktiva spravovaná dohlíženými pojišťovkami. Co se týče kvantitativních požadavků směrnice Solventnost II, dohled se dále věnoval adekvátnosti stanovení technických rezerv a způsobu stanovování solventnostního kapitálového požadavku, a to prostřednictvím standardního vzorce i interních modelů. V oblasti kvalitativních požadavků byla pozornost věnována vyhodnocování celkové kvality a robustnosti systémů řízení rizik. Podstatnou část kapacit pak dohled věnoval rovněž problematice posuzování odborné způsobilosti a důvěryhodnosti klíčových osob, outsourcingu významných činností a infrastruktury pojišťoven v oblasti informačních technologií.

V oblasti odborné péče a ochrany spotřebitele se u pojišťoven dohled zaměřoval na dodržování regulačních požadavků v oblasti distribuce pojištění, produktového řízení, adekvátnosti nastavení řídicího a kontrolního systému (řízení operačních rizik) a zejména souladu postupů jednotlivých pojišťoven se zákonnými požadavky v období pandemie. V návaznosti na pandemii se významná část dohledových aktivit zabývala ověřením zajištění kontinuity činností při plnění závazků pojišťoven z pojistných smluv, poskytování dostatečných a srozumitelných informací zákazníkům, zachování či rozšíření pojistné ochrany (veřejné přísliby) a přístupu k individuálním potřebám zákazníků vyvolaným pandemií. Mezi pojistnými produkty se ČNB zaměřila zejména na cestovní pojištění a plnění zákonných požadavků na šetření pojistných událostí z pojištění záruky proti úpadku cestovních kanceláří. Dohled dále věnoval zvýšenou pozornost distribuci pojištění flotilovým způsobem a pokračoval v monitorování soudní judikatury pro účely posouzení případných rizik na straně pojišťoven.

V sektoru penzijních společností a jimi obhospodařovaných transformovaných a účastnických fondů ČNB vyhodnocovala dodržování regulačních požadavků. V souvislosti s pandemií dohled dále věnoval zvýšené kapacity sledování a vyhodnocování jejich dopadů na kapitálovou situaci, obchodní výsledky, aktiva ve spravovaných fondech a celkovou činnost penzijních společností. Standardně pak dohled posuzuje dodržování pravidel při obhospodařování majetku transformovaných a účastnických fondů a navazující kontrolní mechanismy.

V rámci výkonu dohledu v oblasti spotřebitelských úvěrů se ČNB soustředila zejména na kontroly poskytovatelů tzv. mikropůjček, tedy jednorázově splatných spotřebitelských úvěrů (někdy označovaných jako půjčka do výplaty) s lhůtou splatnosti zpravidla do 30 dnů. Vzhledem k nastalé celospolečenské situaci způsobené pandemií ČNB dále zaměřila svá dohledová šetření na odklad splátek úvěrů. ČNB prověřovala bankovní i nebankovní poskytovatele, a to jak v období zákonného úvěrového moratoria, tak i po jeho ukončení. ČNB monitorovala způsob jednání s klienty, kteří se dostali do prodlení se splácením, a zaměřila se také na vypořádání reklamací ze strany poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Provedla opakované šetření k ověření přístupu v případě účtování účelně vynaložených nákladů spojených s předčasným splácením spotřebitelských úvěrů u bankovních poskytovatelů poté, co někteří z nich neakceptovali stanovisko ČNB vydané v této věci v březnu 2019. Svoji pozornost ČNB zaměřila i na neoprávněné poskytování úvěrů (prošetřila 31 upozornění spotřebitelů) a celkově v oblasti spotřebitelských úvěrů vypořádala 529 podání veřejnosti.

ČNB se v rámci výkonu dohledu v oblasti poskytování spotřebitelských úvěrů zaměřila zejména na poskytovatele mikropůjček, které jsou nejrizikovějšími spotřebitelskými úvěry, a na odklad splátek úvěrů podle zákonného moratoria

Při výkonu dohledu na dálku nad obchodníky s cennými papíry se ČNB věnovala zejména přípravám na novou obezřetnostní regulaci tohoto sektoru kapitálového trhu v podobě nařízení a směrnice o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky (IFR/IFD). Konkrétně se ČNB účastnila dotazníkových šetření organizovaných EBA, koordinovala plošné šetření připravenosti českých obchodníků s cennými papíry a aktivně odpovídala na dotazy související s novou obezřetnostní regulací, která bude účinná od poloviny roku 2021. V oblasti fondového investování byl po nástupu pandemie koronaviru a s ní spojeným propadem na finančních trzích kladen důraz především na řízení likvidity v souvislosti s vývojem odkupů ve fondech a správné stanovení čistého obchodního jmění. Kontrolní činnost ČNB se zaměřila na zástupce zahraničních poskytovatelů investičních služeb a přeshraniční poskytování investičních služeb, kde dochází k nabízení velmi rizikových nástrojů neprofesionálním investorům. V oblasti fondového investování byly předmětem kontrol delegované činnosti a související potenciální střety zájmů. V oblasti kapitálového trhu se ČNB zabývala 135 podáními veřejnosti, z nichž většina případů stejně jako v roce 2019 směřovala na zahraniční obchodníky s cennými papíry.

V rámci dohledu nad sektorem platebních služeb se ČNB zaměřila zejména na problematické aspekty činnosti poskytovatelů platebních služeb malého rozsahu. Při kontrolách na místě prověřovala zejména soulad skutečně prováděné činnosti s deklarovaným obchodním plánem, prokazatelnou vazbu poskytovatele na tuzemský trh a klienty a řádné nastavení a plnění opatření v rámci boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu. Dohled na dálku byl zaměřen především na dodržování povinnosti ochrany peněžních prostředků ze strany výše uvedených subjektů a na průběžné zavádění silného ověření klientů platebních institucí a institucí elektronických peněz u elektronických karetních transakcí. V segmentu platebního styku ČNB prošetřovala 36 podání veřejnosti.

V oblasti směnářské činnosti pokračovala ČNB v kontrolách na místě u směnárníků nabízejících nevýhodné směnné kurzy v turisticky atraktivních lokalitách hlavního města, a to zejména v prvních dvou měsících roku před vypuknutím pandemie koronaviru. Kontroly byly kromě jiného zaměřeny na plnění nových povinností směnárníků zavedených novelou zákona o směnářské činnosti s účinností od 1. dubna 2019, kdy došlo k výraznému posílení práv zákazníků zejména umožněním storna směnářského obchodu do tří hodin od jeho provedení, zákazem účtování poplatku za směnu či zákazem zveřejňování tzv. VIP kurzů. V návaznosti na provedené kontroly došlo k výraznému omezení působení problematických směnárníků v této oblasti. Na počet směnárníků a směnářských provozoven měla negativní vliv rovněž koronavirová pandemie. Významnou oblastí, na kterou se i nadále zaměřoval výkon dohledu, bylo plnění povinností směnárníků v oblasti boje proti praní špinavých peněz a financování terorismu. ČNB v rámci dohledové činnosti prošetřovala 41 přijatých podání veřejnosti, upozorňujících zejména na nevýhodné směnné kurzy.

Při dohledu nad činností distributorů finančních produktů provedla ČNB šetření zaměřená například na produktové řízení v oblasti distribuce investičních a pojistných produktů, opatření přijatá distributory v souvislosti s koronavirovou pandemií, posuzování přiměřenosti a vhodnosti v oblasti distribuce investičních nástrojů či produkci distributorů. ČNB svá dohledová šetření rovněž zaměřila na činnost akreditovaných osob při provádění zkoušek odborné způsobilosti distributorů. Při kontrolách na místě u distributorů finančních produktů směřovala pozornost ČNB především na dodržování pravidel odborné péče při jednání s klienty a nově pak také na činnost pojistníků nabízejících možnost stát se pojištěným. U akreditovaných osob byly kontroly orientovány zejména na průběh odborných zkoušek a jejich soulad s deklarovaným zkušebním řádem. ČNB se zabývala celkem 233 podáními veřejnosti vztahujícími se k činnosti distributorů finančních produktů a akreditovaných osob.

Sankční činnost

V sankční oblasti ČNB především prošetřovala podněty k zahájení řízení z moci úřední a vedla řízení, ve kterých uložila pokuty a opatření k nápravě či rozhodla o odnětí oprávnění k činnosti. Tam, kde to umožňuje právní úprava, vedla ČNB též řízení se subjekty, které poskytovaly finanční služby bez příslušného oprávnění (neoprávněné podnikání). [Pravomocná rozhodnutí](#) z těch oblastí dohledu, u kterých zákon zveřejnění předpokládá, zveřejňuje ČNB na svých webových stránkách.

Statistika vedených sankčních řízení

Právní úprava	Počty sankčních řízení přecházejících z roku 2019	Počty sankčních řízení zahájených v roce 2020	Počty sankčních řízení ukončených v roce 2020	Celková výše uložených pokut (v tis. Kč)
Zákon o bankách	6	5	6	20 000
Zákon o pojišťovnictví	5	9	12	1 140
Zákon o podnikání na kapitálovém trhu	19	41	44	17 610
Směnárenský zákon	5	16	20	12 380
Zákon o ochraně spotřebitele	1	1	1	4 700
Zákon o platebním styku	27	38	43	835
Zákon o oběhu bankovek a mincí	1	6	5	2 250
Zákon o spotřebitelském úvěru	6	18	11	6 740
Zákon o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu	0	9	7	920
Zákon o ČNB	0	1	0	0
Dohled nad finančním trhem celkem	70	144	149	66 575

ČNB v roce 2020 vydala 163 sankčních rozhodnutí ve věci, sedm rozhodnutí o předběžném opatření, dvě rozhodnutí o zákazu zániku společnosti a jedno rozhodnutí o zrušení zákazu zániku společnosti, celkem tedy 173 rozhodnutí. Z nich 153 nabylo právní moci. Proti rozhodnutím ve věci byl podán rozklad v celkem 30 případech, v 18 případech bylo do konce roku 2020 o rozkladu rozhodnuto.

Nejvíce rozhodnutí bylo v roce 2020 vydáno v oblasti platebního styku (48, z čehož právní moci nabylo 42). Druhou nejsilněji zastoupenou oblastí byla oblast směnárenství, v níž bylo vydáno 22 rozhodnutí (právní moci nabylo 21). Nepoměr počtu sankčních řízení a výše pokut v nich uložených je způsoben tím, že v oblasti platebního styku došlo v roce 2020 k uložení pokuty jen ve 14 případech, v ostatních případech bylo pouze odňato povolení, došlo k zastavení řízení nebo bylo od správního trestu upuštěno.

V následujícím textu je uveden výběr významných sankčních rozhodnutí vydaných v roce 2020 (jmenovitě lze uvést pouze rozhodnutí vydaná v oblastech, ve kterých zákon zveřejnění rozhodnutí umožňuje).

Vůbec nejvyšší pokutou byla pokuta 20 mil. Kč uložená v bankovním sektoru společnosti Expobank CZ a.s. Sankce byla uložena za závažné nedostatky řídicího a kontrolního systému.

V rámci dohledu v oblasti oběhu bankovek a mincí byla Československé obchodní bance, a.s., uložena pokuta 1,5 mil. Kč za to, že nevyměňovala běžně poškozené bankovky a za to, že osoby posuzující pravost bankovek a mincí nebyly držiteli osvědčení o absolvování odborného kurzu.

V oblasti pojišťovnictví ČNB zahájila tři sankční řízení, ve dvou případech uložila opatření k nápravě a ve dvou pokuty (obě ve výši 150 tis. Kč).

V sektoru obchodníků s cennými papíry byla Komerční bance a.s. uložena pokuta 2 mil. Kč za neuchovávání záznamů telefonické komunikace se zákazníky. Společnosti Sberbank CZ a.s. byla za stejné pochybení a za porušení zákona o směnárenské činnosti uložena pokuta 2,5 mil. Kč.

V sektoru emitentů cenných papírů bylo uloženo několik pokut za veřejnou nabídku dluhopisů bez uveřejnění prospektu cenného papíru. Nejvyšší z nich byly uloženy společností DRFG a.s. (5 mil. Kč) a SMART Capital, a.s. (1 mil. Kč).

V sektoru spotřebitelských úvěrů sankční činnost ČNB navazovala na první kontroly nebankovních poskytovatelů spotřebitelských úvěrů. Společnosti Creditstar Czech s.r.o. byla uložena pokuta 4 mil. Kč a společnosti Český Triangl, a.s., pokuta 2 mil. Kč. Ve všech případech spočívala nejzávažnější porušení zákona v nesprávně prováděném posuzování úvěruschopnosti žadatele o úvěr.

V sektoru distributorů byly uděleny pokuty v řádu nižších statisíců korun dvěma investičním zprostředkovatelům za nedostatky v předávání pokynů, poskytování investičních služeb a práci s klienty.

V oblasti směnárství bylo v roce 2020 sedmi subjektům odňato povolení k činnosti a zároveň uložena pokuta, v jednom případě bylo jen odňato povolení k činnosti, v 11 případech byla uložena pouze pokuta a ve dvou případech bylo společně s pokutou uloženo i opatření k nápravě. Nejvyšší pokuty společně s odnětím povolení k činnosti byly uloženy směnárnám PEMEX change s.r.o. (3 mil. Kč), CHIVAS INVEST s.r.o. (2,5 mil. Kč), Exclusive Change, s.r.o. (2 mil. Kč), Lumex s.r.o. (1,5 mil. Kč) a Changer s.r.o. (1,5 mil. Kč). Nejčastějšími prohřešky bylo uveřejnění nevyhovujících kurzovních lístků, uveřejnění výhodnějších směnných kurzů ve srovnání s kurzy uvedenými na kurzovním lístku a nevrácení přijatých peněžních prostředků zákazníkům bez zbytečného odkladu. Časté byly též nedostatky v oblasti boje proti praní špinavých peněz.

V oblasti neoprávněného podnikání byla společnosti Investment Bureau s.r.o. uložena pokuta 3 mil. Kč za poskytování investiční služby přijímání a předávání pokynů, obhospodařování majetku zákazníka a poradenství týkající se investičních nástrojů.

II.4 POSTUPY PŘI ŘEŠENÍ KRIZE

V roce 2020 poprvé v historii ČNB určila a předepsala bankám minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky (MREL). MREL je vedle kapitálového požadavku další důležitý požadavek, jehož plnění má za cíl zvýšit schopnost bank odolat nepříznivým okolnostem a případně vyřešit jejich krizi bez použití veřejných prostředků. MREL umožňuje klientům i investorům porovnat banky mezi sebou i jejich vývoj v čase a poskytuje důležitý příspěvek k hodnocení jejich stability a finančního zdraví.

Banky tak vstoupily do čtyřletého přechodného období, během kterého budou muset doplnit případnou chybějící kapacitu pro plnění požadavku MREL, což mohou udělat zvýšením objemu vydaných kapitálových nástrojů nebo tzv. způsobilými závazky. Přechodné období končí k 1. lednu 2024, nicméně s ohledem na potřebu průběžného zvyšování způsobilosti pro řešení krize byl bankám určen ještě mezitímní závazný cíl s účinností od 1. ledna 2022. Konkrétní formu a kroky vedoucí ke splnění požadavku banky s ČNB aktivně diskutují. Ve svých plánech budování MREL banky navrhují, v jaké výši a jakými nástroji budou plnit jak mezitímní cíl k začátku roku 2022, tak konečný cíl k začátku roku 2024.

ČNB v roce 2020 dále aktualizovala a vedle zjednodušených plánů pro malé a systémově méně významné úvěrové instituce postupně rozvinula plány pro řešení krize všech velkých a středních bank. V případě bank, které jsou členy přeshraničních bankovních skupin, se pro společné rozhodování o plánech a příslušných požadavcích MREL ustanovuje kolegium pro řešení krize. ČNB se účastní sedmi kolegií, kde řídicím orgánem je Jednotný výbor pro řešení krizí (SRB), a sama řídí jedno kolegium pro řešení krize. Pro ostatní banky je plán i rozhodnutí o požadavku MREL v přímé kompetenci ČNB. Samotný roční plánovací cyklus končí sdělením hlavních prvků plánu bankám a oznámením aktualizovaného požadavku MREL.

V oblasti zvyšování způsobilosti pro řešení krize a proveditelnosti jednotlivých strategií řešení krize ČNB zmapovala a vyhodnotila podmínky a pravidla všech českých infrastruktur finančního trhu (Centrální depozitář cenných papírů, CERTIS a SKD). S provozovateli dohodla úpravu jejich provozních řádů tak, aby přístup bank k těmto kritickým infrastrukturám mohl být zachován i v případě řešení krize.

ČNB není jediný subjekt, který má působnost v oblasti řešení krize. V některých případech se k uplatnění opatření k řešení krize nebo odpisu a konverze kapitálových nástrojů vyžaduje souhlas Ministerstva financí. To by platilo v případech použití prostředků z veřejných rozpočtů nebo státní záruky, využití překlenovací

instituce nebo osoby pro správu aktiv, nebo v případě čerpání prostředků z Fondu pro řešení krize nebo z Fondu pojištění vkladů v objemu přesahujícím 60 % dostupného objemu majetku v některém z těchto fondů. Proto ČNB spolupracuje s Ministerstvem financí na konkretizaci vzájemné spolupráce i pro tyto možné situace.

V oblasti financování řešení krize předepsala ČNB v roce 2020 další pravidelný příspěvek do Fondu pro řešení krize ve výši 3,76 mld. Kč. Fond má v současné době cca 17 mld. Kč a jeho cílová úroveň ke konci roku 2024 je cca 35 mld. Kč.

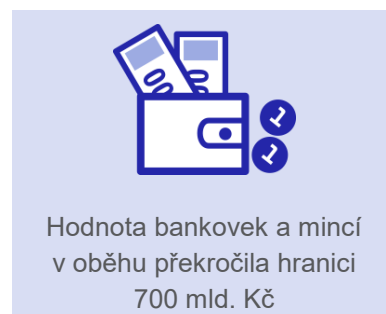
ČNB také organizuje simulační krizová cvičení. Jejich účelem je zvýšit připravenost ČNB i některých dalších institucí na případné řešení krize. V roce 2020 takovým simulačním cvičením skončil projekt *Manuál pro řešení krize*, který financovala Komise a jehož hlavním dodavatelem byla poradenská společnost Ernst & Young. Cílem cvičení bylo ověřit použitelnost manuálu a simulovat 400 procesních kroků, které by měly proběhnout při řešení krize banky během jednoho víkendu.

II.5 PENĚŽNÍ OBĚH A PLATEBNÍ STYK

II.5.1 Peněžní oběh

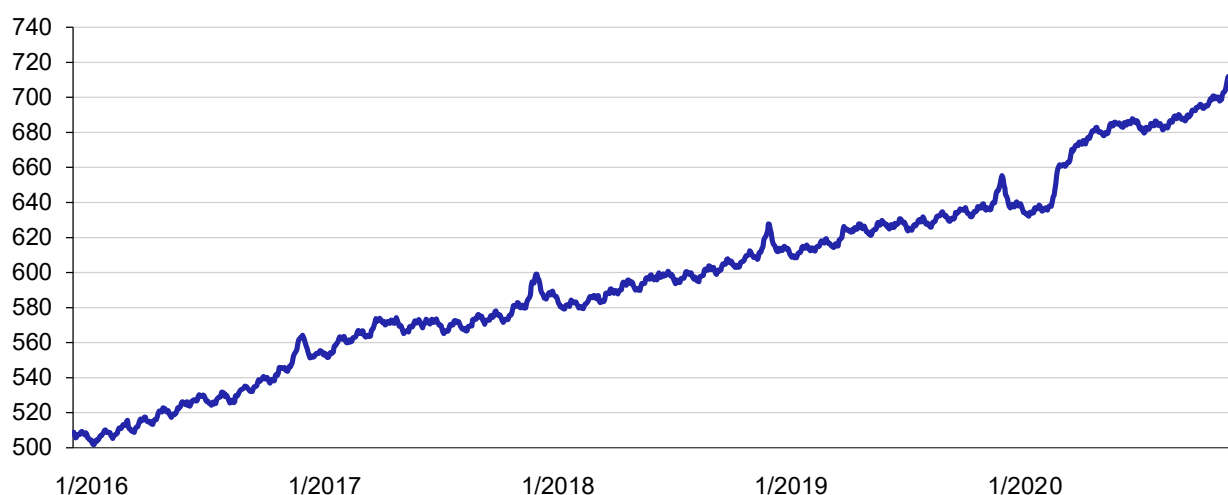
Podle zákona o ČNB má centrální banka výhradní právo vydávat do oběhu bankovky a mince a řídit peněžní oběh.

Hodnota oběživa v roce 2020 výrazně vzrostla o 67,5 mld. Kč, přičemž nejprudší zvýšení zaznamenala v březnu v reakci na vládní opatření proti šíření pandemie koronaviru. K 31. prosinci 2020 byla v oběhu hotovost ve výši 711,9 mld. Kč. Nárůst oběživa činil 10,5 % oproti stavu ke konci předchozího roku. Poměr oběživa k nominálnímu HDP se zvýšil z 11,4 % v roce 2019 na 13,3 % v roce 2020 (HDP v roce 2020 klesl o 5,6 %).

Výše oběživa od 1. ledna 2016 do 31. prosince 2020

(v mld. Kč)

Celkem 46 % hodnoty oběživa tvořily bankovky 2 000 Kč. V souhrnu více než 91 % hodnoty oběživa představovaly bankovky 5 000 Kč, 2 000 Kč a 1 000 Kč.

Korunová a kusová skladba bankovek a mincí v oběhu k 31. prosinci 2020

Nominální hodnota	Mil. Kč	Podíl	Mil. ks	Podíl
5 000 Kč	170 206,9	23,90 %	34	6,50 %
2 000 Kč	327 723,5	46,00 %	163,9	31,30 %
1 000 Kč	151 583,3	21,30 %	151,6	29,00 %
500 Kč	21 987,1	3,10 %	44	8,40 %
200 Kč	12 877,30	1,80 %	64,4	12,30 %
100 Kč	6 505,0	0,90 %	65	12,50 %
Bankovky celkem	690 883,1	97,00 %	522,9	100,00 %
50 Kč	7 851,9	1,10 %	157	7,40 %
20 Kč	4 637,4	0,70 %	231,9	10,90 %
10 Kč	2 548,5	0,40 %	254,9	12,00 %
5 Kč	1 515,8	0,20 %	303,1	14,20 %
2 Kč	1 084,90	0,10 %	542,4	25,50 %
1 Kč	641,7	0,10 %	641,7	30,10 %
Mince celkem	18 280,2	2,60 %	2 131,0	100,00 %
Pamětní bankovky a mince	2 722,4	0,40 %	3	
Celkem	711 885,7	100,00 %	2 656,90	

Za rok 2020 přibylo v oběhu 34,0 mil. kusů bankovek a 70,2 mil. kusů oběžných mincí. ČNB přijala od výrobců 105,9 mil. kusů oběžných bankovek, 102,4 mil. kusů oběžných mincí (včetně těch určených do ročníkových sad), 21,7 tis. kusů zlatých mincí a 64,3 tis. kusů pamětních stříbrných mincí.

ČNB zlikvidovala 85,9 mil. kusů bankovek přijatých z oběhu, které byly kvůli opotřebení nebo poškození vyhodnoceny jako nevhodné pro další oběh. Z mincí přijatých z oběhu bylo při zpracování vytříděno 2,2 mil. kusů. Výrazně nižší počet vytříděných mincí oproti bankovkám je dán především použitým materiálem, který u mincí zaručuje větší odolnost proti opotřebení.

V roce 2020 bylo na území ČR zadrženo 1 002 kusů padělaných a pozměněných českých bankovek a mincí. V ČR tak připadá pouze 1 kus padělku na 10 000 obyvatel, tuzemské bankovky a mince se tedy dají v mezinárodním srovnání označit za velmi bezpečné. Hodnota zadržovaných platidel se mírně zvýšila na 1,3 mil. Kč. Nejvíce padělanou českou bankovkou byla dvoutisícikoruna.

Hotovostní operace v české měně na pokladnách ČNB dosáhly v roce 2020 hodnoty 1 206,3 mld. Kč, což představuje pokles o 156,7 mld. Kč, resp. o 11,5 % oproti předchozímu roku. ČNB přijala z oběhu 554,5 mil. kusů bankovek a 319,0 mil. kusů mincí a naopak vydala do oběhu 588,6 mil. kusů bankovek a 389 mil. kusů mincí.

ČNB v roce 2020 emitovala nové mince z drahých kovů, a to pět motivů pamětních stříbrných mincí v nominální hodnotě 200 Kč, jeden motiv stříbrné pětisetkorunové mince a dva motivy zlatých mincí v nominální hodnotě 5 000 Kč z pětiletého cyklu *Hrady*.

Služby pro klienty ČNB a veřejnost v oblasti peněžního oběhu a platebních služeb zajišťovalo v roce 2020 sedm provozních zastoupení ČNB (čtyři pobočky a tři odbory provozní). Tato provozní zastoupení zajišťovala i prodej sběratelského materiálu smluvním partnerům ČNB. V roce 2019 zahájená komplexní obměna strojů na zpracování bankovek pokračovala v roce 2020 instalací nových strojů na pobočce ČNB v Ostravě.

Dohled nad dodržováním zákona o oběhu bankovek a mincí

Peněžní oběh včetně práv a povinností ČNB, bank a právnických i fyzických osob upravuje zákon o oběhu bankovek a mincí. V roce 2020 ČNB zahájila 13 kontrol zaměřených na jeho dodržování:

- dvě kontroly bank, při nichž provedla kontroly na místě na 20 pobočkách a otestovala 33 zařízení pro zpracování bankovek, 31 zařízení pro zpracování eurobankovek a 20 depozitních bankomatů. Dále provedla 90 skrytých kontrol („mystery shopping“) zaměřených na provádění výměn poškozených bankovek,
- jednu kontrolu zpracovatele tuzemských bankovek a mincí, při níž zkontrolovala řídicí a kontrolní systém pro zpracování tuzemských bankovek a mincí,
- čtyři kontroly provozovatelů anonymních zařízení, během nichž na pěti provozovnách otestovala šest samoobslužných platebních automatů,
- dvě kontroly osob pověřených ČNB k pořádání odborných kurzů, v jejichž rámci zkontrolovala dva odborné kurzy,
- čtyři kontroly provozovatelů kasin, včetně kontrol na místě ve 21 provozovnách a otestování 38 výherních automatů.

V roce 2020 ČNB ukončila 13 kontrol (jednu kontrolu zahájenou v roce 2019 a 12 kontrol zahájených v roce 2020).

II.5.2 Bezhotovostní platební styk

V rámci bezhotovostního platebního styku vede ČNB účty státu a provozuje systémy pro převody mezibankovních plateb a vypořádání obchodů s krátkodobými cennými papíry. Tyto operace probíhají v systému CERTIS (Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System), Systému krátkodobých dluhopisů (SKD) a systému Automatizované bankovní operace (ABO).

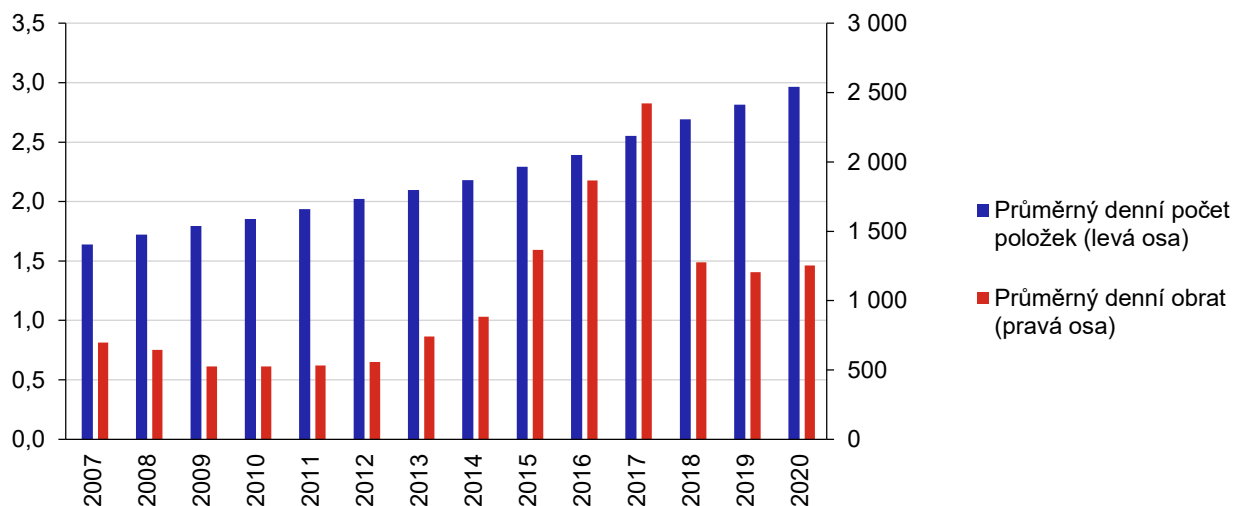
CERTIS – systém mezibankovního platebního styku

ČNB zajišťuje prostřednictvím systému CERTIS mezibankovní platební styk v České republice. Účastníky systému jsou banky, spořitelni a úvěrní družstva a pobočky zahraničních bank. K 31. prosinci 2020 měl CERTIS 48 přímých účastníků s vlastním účtem v systému a čtyři tzv. třetí strany, tj. instituce, které zajišťují zúčtování například transakcí z platebních karet nebo obchodů s cennými papíry na účtech přímých účastníků.

V roce 2020 zúčtoval systém CERTIS celkem 744,1 mil. transakcí (což představuje meziroční nárůst o 5,3 %) v celkové hodnotě 314 498 mld. Kč (nárůst o 3,9 %). Průměrně bylo denně zpracováno 2,96 mil. transakcí. Průměrný denní obrat činil 1 253 mld. Kč. Od prudkého poklesu v roce 2018, který byl důsledkem změny struktury měnověpolitických operací, při níž banky v důsledku růstu měnověpolitických sazeb přešly z jednodenních úložek na dvoutýdenní repo operace, zůstává průměrný denní obrat víceméně stabilní.

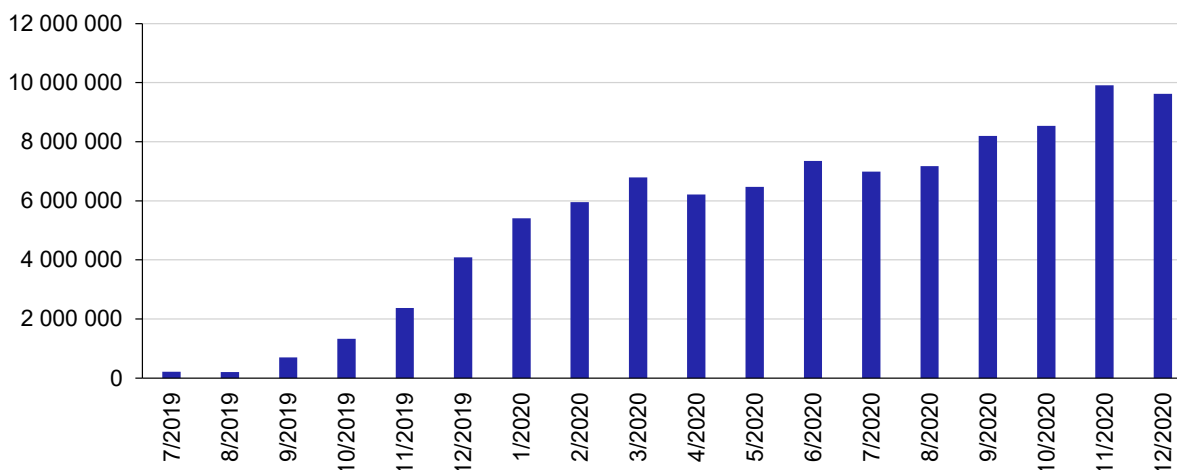
CERTIS – průměrný denní počet položek a průměrný denní obrat

(v mil. transakcí a v mld. Kč)

V rámci systému CERTIS je od 1. listopadu 2018 provozována služba pro zasílání okamžitých plateb. Okamžitá platba je jednorázová elektronická platba v českých korunách, zpracovaná účastníky schématu okamžitých plateb v jednotkách sekund. Služba je k dispozici nepřetržitě 24 hodin denně a sedm dní v týdnu. Od jejího spuštění až do konce roku 2020 přistoupilo ke schématu okamžitých plateb 12 subjektů. Okamžité platby měly v roce 2020 zhruba 12% podíl na všech úhradách.

CERTIS – počet transakcí okamžitých plateb

SKD – Systém krátkodobých dluhopisů

ČNB provozuje také Systém krátkodobých dluhopisů, který zajišťuje samostatnou evidenci cenných papírů s dobou splatnosti do jednoho roku a vypořádání obchodů s cennými papíry.

K 31. prosinci 2020 ČNB v SKD evidovala 92 majetkových účtů patřících 56 klientům (majitelům cenných papírů) a 12 custodianům (správcům cenných papírů). V SKD jsou evidovány dluhopisy ČNB a vládní dluhopisy vydávané Ministerstvem financí.

Cenné papíry evidované v SKD jsou kromě jiného využívány jako zástava (kolaterál) k vnitrodenním úvěrům, které ČNB poskytuje bankám pro potřeby plynulého účtování v systému CERTIS. Dále je využívá ČNB pro repo operace a Ministerstvo financí pro denní řízení likvidity souhrnného účtu státní pokladny. Systém SKD v roce 2020 zpracoval průměrně 112 transakcí denně a jeho průměrný denní obrat dosáhl 806 mld. Kč.

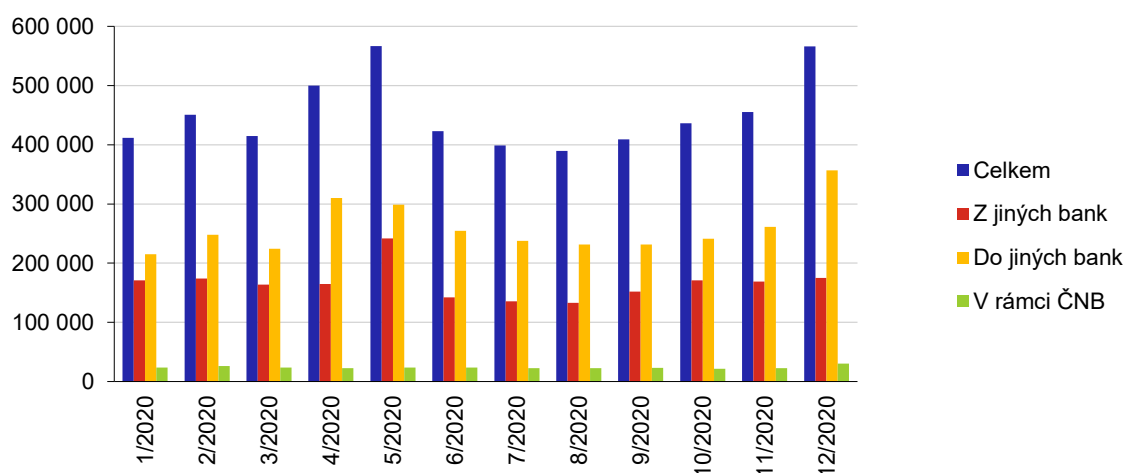
ABO – systém účetnictví a platebního styku ČNB

V systému ABO vede ČNB své vnitřní účty a účty svých klientů. Z celkového počtu 23 670 účtů ke konci roku 2020 bylo 3 377 vnitřních účtů, 4 137 účtů zaměstnanců ČNB a 16 156 účtů právnických osob. Většinu účtů právnických osob – konkrétně 15 513 – tvoří účty státní pokladny v české měně a 259 účtů státní pokladny v eurech. Prostřednictvím účtů státní pokladny se realizují příjmy a výdaje státního rozpočtu a další finanční operace státu. Podrobnější informace o zapojení ČNB do systému účtů státní pokladny jsou uvedeny v kapitole II.7.2 této zprávy.

Pro obsluhu svých účtů využívá většina klientů ČNB její internetové bankovníctví. Ke konci roku 2020 bylo v systému zaregistrováno celkem 21 458 uživatelů.

Ve špičkách zpracovává systém ABO přes 1 mil. transakcí denně. V porovnání s rokem 2019 se celkový počet transakcí zvýšil o 1,6 % a počet klientských příkazů vzrostl o 10,3 %.

ABO – průměrný denní počet transakcí

Péče o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání

Jedním z úkolů centrální banky podle zákona o ČNB je pečovat o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání a podílet se na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních a vypořádacích systémů a na jejich rozvoji (tzv. oversight). V roce 2020 ČNB v této oblasti navázala na svoji činnost v minulých letech a zaměřila se zejména na kybernetickou odolnost systémově významných finančních infrastruktur, kterými jsou v ČR CERTIS, SKD a Centrální depozitář cenných papírů, a.s. Došla k závěru, že v případě systémů CERTIS a SKD se podařilo zvýšit úroveň kybernetické odolnosti v souladu s doporučeními Banky pro mezinárodní platby (BIS) a Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry (IOSCO). Otázky týkající se péče o plynulost a hospodárnost platebního styku a vypořádání ČNB diskutovala rovněž na evropské úrovni v rámci struktur ECB.

II.6 STATISTIKA

ČNB sestavuje a zveřejňuje statistiky, které jsou určeny k zajištění jejích hlavních funkcí a cílů, především pak v oblasti měnové politiky, dohledu nad finančním trhem a finanční stability. Současně slouží potřebám Evropské centrální banky (ECB), Eurostatu, Českého statistického úřadu (ČSÚ), dalších domácích a mezinárodních institucí i odborné a laické veřejnosti.

V souladu se zákonem o centrální evidenci účtů spravuje ČNB již třetím rokem evidenci obsahující informace o více než 37 mil. účtů vedených úvěrovými institucemi v ČR. Oprávnění žadatelé zaslali v roce 2020 do systému více než 814 tisíc žádostí o informace o účtech, což představuje ve srovnání s rokem 2019 nárůst o 20 %. Téměř 90 % žádostí zaslaly orgány Celní správy.

V oblasti makroekonomických statistik ČNB ve spolupráci s ČSÚ realizovala zásadní revizi dat [externích statistik](#) a [čtvrtletních finančních účtů](#). Výsledkem této revize, koordinované ECB a Eurostatem, jsou údaje konzistentnější s platnými mezinárodními standardy. Současně byly harmonizovány roční a čtvrtletní stavové finanční účty s ČSÚ. V návaznosti na vystoupení Spojeného království z EU byly provedeny úpravy geografického členění příslušných agregátů externích statistik. Ve [vládní finanční statistice](#) se ČNB ve spolupráci s ČSÚ podílela na řešení statistického zachycení vládních opatření souvisejících s koronavirovou pandemií.

V oblasti [měnové a finanční statistiky](#) byl dokončen vývoj kompilačního systému pro sestavení harmonizované stavové a tokové statistiky penzijních fondů. Od roku 2020 začala ČNB pro tuto statistiku pravidelně plnit čtvrtletní a roční vykazovací povinnost vůči ECB. ČNB rovněž v rámci Evropského systému centrálních bank (ESCB) pokračovala ve svém zapojení do přípravy revidovaného nařízení o statistice platebního styku, které bylo schváleno Radou guvernérů ECB na konci roku, a přepracovaného nařízení o rozvaze úvěrových institucí a sektoru měnových finančních institucí. Sbírat data podle obou nařízení bude ČNB od roku 2022.

V oblasti [statistiky mikrodat](#) pokračovala ČNB ve spolupráci s bankami a za podpory České bankovní asociace ve stabilizaci a zvyšování datové kvality pravidelného sběru granulárních dat o úvěrech poskytnutých právníkům osobám a jejich úvěrovém riziku. ČNB současně připravovala zpřístupnění těchto dat koncovým uživatelům a zahájila přípravné práce na rozšíření sběru dat o úvěry poskytnuté fyzickým osobám podnikatelům. Vedle sběru dat pro projekt AnaCredit pokračovala ČNB v podpoře sdílení informací o úvěrových závazcích právníků osob a fyzických osob podnikatelů mezi bankami a pobočkami zahraničních bank prostřednictvím Centrálního registru úvěrů.

Činnosti v oblasti [dohledové statistiky](#) byly významným způsobem ovlivněny spuštěním nového sběrného systému SDAT v předchozím roce. V pracovních skupinách evropských dohledových autorit – Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA), Evropského orgánu pro cenné papíry a trhy (ESMA) a Evropského orgánu pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění (EIOPA) – prosazovala ČNB svá expertní stanoviska k legislativním a metodickým otázkám výkaznictví, především k zásadním revizím metodik. V oblastech harmonizovaného evropského výkaznictví i v národním výkaznictví prováděla pravidelná i jednorázová účelová šetření datové kvality. Zmíněným dohledovým autoritám i dalším orgánům dohledu v EU a mezinárodním organizacím ČNB poskytovala relevantní data pro zajištění výkonu jejich mandátů. Pozornost ČNB se soustředila rovněž na evropské projekty, jejichž výstupem má být vyhodnocení nákladů a přínosů regulatorního výkaznictví a možností integrace sběru dat.

V souladu s příslušným harmonogramem pokračoval v průběhu roku 2020 postupný převod jednotlivých oblastí výkaznictví ČNB ze starého systému pro sběr statistických a dohledových dat (MtS) do nového ([SDAT](#)). Tento proces bude pokračovat i v roce 2021, kdy začne postupný útlum systému MtS směřující k ukončení jeho provozu. V roce 2020 byly zahájeny přípravy pro přesun informačních povinností dosud sbíraných systémem SIPRES (Sběr informačních povinností regulovaných subjektů) do centrálního systému sběru dat SDAT. Aktuální informace publikuje ČNB na svém webu.

Od dubna 2020 doplnila ČNB své webové [seznamy regulovaných a registrovaných subjektů](#) o samostatné zprostředkovatele a vázané zástupce podle novely zákona o doplňkovém penzijním spoření. V této souvislosti došlo rovněž k oddělení seznamu osob s oprávněním zprostředkovávat doplňkové penzijní spoření od subjektů zprostředkovávajících služby podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Současně byly v informačním systému pro registrační a licenční činnosti (REGIS) zveřejněny nové žádosti o oprávnění k činnosti samostatného zprostředkovatele a vázaného zástupce.

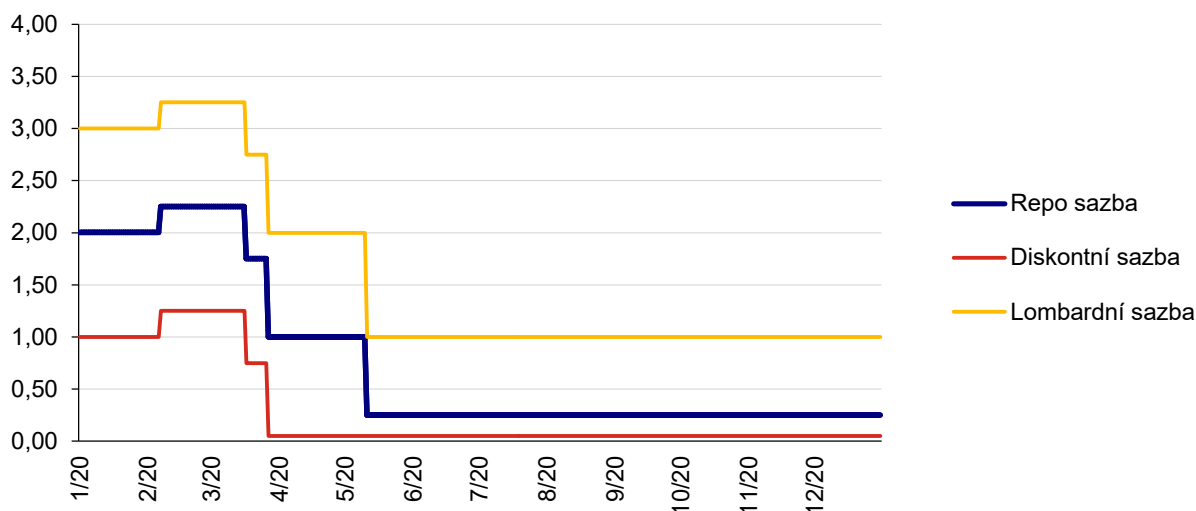
II.7 OPERACE NA FINANČNÍM TRHU

Mezi hlavní nástroje měnové politiky v roce 2020 nadále patřily zejména úrokové operace (repo operace a automatické facility). Bankovní rada ČNB rozhoduje o stanovení hodnoty tří úrokových sazeb: repo sazby, diskontní sazby a lombardní sazby. Hlavní měnověpolitickou úrokovou sazbou je limitní dvoutýdenní repo sazba. Diskontní a lombardní sazba tvoří dolní a horní hranici pro pohyb krátkodobých sazeb peněžního trhu.

V průběhu roku 2020 zvýšila ČNB své úrokové sazby jednou, a to o 0,25 procentního bodu na únorovém měnovém jednání bankovní rady. Repo sazba se tak zvýšila z 2 % na 2,25 %. Po vypuknutí koronavirové pandemie snížila ČNB úrokové sazby celkem třikrát. K prvnímu snížení repo sazby z 2,25 % na 1,75 % došlo na mimořádném měnovém jednání bankovní rady 16. března 2020 (zároveň byla snížena diskontní sazba na 0,75 % a lombardní sazba na 2,75 %). Na řádném březnovém zasedání došlo k dalšímu snížení repo sazby, tentokrát o 0,75 procentního bodu na 1 % (diskontní sazba byla snížena na 0,05 % a lombardní sazba na 2 %). Na květnovém zasedání byla repo sazba dále snížena na 0,25 % (diskontní sazba zůstala beze změny a lombardní sazba byla snížena na 1 %). Na těchto úrovních zůstaly úrokové sazby až do konce roku 2020.

Vývoj úrokových sazeb ČNB

(v %)

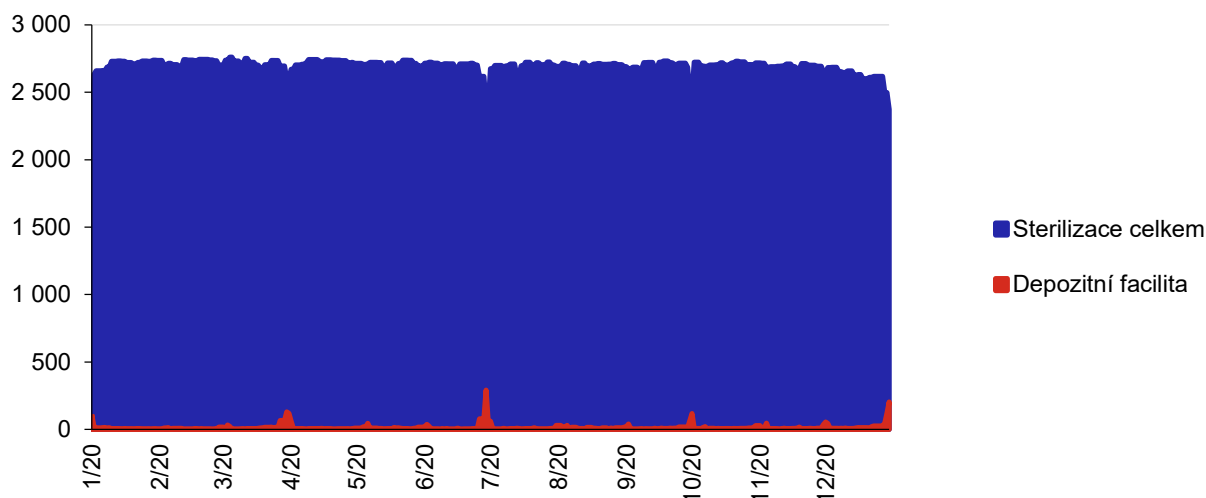

Vedle objemově nejvýznamnějších dvoutýdenních repo operací používá ČNB při implementaci měnové politiky dvě automatické facility – zápůjční a depozitní. V rámci zápůjční facility ČNB půjčuje bankám na jeden den finanční prostředky formou repo operace za lombardní sazbu. Depozitní facility umožňuje bankám uložit si u ČNB prostředky na jeden den za diskontní sazbu.

V průběhu roku 2020 byl objem likvidity stahovaný prostřednictvím depozitní facility omezený a k významnějšímu využívání docházelo zejména na koncích cyklů pro výpočet povinných minimálních rezerv. Využívání zápůjční facility bylo výjimečné. Celkový průměrný objem stahované volné likvidity činil 2 710 mld. Kč. Z tohoto objemu bylo 99,5 % stahováno prostřednictvím repo operací a 0,5 % prostřednictvím depozitní facility.

Vývoj volné likvidity

(v mld. Kč)

Mezi další nástroje ČNB patří tzv. výměny kolaterálu. Při těchto technických operacích je bance obvykle vyměněn cenný papír vypořádávaný v Centrálním depozitáři cenných papírů za cenný papír vypořádávaný v Systému krátkodobých dluhopisů. Cílem těchto operací není ovlivnit volnou likviditu bankovního sektoru, ale poskytnout likvidní cenné papíry bankám, například pro účely čerpání vnitrodenního úvěru. V roce 2020 nebyl tento instrument bankami využíván.

Dvoutýdenní dodávací repo operace ČNB, které jsou určeny k dodávání likvidity, jsou počínaje 18. březnem 2020 vyhlášovány třikrát týdně (v pondělí, středu a pátek) namísto předchozí frekvence jednou týdně.

Časově omezená novelizace zákona o ČNB umožnila v květnu 2020 uvést do života nástroj na dodávání likvidity některým nebankovním subjektům, které jsou držiteli licence vydané ČNB. Tyto instituce získaly možnost čerpat likvidní prostředky formou krátkodobého úvěru od ČNB zajištěného finančními nástroji. Nástroj byl zaveden z preventivních důvodů a nebyl v roce 2020 nebankovními institucemi využíván, nicméně představoval jeden z faktorů, které přispěly k uklidnění nálady na finančním trhu po propuknutí pandemie koronaviru.

Vedle toho ČNB pro úvěrové instituce rozšířila přijímané zajištění (kolaterál) ve stávajících dodávacích repo operacích, a to o hypoteční zástavní listy. Pro úvěrové instituce byly zavedeny dodávací operace s tříměsíční splatností. ČNB dodávací operace představila již v říjnu 2008 v reakci na propuknutí finanční krize a jejich existence má význam pro stabilitu domácího finančního trhu. V roce 2020 je sice banky aktivně nevyužívaly, avšak ČNB považuje za vhodné, aby tyto nástroje zůstaly k dispozici.

V režimu řízeného plovoucího kurzu si centrální banka obecně vyhrazuje možnost intervenovat v případě potřeby na devizovém trhu. Během roku 2020 však ČNB devizové intervence neprováděla. Informace o [devizových obchodech](#) zveřejňuje ČNB na svých webových stránkách.

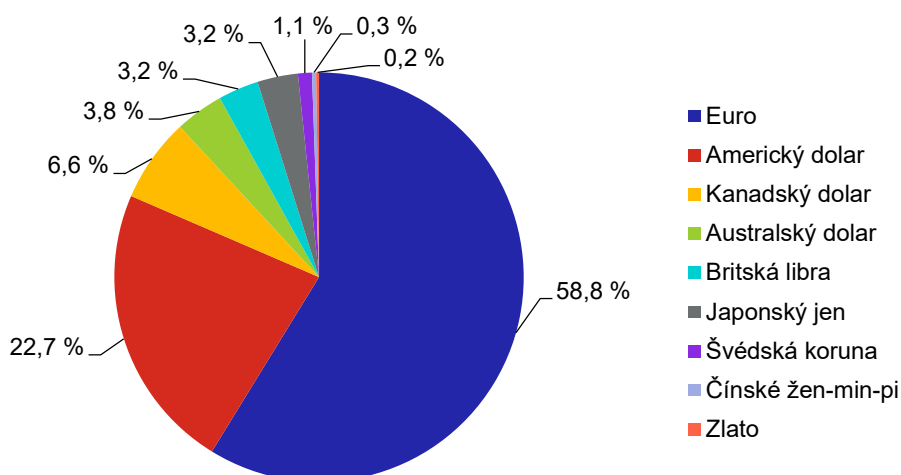
II.7.1 Správa devizových rezerv

ČNB spravuje vlastní devizové rezervy, které tvoří zahraniční aktiva ve vybraných směnitelných měnách. Tato aktiva slouží především k podpoře provádění vlastní nezávislé měnové politiky a také jako zdroj cizoměnové likvidity pro klienty ČNB. Na konci roku 2020 činila velikost devizových rezerv v korunovém vyjádření 3 553 mld. Kč, což odpovídá hodnotě 135,4 mld. EUR, resp. 166,1 mld. USD. Devizové rezervy představují rozhodující část aktiv ČNB – ke konci roku 2020 tvořily 98 % celkových aktiv ČNB. Velikost a strukturu devizových rezerv ČNB pravidelně zveřejňuje na svých webových stránkách v části [Finanční trhy](#).

Téměř 99 % devizových rezerv představují portfolia, jejichž strategická alokace je výsledkem vnitřních rozhodovacích procesů ČNB. Pro tyto potřeby jsou jejich velikost a výkon počítány na bázi tržního přecenění. Zbytek rezerv se skládá z pohledávek vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (MMF) ve zvláštních právech čerpání (SDR) a zlata v držení ČNB. Zásady pro správu devizových rezerv zohledňují funkci, kterou devizové rezervy plní, a berou zřetel na bezpečnost, likviditu a výnos. Většinu portfolií devizových rezerv spravuje ČNB interně, přičemž největší podíl na objemu investic mají dluhové cenné papíry vydané vládami ekonomicky vyspělých zemí, vybrané dluhopisy s vládní zárukou a dluhopisy emitované mezinárodními institucemi s nejvyšším kreditním hodnocením. Dalšími nástroji pro správu devizových rezerv jsou akcie, repo operace, specifické kryté dluhopisy, depozita u centrálních bank, futures a úrokové, měnové a akciové swapy. Veškeré věřitelské pozice u soukromých protistran jsou kryty finančním zajištěním.

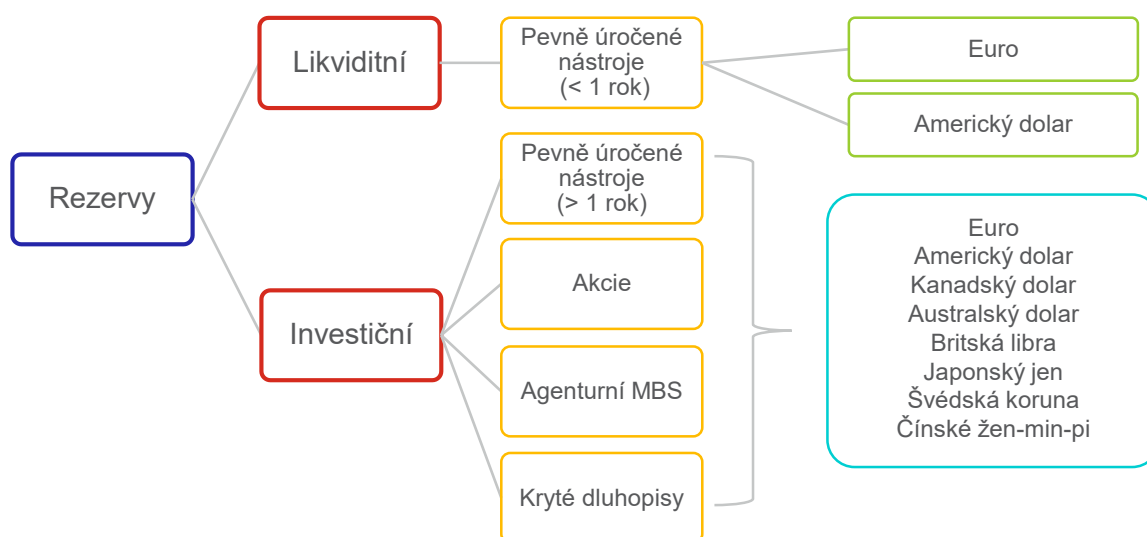
Tržní hodnota výše vymezených portfolií devizových rezerv v korunovém vyjádření meziročně vzrostla o 171,3 mld. Kč. Z pohledu strategické alokace aktiv se na tomto zvýšení nejvíce podílely výnosy portfolií a dále odkupy cizí měny od klientů a jejich vklady. Změny kurzu koruny vůči rezervním měnám měly smíšený dopad a v celkovém měřítku do změny korunové hodnoty devizových rezerv prakticky nezasáhly, přičemž koruna posílila vůči americkému dolaru, kanadskému dolaru, britské libře, japonskému jenu a čínskému žen-min-pi, zatímco vůči nejvíce zastoupené rezervní měně (euro), australskému dolaru a švédské koruně naopak oslabila.

Měnová struktura aktivně spravovaného portfolia (očištěno o pasiva) k 31. prosinci 2020

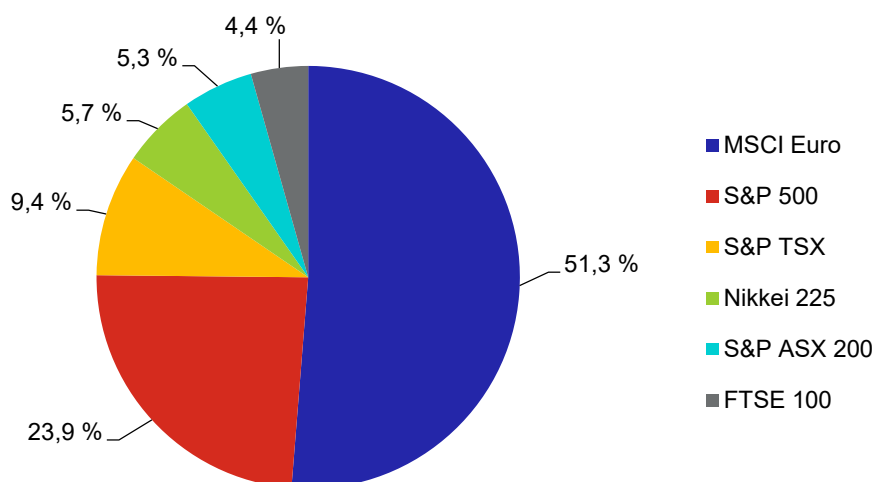
Rezervní portfolio je interně rozděleno na dvě části (tranše), které se liší nastavením délky investičního horizontu, parametrů rizika a očekávaného výnosu. Poměr mezi tranšemi je řízen s ohledem na metodiku MMF používanou pro odhad adekvátní velikosti devizových rezerv. V roce 2020 ČNB rozhodla o úpravě velikosti tranší, přičemž likviditní tranše byla v průběhu roku snížena ze 47 % na 36 % devizových rezerv, naopak velikost investiční tranše vzrostla z 53 % na 64 % devizových rezerv. Likviditní tranši tvoří pevně úročené investiční nástroje se zbytkovou splatností do jednoho roku v eurech a amerických dolarech, jež lze v případě potřeby snadno a bez významného rizika kapitálových ztrát převést do peněžní formy. Investiční tranše obsahuje finanční instrumenty, které v delším časovém horizontu umožňují generovat vyšší výnos, zároveň však s sebou nesou vyšší riziko, například dluhopisy s delší splatností, dluhopisy zajištěné hypotékami (tzv. covered bonds, dluhopisy garantované vybranými americkými agenturami (MBS)) a akcie. V souvislosti s úpravou parametrů tranší došlo ke změně cílování velikosti akciového portfolia. Místo 10 % devizových rezerv se cílová velikost akciového portfolia změnila na 20 % investiční tranše. ČNB také rozšířila okruh investičních nástrojů držných v rámci investiční tranše o pevně úročené portfolio v britské libře, které vzniklo transformací portfolia měnových forwardů, a relativně malé „startovací“ portfolio čínských vládních dluhopisů v čínské žen-min-pi o velikosti ekvivalentu 500 mil. USD.

Interní rozdělení devizových rezerv na likviditní a investiční tranše

Portfolia akcií a MBS jsou spravována externě. Akciová portfolia, která spravují společnosti BlackRock a State Street Global Advisors, jsou investována na následujících trzích s příslušnými benchmarkovými indexy: evropském (MSCI Euro), americkém (S&P 500), britském (FTSE 100), japonském (Nikkei 225), kanadském (S&P TSX) a australském (S&P ASX 200). Portfolio MBS odpovídající necelým 2 % investiční tranše obhospodařují společnosti BlackRock, BNP Paribas, Goldman Sachs a UBS. Všech pět externích správců se řídí standardy Global Investment Performance Standards.

Složení akciového portfolia k 31. prosinci 2020

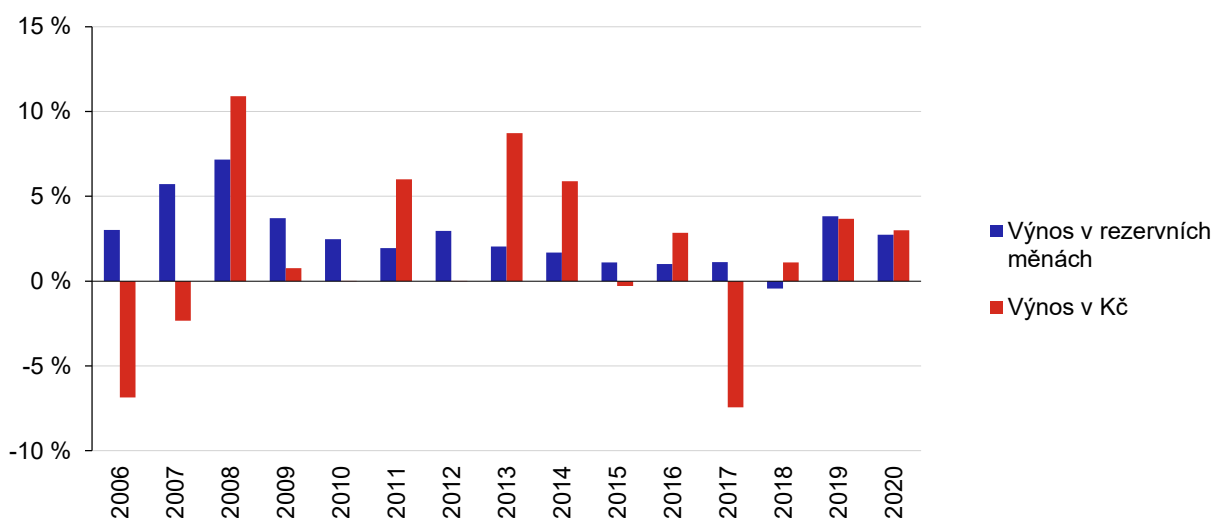
Za rok 2020 zaznamenala likviditní tranše ztrátu 0,33 % a investiční tranše výnos 4,79 % (v obou případech se jedná o vážený průměr výnosů a ztrát jednotlivých portfolií měřených v jejich vlastních měnách). Výsledek likviditní tranše je výrazně ovlivněn především zápornými úrokovými sazbami v eurozóně, neboť velká většina tranše je tvořena eurovým portfoliem. Za pozitivním výsledkem investiční tranše stál především pokles výnosových křivek, který vedl ke kapitálovým ziskům dluhopisových portfolií, a dále růst akciových trhů. K pozitivnímu výnosu přispělo i zlato a portfolia MBS.

Výnosy a ztráty jednotlivých portfolií likviditní a investiční tranše (ve vlastních měnách)

Tranše	Euro	Americký dolar	Kanadský dolar	Australský dolar	Britská libra	Japonský jen	Švédská koruna	Čínské žen-min-pi	Celkem
Likviditní	-0,50 %	+0,83 %	---	---	---	---	---	---	-0,33 %
Investiční	+0,13 %	+9,67 %	+8,26 %	+4,93 %	-2,15 %	+1,43 %	+0,52 %	+0,52 %	+4,79 %

Celkový výnos devizových rezerv (vážený průměr výnosů portfolií měřených v jejich vlastních měnách) činil 2,74 %, což v kombinaci se změnami kurzu koruny vůči rezervním měnám vedlo ke korunovému výnosu 3,00 %.

Srovnání celkového výnosu devizových rezerv za rok 2020 s předcházejícími obdobími

Při investičním rozhodování se ČNB řídí ekonomickými a finančními faktory. Část investic lze nicméně podle v současnosti uplatňovaných kritérií označit za investice sloužící ke zlepšení v oblastech životního prostředí, sociálních podmínek a dobré správy a řízení, označovaných též souhrnně jako společensky zodpovědné či ESG (environmental, social and governance). ČNB dlouhodobě investuje do dluhových nástrojů nadnárodních rozvojových bank, jako jsou například instituce patřící do skupiny Světové banky, Evropská investiční banka a další. Jimi vydávané dluhopisy lze vzhledem k misi těchto institucí považovat za společensky zodpovědné investice. Podíl dluhopisů mezinárodních institucí na devizových rezervách tvořil ke konci roku 2,31 %.

Přehled společensky zodpovědných investic

Kategorie dluhopisu	Objem (v mil. EUR)	Podíl na devizových rezervách
Životní prostředí	486,22	0,36 %
Sociální oblast	50,67	0,04 %
Udržitelný rozvoj	243,64	0,18 %
Nadnárodní rozvojové banky	3 096,70	2,31 %
Celkem ESG	3 877,23	2,89 %

Malou část rezerv představuje zlato a ta část pohledávky vůči MMF, která byla uhrazena nebo je vedena v cizí měně, tj. rezervní pozice u MMF, držba SDR a bilaterální úvěr MMF. Tato nekorunová finanční pozice

vůči MMF ke konci roku 2020 činila 980 mil. SDR a v průběhu roku vzrostla v důsledku transakcí s MMF o více než 92 mil. SDR. Během roku 2020 byla část zlata v držení ČNB použita na výrobu pamětních mincí a část zlata byla dokoupena podle postupu pro držbu zlatých zásob schváleného v roce 2019, jehož primárním cílem je udržet objem zlata ČNB na určité minimální úrovni. ČNB tak měla ke konci roku 2020 k dispozici přibližně 9,5 tuny zlata. Podíl zlata na devizových rezervách centrální banky však zůstane i nadále nízký, protože ČNB tuto komoditu nepovažuje za optimální nástroj pro správu devizových rezerv.

II.7.2 ČNB jako banka státu

ČNB poskytuje státu a veřejnému sektoru bankovní služby, tj. vedení účtů, provádění platebního styku a služby související s řízením likvidity souhrnných účtů státní pokladny. Činí tak na základě zákona o ČNB a zákona o rozpočtových pravidlech.

K 31. prosinci 2020 vedla ČNB pro stát a veřejný sektor 15,8 tis. účtů. Na účtech státní pokladny proběhlo denně v průměru 450 tis. transakcí.

Podpora řízení likvidity státní pokladny

Většina účtů, které ČNB vede pro stát, je zahrnuta do souhrnných účtů státní pokladny. Systém souhrnných účtů umožňuje efektivně zapojit veškeré dočasně volné prostředky státu do průběžného financování státního rozpočtu. V praxi to znamená, že dochází k plynulému vyrovnávání časového nesouladu mezi příjmy a výdaji státního rozpočtu, což bylo zvláště přínosné v roce 2020, kdy v důsledku pandemie došlo jak k výraznému nárůstu výdajů, tak k poklesu příjmů.

Existují dva souhrnné účty: korunový a eurový. Korunový souhrnný účet zahrnuje zejména příjmové a výdajové účty státního rozpočtu, účet státních finančních aktiv a pasiv, účty finančních a celních úřadů, státních fondů, Národního fondu a jiné. Od roku 2019 Ministerstvo financí nabízí klientům i možnost termínovaných vkladů. Na eurovém souhrnném účtu jsou uloženy peněžní prostředky především Národního fondu, eurové dluhové služby a cizí prostředky organizačních složek státu.

ČNB ve spolupráci s Ministerstvem financí denně sestavuje odhad příjmů a výdajů na účtech zahrnutých pod souhrnné účty státní pokladny na aktuální den. Tento odhad je v průběhu dne porovnáván se skutečností. Souhrnný přebytek likvidity ČNB v závěru dne investuje na finančním trhu, v případě nedostatku zdrojů si naopak peněžní prostředky z trhu vypůjčí. Tyto operace provádí ČNB jménem Ministerstva financí. Denní zůstatky souhrnných účtů se daří udržovat na úrovni 30 mil. Kč, resp. 10 mil. EUR, ačkoliv objem záúčtovaných příchozích a odchozích plateb se denně pohybuje od 10 do 70 mld. Kč.

Systém souhrnných účtů státní pokladny zvyšuje množství likvidity dostupné pro financování schodku státního rozpočtu a umožňuje efektivně plánovat emise státních dluhopisů. To snižuje refinanční riziko státu a vytváří rozpočtové úspory díky nižším úrokovým nákladům na obsluhu státního dluhu.

Podpora správy státního dluhu

V oblasti správy státního dluhu ČNB zajišťuje pro Ministerstvo financí primární prodej krátkodobých i dlouhodobých státních dluhopisů a zastává funkci administrátora těchto emisí.

V roce 2020 byla emisní aktivita Ministerstva financí proti minulým rokům výrazně vyšší, neboť bylo nutné pokrýt navýšení schodku státního rozpočtu v důsledku pandemie. ČNB realizovala 13 aukcí státních pokladničních poukázek s celkovým prodaným objemem 137,4 mld. Kč, 65 aukcí státních dluhopisů, ve kterých investoři nakoupili obligace ve jmenovité hodnotě 477,1 mld. Kč, a rovněž jednu aukci státního dluhopisu denominovaného v eurech podle českého práva v objemu 0,3 mld. EUR. V roli administrátora ČNB vyplácela kupony u státních dluhopisů a provedla výplatu jistiny u tří splatných emisí. Výplaty a splátky jistiny ČNB zajišťovala rovněž u emisí spořicíh státních dluhopisů.

II.8 EKONOMICKÝ A FINANČNÍ VÝZKUM

Ekonomický a finanční výzkum v ČNB přispívá k vytváření analytického a znalostního zázemí pro provádění měnové a makroobezřetnostní politiky a také k rozvoji poznání v oblasti makroekonomie a finančních trhů. V rámci organizační struktury ČNB zajišťují ekonomický výzkum odbor ekonomického výzkumu sekce měnové a finanční výzkum odbor finančního výzkumu sekce finanční stability.

Výstupy svých výzkumných projektů ČNB prezentuje především ve dvou edičních řadách: CNB Working Paper Series (v roce 2020 vydáno 15 článků) a CNB Research and Policy Notes (v roce 2020 vydány tři články). Tyto mezinárodně recenzované výzkumné práce pokrývají širokou škálu oblastí sahajících od makroekonomických modelů české i světové ekonomiky přes organizaci výzkumu v centrálních bankách až po finanční stabilitu.

V únoru 2020 bankovní rada ČNB udělila dvě ceny za nejlepší výzkumné publikace ČNB za předcházející rok. Toto ocenění reflektuje odbornou náročnost a zároveň relevanci oceněných prací pro hospodářskou politiku. Autory první oceněné práce nazvané [How to Improve the Model Selection Procedure within a Stress Testing Framework](#) jsou Petr Polák a Jiří Panoš. Druhá oceněná studie má titul [Inflation Targeting Flexibility: The CNB's Reaction Function under Scrutiny](#) a jejími autory jsou Jan Filáček a Ivan Sutóris.

V roce 2020 začaly oba výzkumné útvary ČNB společně vydávat newsletter CNB Research News, který informuje o novinkách z oblasti ekonomického a finančního výzkumu, zejména o publikacích výzkumu, analytických kapitolách v ostatních publikacích ČNB a o seminářích a konferencích organizovaných či spoluorganizovaných ČNB. Tato publikace nahradila předchozí Economic Research Bulletin.

Z důvodu koronavirové pandemie se v roce 2020 neuskutečnil tradiční Research Open Day. Taktéž bylo o rok odsunuto uspořádání mezinárodní konference Expectations in Dynamic Macroeconomic Models, která se měla konat v září 2020. Naopak, virtuální cestou se uskutečnil [výroční workshop výzkumné skupiny ESCB zabývající se finanční stabilitou, makroobezřetnostní regulací a mikroobezřetnostním dohledem](#). V rámci workshopu vystoupilo 36 prezentujících z 13 evropských centrálních bank a dva pozvaní řečníci – profesorka Mariassunta Giannettiová ze Stockholm School of Economics a profesor Xavier Freixas z Universitat Pompeu Fabra.

II.9 EVROPSKÁ A MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Evropská centrální banka, Evropský systém centrálních bank a Evropská rada pro systémová rizika

ČNB se účastnila čtyř jednání Generální rady Evropské centrální banky (ECB), jejímiž členy jsou guvernéri centrálních bank všech zemí EU. Jednání se věnovala otázkám spojeným s makroekonomickým, fiskálním a měnovým vývojem ve světě i v EU a dále se zaměřila na roli velkých technologických společností na evropském trhu plateb nebo téma digitalizace a produktivity.

Zástupci ČNB se aktivně podíleli na činnosti 13 výborů Evropského systému centrálních bank (ESCB) a velké části jejich podvýborů a pracovních skupin. ČNB se dále zapojila do posuzování relevantních legislativních návrhů EU a členských států a vybraných materiálů ECB formou písemných konzultací ECB. Uplatnila připomínky ke Zprávě ECB o souladu centrálních bank s články 123 a 124 Smlouvy o fungování Evropské unie, které jim zakazují měnové financování, k první verzi návrhu Konvergenční zprávy ECB za rok 2020 a k návrhu stanoviska ECB k návrhu změn unijního obezřetnostního rámce v souvislosti s pandemií koronaviru.

Guvernér ČNB Jiří Rusnok a viceguvernér Tomáš Nidetzký se dále účastnili šesti jednání Generální rady Evropské rady pro systémová rizika (ESRB). Ta se zabývala zejména koordinací pravidel pro omezování

výplat dividend finančními institucemi a zavádění splátkových moratorií či garančních schémat pro poskytování bankovních úvěrů nefinančním podnikům. ESRB se dále zaměřila na rizika spojená s likviditou investičních fondů, implikace procyklického zhoršení ratingu dluhopisů nefinančních podniků a potenciálních omezení pro využívání makrobezpečnostních rezerv bankami.

Vztahy k Radě EU, Výbor pro EU

ČNB se v mezích své působnosti v omezené míře účastní jednání některých formací Rady EU a jejích pracovních a poradních orgánů, například neformálních zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti (Rada ECOFIN), jednání Hospodářského a finančního výboru (EFC) nebo Výboru pro hospodářskou politiku (EPC).

ČNB se v roli poradního orgánu vlády podílí rovněž na přípravě pozic ČR pro zástupce vlády ČR na příslušná jednání a na přípravě rámcových pozic ČR ke strategickým a legislativním dokumentům EU či vstupů ČR do veřejných konzultací Komise. Děje se tak především prostřednictvím zapojení ČNB do činnosti Výboru pro EU na pracovní a vládní úrovni a jeho resortních koordinačních skupin. ČNB například spolupracovala s Ministerstvem financí na přípravě vládního materiálu, jenž pravidelně hodnotí naplňování maastrichtských konvergenčních kritérií.

V souvislosti s posuzováním žádostí Bulharska a Chorvatska o vstup do mechanismu směnných kurzů ERM II zopakovala ČNB na červnovém jednání EFC své výhrady proti možné precedenční interpretaci podmínek stanovených Bulharsku a Chorvatsku pro vstup do ERM II. Jednalo se především o podmínku paralelního vstupu do ERM II a bankovní unie. ČNB znovu uvedla, že tyto podmínky nepovažuje za závazné pro ČR, neboť jejich splnění není stanoveno v legislativě EU.

ČNB se nadále zapojovala do jednání o dokončování hospodářské a měnové unie. Diskusi dominovala témata dokončování klíčových prvků bankovní unie a reformy Evropského mechanismu stability (ESM). Snahy o nalezení kompromisu ohledně Evropského systému pojištění vkladů většího posunu nedoznaly a budou pokračovat v roce 2021. Nejvýraznějšího pokroku bylo dosaženo u reformy ESM a návrhu na dřívější zavedení pojistky pro Jednotný fond pro řešení krizí (tzv. backstop). Státy bankovní unie označily snížení rizik v bankovním sektoru za dostatečné, což umožňuje zavedení pojistky již od počátku roku 2022. Změny zakládající smlouvy ESM, které mají umožnit jeho využití jako pojistky pro zajištění dodatečných finančních prostředků při řešení krizí systémově významných bank, by pak měly být ratifikovány do konce roku 2021.

V souvislosti s bankovní unií se ČNB v roce 2020 podílela na přípravě aktualizované studie dopadu účasti či neúčasti ČR v bankovní unii předložené Ministerstvem financí. Hlavním závěrem aktualizované studie je, aby ČR za současné situace o vstup do bankovní unie neusilovala a sledovala její další vývoj. S tímto doporučením se následně na počátku roku 2021 ztotožnila vláda. ČNB během přípravy aktualizace studie zejména usilovala o to, aby její zjištění a závěry věrně a věcně správně posuzovaly výhody a nevýhody případné účasti ČR v bankovní unii ve všech sledovaných oblastech. Při zveřejnění studie rovněž zdůraznila, že považuje za vhodné, aby ČR načasovala vstup do bankovní unie až na dobu, kdy by přijala euro.

ČNB v roce 2020 rovněž aktivně participovala na pracích spojených s prohlubováním unie kapitálových trhů. Směřování tohoto procesu bude v následujících třech letech určovat především akční plán Komise k unii kapitálových trhů z 24. září 2020. Vysoce relevantní je rovněž odchod Spojeného království z EU a společného trhu, který přinese vyšší míru aktivity institucí EU s cílem posílit konkurenceschopnost kapitálových trhů v EU. Nový akční plán Komise mimo jiné usiluje o harmonizaci insolvenční legislativy v členských státech EU a počítá s opatřeními, která by měla usnadnit malým a středním podnikům přístup k financování na kapitálovém trhu. ČNB vyšší diverzifikaci financování firem v ekonomice podporuje, současně však prosazuje, aby budování unie kapitálových trhů nevedlo k nadměrné regulaci tržního prostředí v EU, upřednostňování přeshraničních aktivit před těmi vnitrostátními a snižování standardů ochrany spotřebitele a investora či oslabování nástrojů národních orgánů dohledu.

V roce 2020 došlo k rozhodujícímu posunu ve vztazích mezi Spojeným královstvím a EU. V lednu 2020 obě strany ratifikovaly výstupovou dohodu, která nabyla účinnosti 1. února 2020. K tomuto datu přestalo být Spojené království členem EU, a tedy i ESCB, a začalo běžet přechodné období, během něhož měly EU a Spojené království dospět k dohodám o budoucím vzájemném vztahu. Vyjednávačům se podařilo dosáhnout dohody 24. prosince 2020. Dohody tedy mohly po ratifikaci ve Spojeném království a schválení Radou EU nabýt účinnosti k 1. lednu 2021, byť do jejich schválení i Evropským parlamentem v průběhu 1. čtvrtletí 2021 stále ještě v režimu provizorní aplikace.

Mezinárodní měnový fond

ČNB aktivně vstupovala do diskusí týkajících se mezinárodního měnového a finančního systému v rámci Mezinárodního měnového fondu (MMF), jehož činnost byla v roce 2020 výrazně ovlivněna krizí způsobenou koronavirovou pandemií.

MMF musel reagovat na bezprecedentní počet žádostí o finanční pomoc a přijmout řadu krizových opatření, včetně dočasných úprav svého stávajícího výpůjčního instrumentária. Zahájil také fundraisingové kampaně k doplnění zdrojů svěřenských fondů určených na pomoc nízkopříjmovým zemím, které byly krizí zvláště postiženy. MMF též odpustil splátky dluhové služby svým 29 nejchudším členům. Zavedl novou krátkodobou likviditní linku a zkoumal možnosti zřízení nového pandemického úvěrového nástroje či všeobecné alokace zvláštních práv čerpání (SDR), která by mohla sloužit k navýšení likvidity jeho členů v průběhu krize.

Výkonná rada MMF schválila poskytnutí finanční pomoci 83 zemím, které čelily problémům s platební bilancí, v celkové výši cca 74 mld. SDR. Ze všeobecných zdrojů MMF byly schváleny čtyři nové finanční programy ve prospěch Egypta, Ekvádoru, Jordánska a Ukrajiny. Dále byly schváleny tři preventivní úvěrové linky pro Chile, Kolumbii a Peru. Tato finanční pomoc činila dohromady 50,7 mld. SDR. Dalších 1,2 mld. SDR bylo poskytnuto v rámci navýšení stávajících programů a 16 mld. SDR bylo uvolněno formou nouzové finanční pomoci. MMF též poskytl 6,5 mld. SDR nízkopříjmovým zemím prostřednictvím svěřenského fondu Poverty Reduction and Growth Trust.

Současně musel MMF odložit některé plánované práce, včetně revize programů hodnocení finančního sektoru a komplexní revize dohledu. V důsledku vysoké administrativní zátěže spojené s nárůstem žádostí o finanční pomoc a dalšími krizovými opatřeními a cestovními omezení byla také přerušena bilaterální dohledová činnost MMF. V roce 2020 tak v České republice neproběhla každoroční mise za účelem posouzení ekonomického a finančního vývoje dle článku IV Dohody o MMF. Každoročních jarních a výročních zasedání MMF a Světové banky se za ČNB zúčastnil viceguvernér Marek Mora.

ČNB se i v roce 2020 zapojovala jako věřitel do různých forem pomoci poskytované členskými zeměmi MMF. Bankovní rada ČNB rozhodla v listopadu 2020 o poskytnutí nové bilaterální půjčky MMF do výše 1,5 mld. EUR, jež byla při vstupu v platnost 1. ledna 2021 automaticky snížena na 646 mil. EUR v souvislosti s paralelním nabytím účinnosti reformy mnohostranného uspořádání New Arrangements to Borrow (NAB).

Aktivity ČNB v dalších mezinárodních organizacích

Guvernér ČNB Jiří Rusnok se zúčastnil pravidelných setkání guvernérů členských zemí Banky pro mezinárodní platby (BIS). Guvernér a viceguvernér Tomáš Nidetzký participovali rovněž na jednáních Klubu guvernérů centrálních bank regionu Střední Asie, Černomoří a Balkánu.

Viceguvernér Tomáš Nidetzký, resp. další zástupci reprezentovali ČNB na čtyřech jednáních Basilejské konzultační skupiny (BCG), která je součástí Basilejského výboru pro bankovní dohled (BCBS). Na jednáních se vedla diskuse především o zvládnutí krize způsobené pandemií a reakci na ni v dohledové a regulatorní oblasti. Bylo potvrzeno, že je třeba pracovat na implementaci tzv. basilejských standardů. Pozornost získala též otázka přiměřenosti nebo operační odolnosti bank. Viceguvernér Tomáš Nidetzký se také zúčastnil zasedání bienální Mezinárodní konference bankovních dohledů a jednání skupiny bankovních dohledů ze zemí střední a východní Evropy, na kterém došlo k výměně informací stran mezinárodního dění (zejména na úrovni BCBS) a ke zhodnocení situace jednotlivých zemí v kontextu krize způsobené pandemií.

Za účasti viceguvernéra Marka Mory, resp. dalšího zástupce ČNB proběhla dvě jednání Regionální konzultační skupiny pro Evropu Rady pro finanční stabilitu (RCGE FSB) v květnu a listopadu 2020. Hlavním tématem bylo zvládnutí krize způsobené pandemií především z pohledu celosvětové i regionální finanční stability. Zástupci ČNB se účastnili několika workshopů FSB, například k otázkám odklonu od referenční úrokové sazby LIBOR, ke kybernetické odolnosti, k roli velkých technologických firem nebo k plánu na usnadnění přeshraničních plateb.

ČNB byla dále zastoupena na jednáních řady pracovních orgánů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), zejména Výboru pro hospodářskou politiku, Výboru pro finanční trhy a Výboru pro ekonomické přehledy.

ČNB se podílela na přípravě zprávy OECD se zaměřením na doporučení pro zlepšení třetího pilíře důchodového systému v České republice. Materiál obsahuje podrobnou analýzu důchodového systému v ČR, včetně řady doporučení ke zlepšení na základě zkušeností a osvědčených postupů OECD.

V roce 2020 pokračovala ČNB v úzké spolupráci s předními ratingovými agenturami (Moody's, Fitch Ratings a Standard & Poor's) při stanovování suverénního ratingového hodnocení ČR. V této souvislosti začátkem roku organizačně zajistila jednu návštěvu hodnotící mise v ČR. Další hodnotící mise se musely kvůli pandemii uskutečnit virtuální formou. Žádná z agentur v roce 2020 nezměnila ratingové hodnocení ČR ani nezhoršila výhled hodnocení ČR na nejbližší období.

Zahraniční technická pomoc

ČNB je díky svému systematickému a aktivnímu strukturovanému přístupu vyhledávaným poskytovatelem zahraniční technické pomoci. V rámci programu technické pomoci ČNB plánovala v roce 2020 uskutečnit šest seminářů a na základě požadavků ze strany partnerských centrálních bank ad hoc konzultace. Tyto plány byly ale zásadně ovlivněny koronavirovou pandemií.

V březnu se i přes složitou situaci podařilo prezenčně uskutečnit třídenní seminář *Statistics at the CNB* za účasti 16 expertů z 13 centrálních bank. V listopadu pak experti sekce měnové prostřednictvím online platformy operativně realizovali čtyřdenní webinář *Applied Near Term Forecasting* pro 14 specialistů z osmi centrálních bank. Účastníci velmi kladně hodnotili jak náplň webináře, tak i ochotu ČNB jej realizovat. Další plánované akce (semináře i konzultace) musely být zrušeny.

Zaměstnanci ČNB poskytovali technickou pomoc i ve spolupráci s MMF. V rámci jeho misí participovali na dvou ad hoc akcích v Bělorusku a na Srí Lance a na třech online akcích pro centrální banky Běloruska, Rwandy a Tuniska a formou stálého poradce v centrální bance Srí Lanky.

ČNB pokračovala v účasti na programu financovaném z prostředků EU, který je zaměřen na zvýšení odborných kapacit centrálních bank v zemích západního Balkánu s výhledem jejich integrace do ESCB.

III. Řízení a organizace

— **20 Kčs**
(státovka)

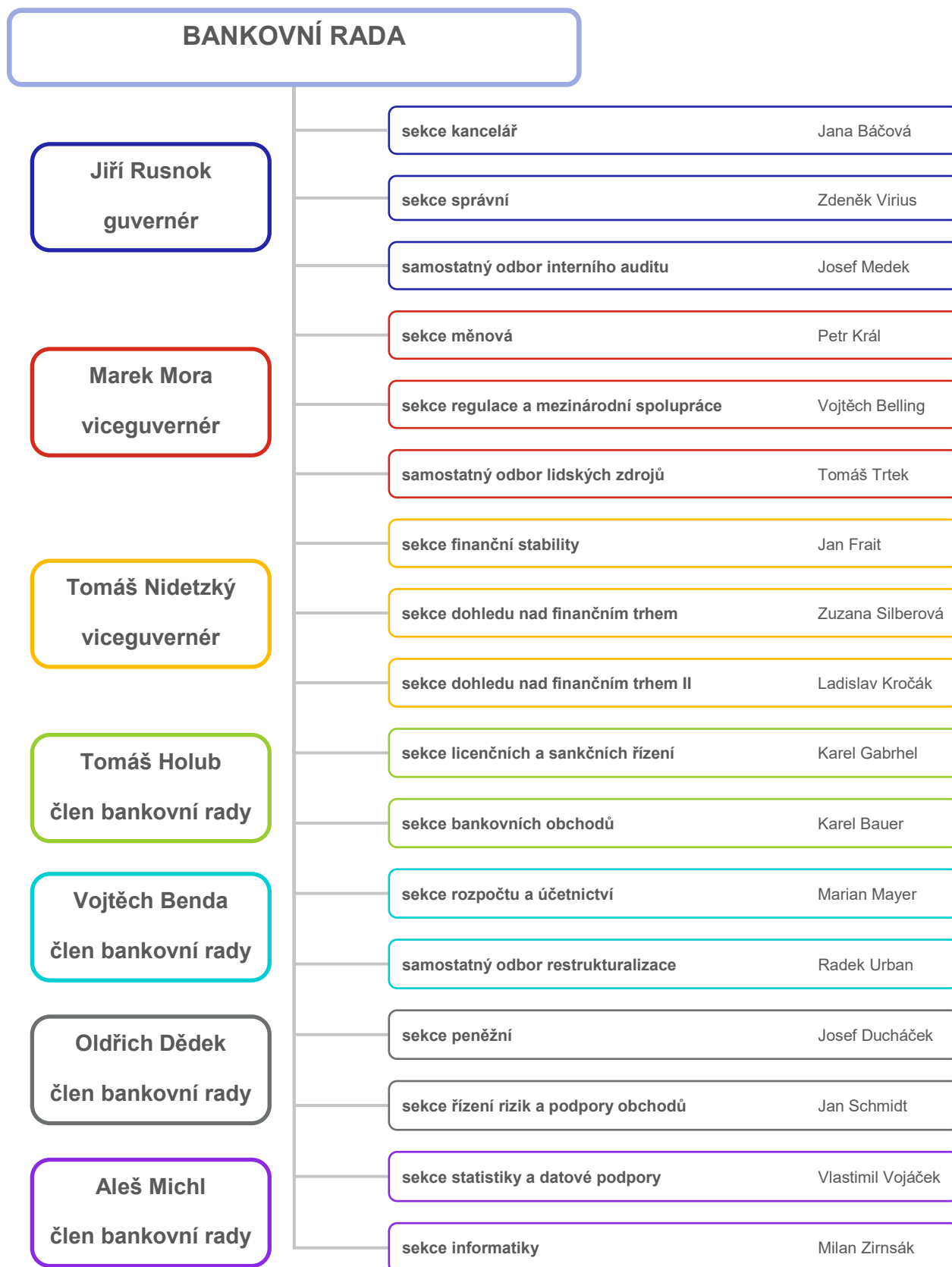
1949

Úsilí o nahrazení tzv. Feierabendovy londýnské emise, která byla v době po nastolení komunistického režimu nežádoucí, vyvrcholilo mimo jiné ve 20 Kčs 1949 B/1, která je ukázkou mimořádného uměleckého citu prof. Karla Svolinského. Na lící straně státovky ztvárnil na pozadí rozkvétající české jarní krajiny v ranním úsvitu hlavu děvčete s věncem pestrých květů vetknutým ve vlasech a ve slavnostním lidovém kroji. Naopak na rubovou stranu umístil ženu s hráběmi v české krajině v době senoseče, čímž poukazuje na bohatství českých zemí, jež se skrývá v úrodné půdě. Aby ještě více umocnil sílu celého zobrazení, umístil pak do popředí malovaný džbán s kyticí lučních květů.

Vzájemné souznění obou stran státovky vycházejících z českého folkloru, který prostupuje téměř celou Svolinského tvorbou, naznačuje autorovo pojetí, jež na jedné straně nabízí divákovi přírodu a mládí v rozpuku a na druhé období zralosti léta a časného podzimu.

III. ŘÍZENÍ A ORGANIZACE

III.1 ORGANIZAČNÍ SCHÉMA K 31. PROSINCI 2020

ČNB má dvoustupňový systém řízení. Zásadní rozhodnutí týkající se péče o cenovou stabilitu, která je hlavním cílem ČNB, péče o finanční stabilitu a dalších úkolů v souladu s vymezenou působností ČNB přijímá bankovní rada. Výkon rozhodnutí bankovní rady a odpovědnost za řízení běžného chodu banky jsou delegovány na ředitele organizačních útvarů ČNB (sekcí a samostatných odborů).

Organizační struktura ČNB je tvořena ústředím v Praze a šesti mimopražskými pracovišti v Brně, Ostravě, Plzni, Hradci Králové, Ústí nad Labem a Českých Budějovicích, na kterých jsou dislokována územní pracoviště vybraných organizačních útvarů ČNB (sekce peněžní, sekce licenčních a sankčních řízení, sekce dohledu nad finančním trhem II, sekce statistiky a datové podpory a sekce správní). Tato pracoviště jsou zaměřena zejména na plnění úkolů v oblasti dohledu nad finančním trhem a při zajišťování správy zásob peněz, vedení účtů podle zákona o rozpočtových pravidlech a účtů dalších klientů podle zákona o ČNB a provádění platebního styku pro tyto klienty. Na mimopražském pracovišti v Ostravě je zajišťován provoz Centrální evidence účtů.

Bankovní rada

Vedle kolektivního řízení a rozhodování dohlížejí jednotliví členové bankovní rady také na činnosti jednotlivých organizačních útvarů ČNB podle vymezení stanoveného bankovní radou (viz Organizační schéma ČNB k 31. prosinci 2020).

Ředitelé sekcí a samostatných odborů ústředí

Tito vedoucí zaměstnanci plní rozhodnutí bankovní rady a v rámci strategie rozvoje ČNB a koncepcí pro jednotlivé oblasti její působnosti odpovídají za provádění činností jimi řízených organizačních útvarů (vymezených Organizačním řádem ČNB). Určují cíle a úkoly podřízeným zaměstnancům a zajišťují vůči nim výkon práv a povinností zaměstnavatele, které vyplývají z pracovněprávních vztahů. Jejich pravomoci a odpovědnosti se vztahují nejen k přímému řízení, ale též k metodickému řízení vybraných činností v jejich působnosti v rámci banky, ke spolupráci s ostatními organizačními útvary banky a s externími partnery v tuzemsku i v zahraničí a k předkládání návrhů na řešení otázek zásadního významu bankovní radě.

Organizační útvary

Organizačními útvary ČNB jsou sekce, které se dále člení na odbory a v případě sekce peněžní též na pobočky, a samostatné odbory. V oblastech působnosti, které jim vymezuje Organizační řád ČNB, zajišťují provádění hlavních a podpůrných činností banky.

Při plnění rozhodnutí bankovní rady a výkonu činností, které spadají do působnosti více organizačních útvarů a závisejí na jejich úzké a efektivní spolupráci, jsou využívány koordinační a poradní orgány – výbory, odborné komise a projekční týmy.

K 1. lednu 2020 ČNB provedla dílčí organizační změnu v sekci regulace a mezinárodní spolupráce. Došlo ke zřízení nového odboru regulace finančního trhu II a k přejmenování odboru regulace finančního trhu na odbor regulace finančního trhu I a odboru regulace platebního styku a finančních inovací na odbor regulace finančního trhu III.

S účinností od 1. září 2020 byl zřízen nový samostatný odbor lidských zdrojů, a to vyčleněním dosavadního odboru lidských zdrojů ze sekce kancelář. V této souvislosti došlo i k přerozdělení dohlížecích kompetencí členů bankovní rady.

Od 1. ledna 2020 nabyla účinnosti Koncepce ČNB na podporu finanční a ekonomické gramotnosti v České republice pro období 2020–2022. Stávající projekty ČNB podporující finanční a ekonomickou gramotnost veřejnosti doplní v budoucnu svými aktivitami i nové Návštěvnické centrum ČNB. Koordinační tým pro finanční a ekonomickou gramotnost vede člen bankovní rady Aleš Michl.

S účinností od 1. října 2020 zřídila bankovní rada Komisi k organizačním změnám jako další poradní orgán bankovní rady. K témuž datu pak došlo k doplnění subjektů dohlížených sekcí dohledu nad finančním trhem II o zprostředkovatele doplňkového penzijního spoření a tzv. flotiláře neboli pojistníky nabízející možnost stát se pojištěným.

III.2 LIDSKÉ ZDROJE

Rok 2020 byl v oblasti řízení lidských zdrojů a péče o zaměstnance v ČNB bezprecedentní zejména z pohledu přizpůsobení se koronavirové době. ČNB musela přijmout řadu pracovněprávních opatření, která umožnila zajistit jak řádný výkon činností ČNB, tak bezpečnost jejich zaměstnanců.

Od propuknutí pandemie ČNB významně posílila institut práce z domova (z pohledu počtu odpracovaných dnů na více než 13násobek oproti roku 2019) a v provozech vyžadujících fyzickou přítomnost zaměstnanců zavedla rotaci pracovních týmů. Dále rozhodla o dočasném uzavření některých provozů, například odborné knihovny. Současně epidemiologická situace uspíšila převedení některých činností v oblasti řízení lidských zdrojů do online světa.

Nábor a prezentace ČNB na trhu práce

Uplynulý rok představoval výzvu i pro nábor nových zaměstnanců. Pandemická situace vedla k nutnosti minimalizovat riziko nákazy. Velká část pohovorů se proto přesunula do online prostředí. Elektronickou podobu získala i řada testů a odborných písemných úkolů, takže je uchazeči mohli zpracovat doma. ČNB se přesto dařilo ověřovat kvalifikační, odborné i osobnostní předpoklady kandidátů ve stejné kvalitě jako dříve. Počet uskutečněných výběrových řízení klesl oproti předchozímu roku zhruba o třetinu.

ČNB stále patří mezi atraktivní zaměstnavatele pro studenty ekonomických oborů. Nabízí však mnohem širší oblast pracovního uplatnění. Proto se v březnu 2020 prezentovala na veletrhu Elsa, který se zaměřuje na absolventy právnických fakult, a na podzim online veletrhu JobChallenge pro studenty brněnských vysokých škol.

V roce 2020 ČNB inzerovala volné pozice na svém webu a portálech zaměřených na trh práce. Stránky ČNB nabízející volná místa prošly proměnou designu a nyní obsahují i detailnější informace o firemní kultuře. ČNB nadále vhodné uchazeče aktivně vyhledávala a oslovovala prostřednictvím profesních sociálních sítí. Mimo jiné se díky LinkedInu podařilo obsadit zhruba 50 % odborných pozic.

Zaměstnanecké výhody

ČNB umožňuje svým zaměstnancům čerpat řadu finančních i nefinančních výhod. V roce 2020 proběhlo kolektivní vyjednávání, které složení benefitů upravilo pro období 2021–2023. Sportovní, společenské a kulturní akce, které slouží k setkávání a podpoře sounáležitosti zaměstnanců, byly povětšinou z důvodu pandemie zrušeny.

Náklady na zaměstnance

Náklady na zaměstnance, které zahrnují mzdové náklady včetně náhrad při dočasné pracovní neschopnosti, zákonné odvody pojistného a ostatní sociální náklady (na připojištění, zdravotní péči a stravování), náklady na vzdělávání a zaměstnanecké benefity, dosáhly v roce 2020 objemu 1 903 mil. Kč a oproti předchozímu roku vzrostly zhruba o 6,1 %.

Oproti předchozím letům stouply z důvodu pandemie náklady související s využitím institutu překážek na straně zaměstnavatele a náklady na zaměstnanecké benefity, naopak mírně poklesly náklady na vzdělávání zaměstnanců.

Objem mezd vyplacených členům bankovní rady v roce 2020

(v Kč)

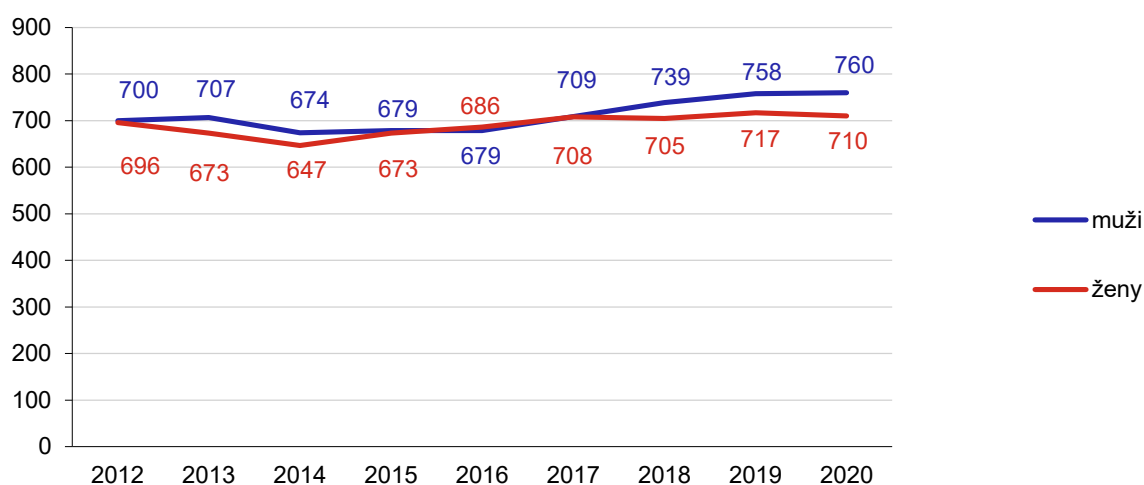
Člen bankovní rady	Hrubá mzda ¹⁾	Čistá mzda ²⁾
Jiří Rusnok	5 853 387	4 193 703
Tomáš Nidetzký	4 753 155	3 434 501
Marek Mora	4 736 405	3 387 799
Vojtěch Benda	3 969 201	2 868 876
Tomáš Holub	3 968 461	2 868 341
Oldřich Dědek	3 967 384	2 833 455
Aleš Michl	3 915 017	2 829 788

1) Hrubá mzda zahrnuje základní mzdu, odměny za výsledky práce a náhrady mezd podle zákoníku práce.

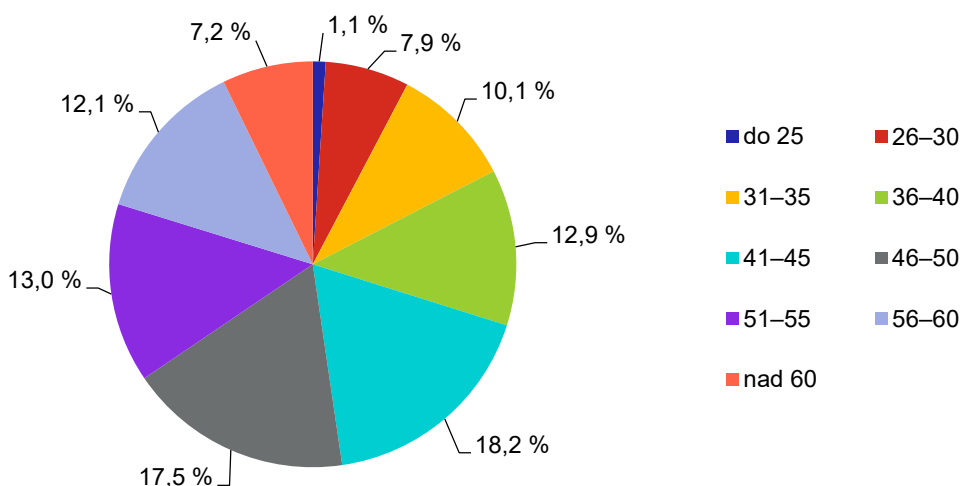
2) Čistá mzda je hrubá mzda po odečtení pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení, příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, daně z příjmu a solidárního zvýšení daně a připočtení slevy na dani na poplatníka a daňového zvýhodnění na vyživované děti u těch členů bankovní rady, kteří o uplatnění slev požádali.

Složení zaměstnanců z hlediska vzdělání, věku a zastoupení žen a mužů

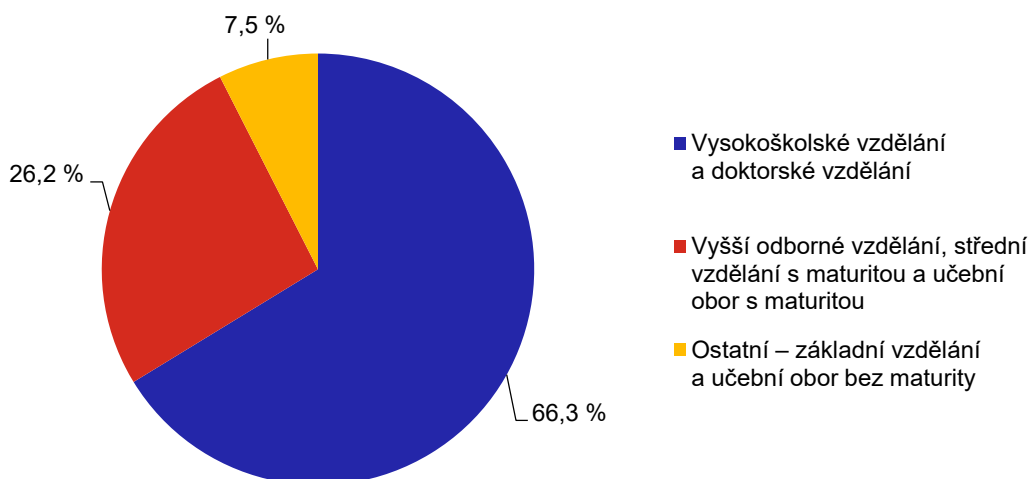
ČNB si zakládá na tom, že při náboru zaměstnanců je pro ni primární kvalita uchazečů a že dává rovné příležitosti všem uchazečům o zaměstnání. Může se tak pyšnit vyváženým složením svých týmů.

Vývoj počtu mužů a žen zaměstnaných v ČNB

Vyváženost věkové struktury zaměstnanců ČNB jednak zajišťuje potřebnou stabilitu při generačních obměnách, jednak přináší pracovním týmům synergický efekt spojení dlouhodobých zkušeností s novými idejemi.

Věková struktura zaměstnanců k 31. prosinci 2020

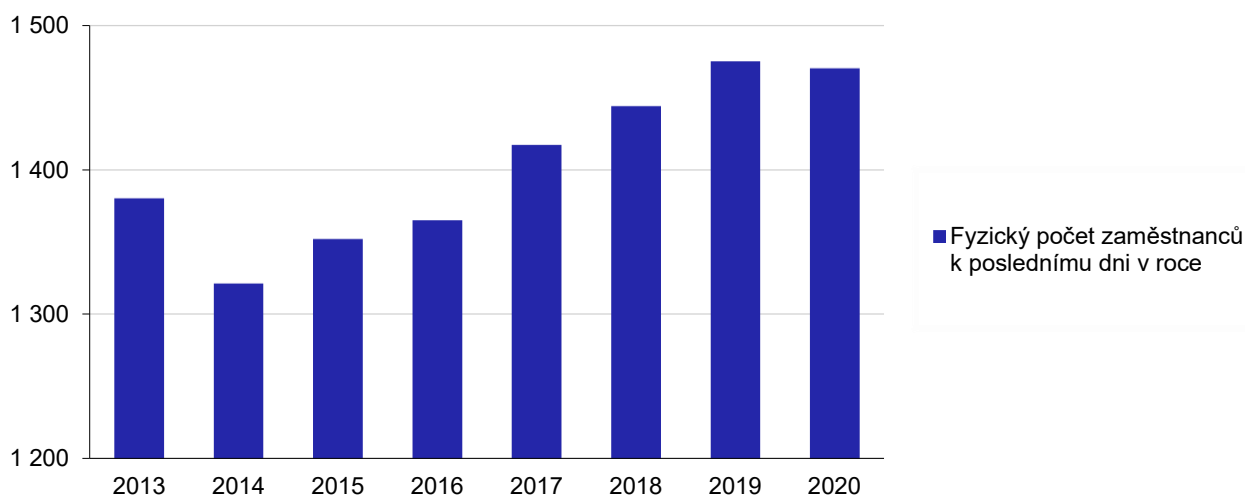
Struktura zaměstnanců z hlediska dosaženého vzdělání zůstává v ČNB dlouhodobě stejná. Pro zajištění odborných kvalifikovaných činností ČNB vyžaduje, aby většina jejích zaměstnanců dosáhla vysokoškolského nebo doktorského vzdělání se zaměřením na ekonomii, právo a v posledním desetiletí i informační technologie.

Struktura zaměstnanců ČNB dle nejvyššího dosaženého vzdělání k 31. prosinci 2020

K 31. prosinci 2020 pracovalo v centrální bance 1 470 zaměstnanců, tedy o pět méně než na konci roku 2019. Celková míra fluktuace zaměstnanců v roce 2020 činila 5,1 % a oproti roku 2019 se snížila o 0,7 procentního bodu. Průměrná délka hlavního pracovního poměru v ČNB meziročně mírně klesla na 12,9 roku.

Počet zaměstnanců

Vzdělávání zaměstnanců

Rok 2020 přinesl do profesního rozvoje zaměstnanců ČNB nové impulsy v podobě převádění nabídky vzdělávání do online prostředí. V důsledku pandemie nebylo možné po většinu roku realizovat prezenční vzdělávací akce. Aby bylo možné zachovat nabídku profesního rozvoje v co nejširší míře, přistoupila ČNB ke změně v přístupu ke vzdělávání zaměstnanců: bylo třeba nabídnout zaměstnancům nové způsoby vzdělávání a zároveň zahrnout do nabídky témata, která by zaměstnancům umožnila rychle se přizpůsobit požadavkům práce na dálku.

Klíčovou oblastí profesního rozvoje v ČNB je odborné vzdělávání, které je nezbytným předpokladem pro udržování a zvyšování odborné zdatnosti a kompetentnosti zaměstnanců. Tuzemské a mezinárodní odborné vzdělávací akce v roce 2020 tvořily téměř 70 % celkového počtu vzdělávacích akcí. Tato školení se obvykle konají prezenční formou v hostitelských institucích, v roce 2020 se však přes 60 % těchto školení uskutečnilo v online prostředí.

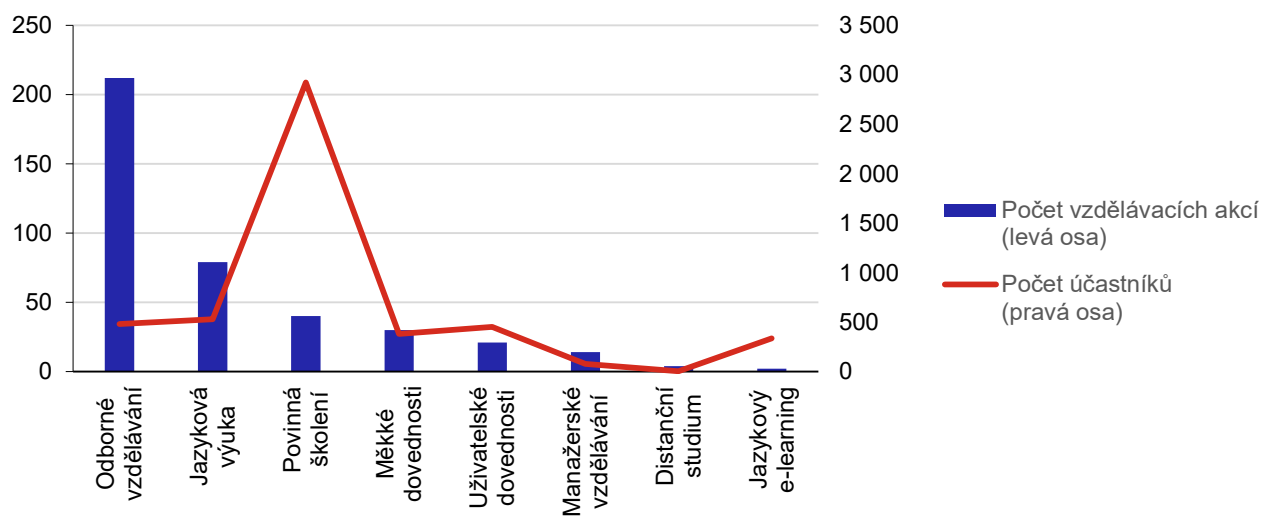
Díky převedení nabídky mezinárodních školení do online prostředí měli experti ČNB možnost zúčastnit se vzdělávacích akcí pořádaných institucemi Evropského systému centrálních bank (ESCB) a mezinárodními institucemi, jako jsou například Mezinárodní měnový fond, Joint Vienna Institute či Financial Stability Institute. Svou nabídku mezinárodních školení převedla v roce 2020 do online prostředí i ČNB, čímž se zařadila mezi první instituce ESCB, které začaly nabízet mezinárodní vzdělávací akce distanční formou.

Rozvoj měkkých a manažerských dovedností byl zaměřen především na zvládnutí nových pracovních i životních podmínek, které přinesla protiepidemická opatření. Operativně tedy byly do nabídky vzdělávacích akcí zahrnuty workshopy týkající se spolupráce a vedení týmů na dálku, produktivity a motivace při práci z domova, či zvládnutí stresu a úzkosti. V oblasti uživatelských dovedností byl důraz kladen především na proškolení zaměstnanců v online bezpečnosti a v práci s platformou Webex, kterou ČNB využívá k distanční spolupráci týmů.

Důležitou součástí profesního rozvoje je rozvoj jazykových znalostí a dovedností zaměstnanců ČNB. Zavedením distanční výuky cizích jazyků nedošlo k jejímu omezení. Stejným způsobem bylo zajištěno i proškolení zaměstnanců v povinných školeních. Do online prostředí byla převedena všechna povinná školení, jejichž součástí není praktická část nebo zkouška.

Celkové přímé náklady (kurzovné bez nákladů na dopravu a ubytování) na vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2020 dosáhly necelých 6 mil. Kč.

Přehled vzdělávání zaměstnanců ČNB v roce 2020

IV.

Vztahy s veřejností

20

— 20 Kčs
(bankovka)

1970

Od roku 1953 se na bankovkách v nominální hodnotě 25 Kčs objevovala postava husitského vojevůdce Jana Žižky z Trocnova. V Československu neobvyklý nominál nahradila v roce 1970 dvacetikorunová bankovka (20 Kčs I 1970), jejímž autorem byl český grafik Karel Hruška. Osobitost jeho pojetí vyplývá z použití autentických husitských uměleckých děl. Na lícní stranu umístil rytinu podobizny Jana Žižky z Trocnova, která vychází z jeho nejstarší zachované plastiky z konce 15. století.

Pro rubovou stranu použil autor jednu z iluminací *Jenského kodexu*, jenž vznikl z podnětu Bohuslava z Čechtic v letech 1490–1510 jako kritika církve a pro připomenutí Jana Husa a Jeronýma Pražského. Iluminátor Janíček Zmizelý z Písku v ní ztvárnil husitské vojsko vedené knězem s monstrancí a již na obě oči slepým Janem Žižkou z Trocnova na bílém koni. Zvláštností bankovky pak bylo také samotné její provedení, neboť byla vytvořena tehdy moderní technikou tisku na spadávku, tj. po celé ploše bez nepotištěného okraje.

IV. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

IV.1 KOMUNIKACE

Do roku 2020 vstoupila ČNB v novém vizuálním stylu. Důvodem pro jeho vznik byla snaha nejen o modernizaci komunikace s veřejností, ale zejména o postupné sjednocení grafické podoby všech typů výstupů ČNB. Nový vizuální styl v zájmu kontinuity zachoval podobu loga i korporátní barvy ČNB a doplnil je o další dva sjednocující prvky. Základní ladění do tmavě modré v kombinaci s bílou barvou tak oživilo drobné červené akcenty a dominantním obrazovým prvkem se stalo sousoší Světloonoše se lvem, které je umístěno na střeše budovy pražského ústředí ČNB. Symbolizuje pokrok a očekávání budoucí hospodářské prosperity.

Světlonoš a lev současně „střeží“ nezávislost, otevřenost a odbornost ČNB – principy, které jsou pro centrální banku vůči veřejnosti dlouhodobým závazkem. Transparenci a předvídatelnost svého konání ČNB počátkem roku dále posílila zveřejňováním argumentů konkrétních členů bankovní rady v záznamech z měnových jednání. Tyto tzv. imenovité argumenty přitom zatím nejsou v centrálním bankovníctví standardem. ČNB tak tímto krokem dále posílila své postavení mezi nejtransparentnějšími centrálními bankami světa.

V domácím prostředí se pak ČNB opětovně zařadila mezi nejdůvěryhodnější veřejné instituce a potvrdila rostoucí trend důvěry pozorovaný od roku 2014. Podle průzkumu, který v období od 5. do 15. března 2020 provedla agentura STEM, důvěřují ČNB téměř tři čtvrtiny české populace (72 %).

Komunikace v době pandemie

Na jaře 2020 ovlivnil komunikační aktivity ČNB příchod koronavirové pandemie a s ním související opatření vlády, jejichž cílem bylo šíření nákazy zamezit. Bylo tak zrušeno konání diskusních panelů, kulatých stolů i dalších prezenčních akcí, na kterých se představitelé centrální banky tradičně setkávají se zástupci veřejné či podnikové sféry. Komunikace se z převážné části přesunula do online prostředí.

Prostřednictvím videokonferenčních technologií začala ČNB nově pořádat i tiskové konference či setkání bankovní rady s analytiky, přičemž pro přehlednou komunikaci rozhodnutí ČNB přijatých na podporu ekonomiky během první vlny pandemie byla vytvořena také speciální webová podstránka nazvaná [ČNB versus koronavirus](#).

Rostoucí význam komunikace online a především pak na sociálních sítích reflektuje i nová strategie komunikace pro roky 2021–2023, kterou v listopadu projednala a schválila bankovní rada ČNB. Její naplňování by do budoucna mělo vést především ke zvýšení srozumitelnosti sdělení ČNB pro širokou veřejnost, aniž by tím utrpěla odbornost, věcná správnost nebo hodnota předávaných informací. Strategie klade důraz na přizpůsobování sdělení a komunikačních kanálů jednotlivým cílovým skupinám, na tvorbu vlastního obsahu a také na nenásilné propojování komunikace ČNB s ekonomickým a finančním vzděláváním.

Již v průběhu roku ČNB zintenzivnila svou komunikaci na sociálních sítích a mezi ty, které pro svůj kontakt s veřejností využívá, nově zařadila také Instagram. V současnosti lze tedy ČNB sledovat na sítích [Facebook](#), [Twitter](#), [Instagram](#) a [LinkedIn](#), kde se v průběhu roku 2020 stala nejsledovanější českou veřejnou institucí. Novinkou a doplněním vlastního kanálu na [YouTube](#) je také oficiální účet na platformě [Spotify](#), kde ČNB publikuje rozhovory z vlastní produkce ve formě podcastů.

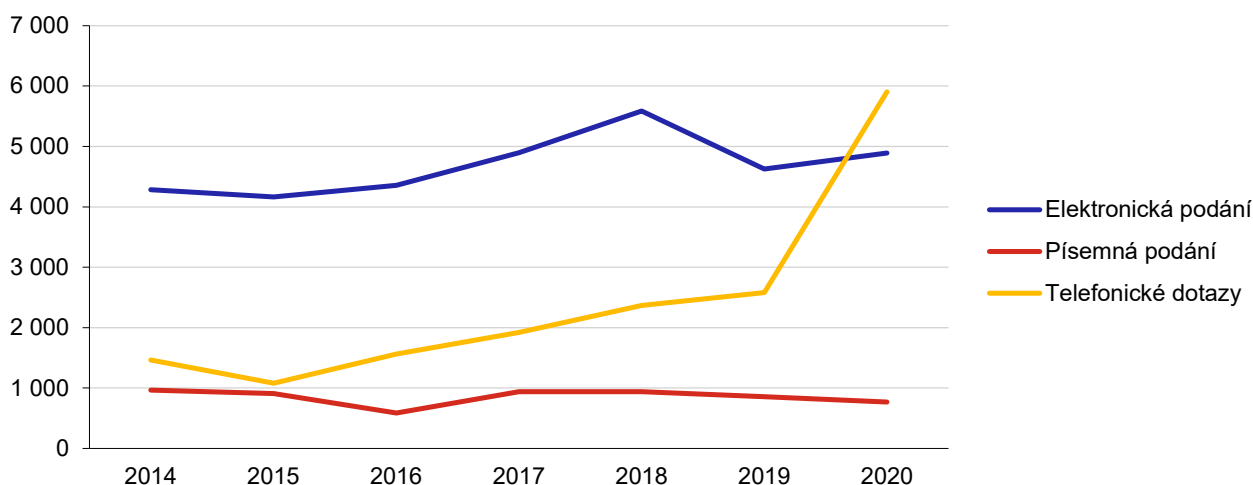
Rozhovorů pod názvem ČNBvlog v roce 2020 ČNB vyprodukovala více než 20, což oproti předchozímu roku znamená výrazný nárůst. Komunikovala v nich především témata týkající se spotřebitelů (phishing, ověřování plateb, hypoteční ukazatele či předvánoční úvěry), ale jejich prostřednictvím se vyjádřila i k evropským záležitostem či novému emisnímu plánu pamětních mincí a bankovek a představila své vzdělávací aktivity i kariérní možnosti.

Aktualizací prošla také mobilní aplikace [České peníze](#), která byla doplněna o nové vzory mince 20 Kč (s portréty Tomáše Garrigua Masaryka, Milana Rastislava Štefánika, Edvarda Beneše, Aloise Rašína, Karla Engliše a Viléma Pospíšila) a bankovky 100 Kč (s logem oslav 100. výročí zavedení československé koruny).

Písemná, elektronická a telefonická podání

V rámci přímé komunikace s veřejností vyřídila ČNB v uplynulém roce celkem 5 902 telefonických podnětů (oproti 2 578 za rok 2019, tj. o téměř 130 % více). Tento výrazný nárůst počtu telefonických dotazů vznikl sjednocením přijímaných hovorů na všechny pobočky do pražského ústředí a rovněž silnější potřebou veřejnosti získat informace v souvislosti s pandemií. Dále ČNB odeslala 4 893 odpovědí na elektronická podání veřejnosti (včetně stížností, podnětů či dotazů) a 758 odpovědí na podání písemná.

Počty vyřízených podání a dotazů veřejnosti

IV.2 FINANČNÍ A EKONOMICKÁ GRAMOTNOST

Zkušenosti ukazují, že zdraví celé ekonomiky je do značné míry dáno finančním zdravím obyvatel. Dosahování finanční a ekonomické gramotnosti české veřejnosti je primárně rolí státu a jeho vzdělávacího systému. Nicméně i ČNB může díky své nezávislosti a potřebnému know-how částečně k tomuto cíli přispívat. ČNB tak zároveň činí i se snahou mít na své straně občana, který se orientuje ve finanční a ekonomické oblasti, což usnadňuje a zefektivňuje plnění jejích zákonných úkolů a omezuje případné nekalé praktiky na finančním trhu. Svými projekty na podporu finanční a ekonomické gramotnosti se zaměřuje především na žáky 2. stupně základních škol, studenty středních škol a širokou veřejnost.

Pro učitele, žáky a studenty

V roce 2020 ČNB připravila [webový rozcestník](#) věnovaný jejím projektům a podkladům na poli finančního a ekonomického vzdělávání. Učitelé na něm najdou mimo jiné učební pomůcku pro žáky na druhém stupni základních škol a středoškoláky ve formě prezentace, která pokrývá základní znalosti z oblasti osobních financí. Materiál je k dispozici také v anglickém jazyce, a lze jej tak využít i v hodinách angličtiny. Prezentaci doplňují metodické pokyny, které vysvětlují, jak s materiálem pracovat.

Rozcestník odkazuje i na internetový portál [Peníze na útěku](#), který učí mladé Čechy (18–35 let) orientovat se nejen ve světě financí, ale také vést si vyrovnaný domácí rozpočet nebo vytvářet odpovídající rezervy, aby se vyhnuli finančním potížím při neplánovaných událostech. Jedním ze stěžejních nástrojů, které ČNB využívá pro vzdělávání, jsou rovněž edukační příspěvky na sociálních sítích.

Pro veřejnost a školní skupiny

ČNB k finančnímu vzdělávání přispívá rovněž svými stálými expozicemi v Praze a v Brně, které jsou určené pro školy a širokou veřejnost, přičemž největší část návštěvníků tvoří studenti středních škol. [Expozice ČNB s názvem Lidé a peníze](#) jsou ojedinělým souborem informací o historii vývoje měnové politiky a platidel u nás. Pražská expozice byla v prosinci roku 2020 uzavřena z důvodu zahájení revitalizace bankovní haly v budově ústředí ČNB, v jejímž rámci je budováno [Návštěvnícké centrum](#).

Návštěvnické centrum se veřejnosti otevře na jaře roku 2022. Vedle stávající expozice *Lidé a peníze* nabídne také novou stálou interaktivní výstavu prezentující jednotlivé role ČNB. Návštěvníci si budou moci dále vybrat ze sady doprovodných programů v podobě workshopů, seminářů, krátkodobých výstav atd. Informace z oblasti centrálního bankovníctví budou podávány zábavně-naučnou formou a jasně vysvětlí pojmy a témata související s úlohou centrální banky. Hlavní, nikoli však jedinou cílovou skupinou Návštěvnického centra jsou žáci a studenti 2. stupně základních škol, víceletých gymnázií a středních škol, kteří se právě v těchto ročnících setkávají s tématem finančního vzdělávání.

Vedle nabídky stálých expozic v Praze a Brně oslovuje ČNB od roku 2019 širší veřejnost také aktivitami na externích akcích. Tento „[outreach program](#)“ rozšiřuje prostřednictvím speciálních herních stolů a doprovodných aktivit znalosti dětí i dospělých o centrální bance a seznamuje je blíže s českou měnou.

Aktivity podporované ČNB

ČNB je také podporovatelem či spoluorganizátorem partnerských projektů. V roce 2020 tak mimo jiné podpořila již čtvrtý ročník studentské soutěže [Ekonomická olympiáda](#). Akci pořádanou Institutem pro ekonomické vzdělávání poskytl osobní záštitu viceguvernér Tomáš Nidetzký. Všichni semifinalisté, kteří postoupili ze školních do krajských kol, mohli zároveň soutěžit o [Cenu ČNB](#). Semifinalisté prezentovali jedno ze tří vyhlášených témat souvisejících s činností centrální banky v třímínutovém videu. ČNB rovněž podpořila 12. ročník soutěže o nejlepší esej na téma spojené s finanční gramotností pro studenty středních škol, kterou ve spolupráci s ČNB a městem Karviná organizuje Katedra financí a účetnictví Obchodně-podnikatelské fakulty Slezské univerzity v Opavě. ČNB také poskytla záštitu iniciativě Global Money Week, jejímiž národními organizátory jsou yourchance o.p.s. a Evropská asociace finančního plánování Česká republika. Národním koordinátorem je Ministerstvo financí. Cílem Global Money Week je napříč generacemi kultivovat povědomí o penězích, jejich získávání a efektivním hospodaření s nimi.

IV.3 POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ PODLE ZÁKONA Č. 106/1999 SB., O SVOBODNÉM PŘÍSTUPU K INFORMACÍM

ČNB poskytuje informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon“) zveřejněním na webových stránkách, zejména na webové adrese www.cnb.cz, nebo žadatelům na základě žádosti. Následující text uvádí údaje týkající se žádostí o informace podle zákona v roce 2020.

1. Počet žádostí o informace podle zákona: 49
2. Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 6
3. Počet podaných odvolání (rozkladů) proti rozhodnutí: 4
4. Rozsudky soudu ve vztahu k ČNB v oblasti poskytování informací: 1

Městský soud v Praze rozhodl dne 14. dubna 2020 o žalobě proti rozhodnutí bankovní rady ČNB ze dne 10. května 2019, č. j. 2019/050601/CNB/110, tak, že rozhodnutí bankovní rady ČNB ze dne 10. května 2019, č. j. 2019/050601/CNB/110, a rozhodnutí ČNB ze dne 28. února 2019, č. j. 2019/24514/570, se ruší. ČNB bylo uloženo, aby do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku poskytla žalobci Organizační řád ČNB platný a účinný ke dni podání žádosti o informace, tj. k 23. lednu 2019. Žadatelé byl Organizační řád poskytnut.

5. Náklady na proběhlé soudní řízení: 40 156 Kč.
6. Výčet poskytnutých výhradních licencí včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0
7. Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 5

Ve čtyřech případech stěžovatelé nesouhlasili s postupem, resp. způsobem vyřízení své žádosti, neboť ČNB neposkytla požadované informace sdělením a nevydala rozhodnutí. Stížnosti byly vyřízeny postupem podle § 16a odst. 5 zákona, přičemž ve všech čtyřech případech byla vydána rozhodnutí o odmítnutí. V jednom případě stěžovatel namítal, že ČNB neposkytla všechny požadované informace, a žádal o doplnění. Stížnost byla vyřízena přípisem.

8. Další informace vztahující se k uplatňování zákona:

Počet žádostí přijatých v roce 2020 oproti předchozímu roku výrazně poklesl na 49 (ze 101 v roce 2019). Významnou část žádostí tvořily dotazy vztahující se k dohledové činnosti ČNB ve všech segmentech finančního trhu včetně dotazů na licenční a sankční činnost. Žádosti se týkaly širokého spektra informací, přičemž dotazy směřovaly do oblastí statistiky (úrokové sazby, výkaznictví), centrální evidence účtů, neoprávněného výkonu činnosti, veřejných zakázek či vnitřních předpisů ČNB.

IV.4 ODBORNÁ KNIHOVNA

[Odborná knihovna ČNB](#) poskytuje výpůjční, poradenské, referenční, bibliograficko-informační a rešeršní služby zaměstnancům ČNB i odborné veřejnosti. Pečlivě budovaný a vysoce specializovaný fond spolu s řadou přístupů do elektronických zdrojů umožňuje uživatelům získat informace především z oblasti bankovníctví a ekonomie obecně, práva, výpočetní techniky a okrajově z některých dalších oborů. Knihovna ve svých fondech uchovává a zpřístupňuje více než 89 000 svazků publikací a 700 titulů periodik.

V souvislosti s vládními opatřeními proti šíření koronaviru byly v knihovně v průběhu roku výrazně omezeny osobní návštěvy uživatelů, došlo však k podstatnému rozšíření nabídky služeb poskytovaných online.

IV.5 ARCHIV

Historická paměť českého a československého bankovníctví je uložena v [Archivu ČNB](#). Ten v současné době spravuje a nejširší veřejnosti zpřístupňuje 106 archivních fondů, jejichž původci jsou zejména přední československé finanční ústavy. Zájemci o historii 19. a 20. století zde mohou studovat archiválie, které nabízejí unikátní pohled na dějiny českých zemí a střední Evropy. Ke studiu jsou badatelům předkládány dokumenty starší třiceti let.

V průběhu roku 2020 se rozsah archivních dokumentů výrazně rozšířil poté, co Archiv ČNB získal do své správy archivní fondy bývalé Investiční banky a jejích právních předchůdců. Z nich nejzásadnější jsou ty, které vznikly z činnosti veřejnoprávních finančních ústavů pro tzv. dlouhodobý úvěr, jako byla Zemská banka, Hypoteční banka česká nebo Československý reeskontní a úvěrní ústav. Tyto banky se významně zasloužily o hospodářské povznesení českých zemí. Stejně tak se rozrostl i archivní knihovní fond, zejména o publikace věnované správě cenných papírů.

IV.6 KONGRESOVÉ CENTRUM

Činnost a využívání [Kongresového centra ČNB](#) v roce 2020 zcela zásadně ovlivnila celosvětová pandemie koronaviru. Množství tradičně pořádaných konferencí, přednášek, prezentací, seminářů, jednání výborů, tiskových konferencí a různých školení tak kleslo na třetinu běžného roku.

Dobu, kdy musela být činnost Kongresového centra omezena, využila ČNB k obměně již dosluhující projekční techniky a nevyhovujícího osvětlení Malého sálu. Tím došlo nejen k výrazné modernizaci technického vybavení centra, ale i ke zvýšení jeho celkového uživatelského komfortu pro pořadatele a účastníky odborných či společenských akcí.

V. Hospodaření ČNB

— **20 Kčs**
(bankovka)

1988

Poslední československou dvacetikorunovou bankovkou byla 20 Kčs II 1988 od slovenského výtvarníka Albína Brunovského, která mimo jiné získala prestižní ocenění Bankovka roku 1989 od Association pour l'Etude du Papier-monnaie (AFEP). Jako ústřední téma platidla bylo zvoleno vzdělání a osobnost Jana Amose Komenského. Jeho obraz doplnila na lící straně rozevřená kniha na pozadí globu. Kolem něj pak v horní části atmosféry symbolicky pulzuje počátek života, zatímco v dolní již klikatící se vlny naznačují suchozemský i vodní život.

Stejně jako na lící se i na rubové straně nalézá strom vědění plodící jablka, alegorie výuky a vzdělanosti, tentokrát však vyrůstající z otevřené knihy. Nalevo od něho lze sledovat vývoj vzdělání na příkladu hlaholské abecedy, fragmentu zakládací listiny Univerzity Karlovy, ale i zobrazení pohybu vesmírných těles. Kompozici završují sluncem ozářené stojící postavy studentky a pedagoga čtoucí z rozevřené knihy a duha, jež symbolizuje naději v mladou generaci.

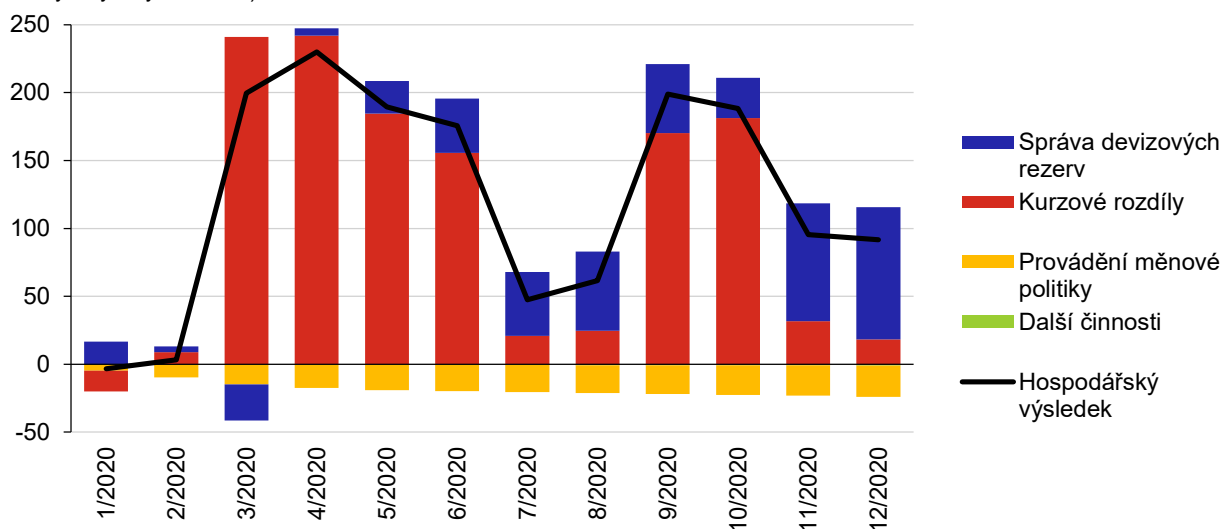
V. HOSPODAŘENÍ ČNB

Kapitola věnovaná hospodaření vychází z účetní závěrky. Vnitřní členění jednotlivých skupin nákladů a výnosů se však liší s ohledem na skladbu vykonávaných činností a jejich dopad do hospodaření.

Rok 2020 uzavřela ČNB se ziskem 91,7 mlrd. Kč. Jeho dominantní část pocházela ze správy devizových rezerv doplněné o kurzové zisky z účetního přecenění cizoměnových aktiv a pasiv do domácí měny. Vliv měnověpolitických operací byl v porovnání s předchozím rokem podstatně mírnější.

Hospodářský výsledek ČNB v roce 2020

(náklady a výnosy v mlrd. Kč)

Hospodářský výsledek kolísal v průběhu celého kalendářního roku. Obavy z masivního rozšíření koronavirové nákazy a z ekonomických dopadů přijímaných karanténních opatření způsobily na světových trzích vysokou volatilitu, všeobecné výprodeje rizikových aktiv a přesun investorů na bezpečnější trhy. Značnou míru volatility vykazoval zejména měnový kurz koruny, jehož hodnota na mezibankovním devizovém trhu kolísala v závislosti na průběhu pandemie. Prostřednictvím kurzových rozdílů se pak přenášela do hospodářského výsledku banky. Turbulentní vývoj panoval i na akciových trzích. V průběhu roku proto docházelo k významným výkyvům hodnot akciových indexů. Centrální banky na situaci reagovaly uvolňováním měnových podmínek, například prostřednictvím snižování úrokových sazeb. To se odrazilo i do cenového vývoje na dluhopisových trzích.

Hospodářský výsledek ČNB

(v mil. Kč)

	Hospodářský výsledek 2020	Hospodářský výsledek 2019	Meziroční změna
Oblast měnová	94 216	60 270	33 946
Provádění měnové politiky	-22 971	-53 053	30 082
Správa devizových rezerv	97 523	115 146	-17 623
Kurzové rozdíly	18 221	-3 341	21 562
Klientské operace	1 437	1 513	-76
Ostatní operace	5	5	0
Oblast emise a správy peněz	-78	-24	-54
Oblast provozní	-2 456	-2 348	-108
Celkem	91 682	57 898	33 784

Na počátku roku setrvala inflace v horní polovině tolerančního pásma inflačního cíle ČNB. Přetrvávající inflační tlaky a předpoklad zřetelného nárůstu inflace nad horní hranici tolerančního pásma vyústily v únoru v potřebu zvýšení úrokových sazeb. Pandemie koronaviru však přinesla zásadní obrat v nastavení domácích měnových podmínek. Na zmírnění dopadů tohoto externího šoku na domácí ekonomiku reagovala ČNB kombinací měnověpolitických a makroobezřetnostních opatření. Uvolnění měnových podmínek proběhlo ve třech postupných krocích (podrobnější informace o vývoji úrokových sazeb jsou k dispozici v kapitole *Operace na finančním trhu*).

Systémový přebytek likvidity tuzemského bankovního sektoru se do hospodaření ČNB promítá formou nákladových úroků, neboť banky svoji nadbytečnou likviditu ukládají v ČNB prostřednictvím měnových operací. Uvolnění měnových podmínek, tedy snižování úrokových sazeb, znamená pro ČNB menší náklady. Zpřísnění měnových podmínek pak působí přesně opačně. Je ale nutné zdůraznit, že ČNB přijímá konkrétní měnověpolitická rozhodnutí v souladu se svým hlavním cílem, kterým je péče o cenovou stabilitu, bez ohledu na dopad do vlastního hospodaření.

Na repo operace a depozitní facility ČNB vynaložila v souhrnu nákladové úroky ve výši 22,9 mld. Kč, tedy necelou polovinu prostředků ve srovnání s předchozím rokem. Bankovní sektor ukládal volnou likviditu zejména prostřednictvím stahovacích dvoutýdenních repo operací, které jsou úročeny dvoutýdenní repo sazbou. Tímto nástrojem bylo v průměru sterilizováno 2 699 mld. Kč s celkovými ročními náklady 22,2 mld. Kč. Průměrná hodnota depozitní facility meziročně klesla na 14 mld. Kč s celkovými ročními náklady 0,03 mld. Kč. K portfoliu měnověpolitických nástrojů se řadí i povinné minimální rezervy bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, za které ČNB uhradila úrokové náklady 0,7 mld. Kč.

Hlavním zdrojem příjmů ČNB jsou její devizové rezervy. Velikost výnosu se odvíjí od podmínek panujících na finančních trzích, kde jsou rezervy investovány. V roce 2020 výnos výrazně ovlivnila koronavirová pandemie. Akciové trhy, které jsou citlivé na exogenní šoky, zpočátku velmi razantně poklesly. Naopak nebyvalé kapitálové zisky vykazovaly nejbezpečnější vládní dluhopisy z důvodu poklesu jejich výnosů. Naplno se tak projevil diverzifikační efekt složení devizových rezerv ČNB. Okamžitou reakcí a opatřeními zavedenými ze strany měnových i fiskálních autorit se podařilo finanční trhy postupně stabilizovat. Na zlepšující se makroekonomická data a příslib masivních stimulačních opatření reagovaly hlavní akciové indexy silným růstem.

Souhrnný roční výnos devizových rezerv činil 97,5 mld. Kč bez započtení vlivu kurzových rozdílů. Akciové portfolio společně s jeho dividendovou složkou přispělo k souhrnnému ročnímu výnosu 36,2 mld. Kč. Dluhopisová portfolia, v nichž je investována největší část devizových rezerv, zaznamenala čistý výnos 69,2 mld. Kč, na kterém se převažující měrou podílela složka kapitálová, pramenící z poklesu výnosových křivek, kterou doplnila složka úroková. Naopak investice do peněžního trhu mají dlouhodobě slabou výkonnost, za níž stojí především záporné úrokové sazby peněžního trhu v eurech. Pokles úrokových sazeb ovlivnil v roce 2020 i výnosy na dolarovém peněžním trhu, takže bilance z této části devizových rezerv byla záporná.

Kurzové rozdíly měly na konečný hospodářský výsledek netradičně menší vliv. Jejich velikost v průběhu roku značně kolísala v závislosti na průběhu pandemie. Odchodem investorů z rizikových trhů, ke kterým patří i koruna, ochabl zájem o domácí měnu. Kurz koruny oslabil, v důsledku čehož se zvýšila korunová hodnota cizoměnových aktiv centrální banky, která se do hospodářského výsledku promítá ve formě kurzových zisků. Tento scénář byl patrný zejména při jarní a podzimní vlně pandemie, kdy koruna oslabila prakticky proti všem rezervním měnám. V mezidobí se měnový kurz koruny stabilizoval a rozsah kurzových rozdílů se výrazně snížil. Významnou roli přitom sehrála struktura měnové alokace devizových rezerv, respektive protisměrné pohyby měnových párů zastoupených v devizových rezervách. V závěru roku vykázala ČNB výsledný kurzový zisk 8,5 mld. Kč. Podstatnou část tvořily nerealizované kurzové zisky a ztráty, které vznikají při pohybu měnových kurzů u cizoměnových aktiv a pasiv držených v rozvaze centrální banky do konce kalendářního roku. Výsledný roční nerealizovaný kurzový zisk byl dosažen například vůči euru,

australskému dolaru a švédské koruně. Ve vztahu k americkému a kanadskému dolaru, britské libře a japonskému jenu koruna meziročně posílila a přinesla kurzovou ztrátu.

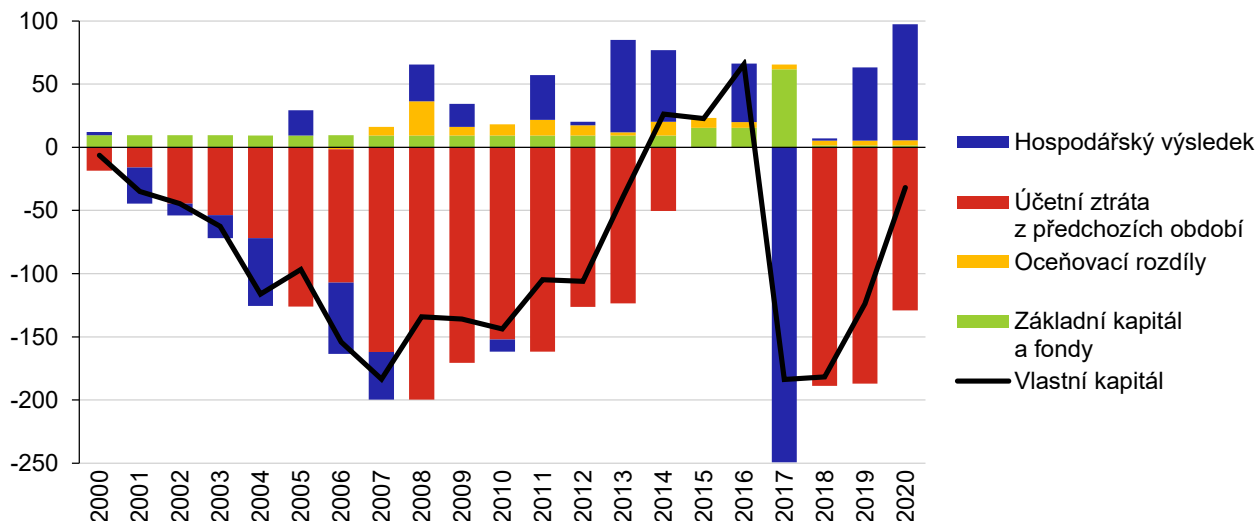
Společně s cizoměnovými aktivy a pasivy přeceňuje ČNB na tržní hodnotu od konce listopadu 2020 i zlato. Jeho tržní cena byla při přechodu na nový způsob oceňování vyšší než do té doby používané historické ceny zlata k datu jeho nákupu, což způsobilo výrazný nárůst hodnoty zlata v rozvaze banky. Přeceňování zlatých zásob na tržní hodnotu probíhá nově v měsíčních cyklech přímo do hospodářského výsledku. V závěru roku se do hospodářského výsledku promítly kladné oceňovací rozdíly v souhrnné výši 9,7 mld. Kč.

Vedení účtů, provádění platebního styku či další bankovní služby, které ČNB poskytuje klientům, jsou zpoplatněny. Cenová politika je nastavena tak, aby poplatky pokryly provozní náklady a investice vynaložené v daném segmentu činnosti ČNB. Největší část příjmů pramení z konverzí cizoměnových prostředků účtů klientů. Objemově nejvýznamnější konverze zajišťuje ČNB pro Ministerstvo financí, které čerpá finanční prostředky z fondů EU či naopak zasílá příspěvky ČR do rozpočtu Komise. Celkové čisté výnosy z klientských operací dosáhly 1,4 mld. Kč.

Zavedená vládní omezení a uzavírky trvající dlouhou dobu zasáhly téměř celou domácí ekonomiku a nevyhnuly se ani centrální bance, která musela přizpůsobit výkon svých činností novým podmínkám. Nejvýznamnějším opatřením bylo masivní navýšení distančního výkonu práce a omezení všech osobních jednání včetně služebních cest. Došlo proto i ke snížení potřeb interních služeb. Zmíněná opatření částečně přispěla ke zvolnění meziročního nárůstu provozních nákladů (o 3,2 %) na polovinu průměrného ročního tempa posledních pěti let. Rozsahem největší část provozních nákladů představovaly mzdy. Jejich celková výše činila 1,3 mld. Kč a meziročně vzrostla o 6,7 %. Mzdové prostředky jsou klíčovým faktorem ovlivňujícím celkovou výši provozních nákladů ČNB.

Vlastní kapitál ČNB

(v mld. Kč)

Velikost vlastního kapitálu ČNB kolísala v průběhu kalendářního roku v závislosti na vývoji hospodářského výsledku, resp. kurzových rozdílech a oceňovacích rozdílech z přecenění cenných papírů. Jejich účetní hodnota se výrazně měnila v závislosti na vývoji měnového kurzu koruny a cenách aktiv na finančních trzích. Při souběhu slabší koruny a vyšších cen aktiv vykazoval vlastní kapitál kladnou úroveň. Výsledný stav na konci roku byl ovšem záporný (-31,8 mld. Kč). Největšími položkami byly neuhrazená účetní ztráta z předchozích let (-129,2 mld. Kč), zisk roku 2020 (91,7 mld. Kč), oceňovací rozdíly z akcií a členských podílů v mezinárodních institucích (4,3 mld. Kč) a základní kapitál (1,4 mld. Kč). Záporný vlastní kapitál přitom nepředstavuje problém pro výkon žádné ze zákonných činností ČNB a bude uhrazen z jejích budoucích zisků.

Při použití svého zisku roku 2020 vycházela ČNB ze zákonné úpravy, která předepisuje povinnost přednostního použití zisku na doplnění rezervních fondů či úhradu minulých ztrát. Vzhledem k existenci neuhrazené účetní ztráty z minulých období byl proto celý zisk 91,7 mld. Kč použit na její úhradu.

Podrobnější [informace o hospodaření](#) v roce 2020 jsou uvedeny na webu ČNB.

VI. Účetní závěrka a zpráva auditora k 31. 12. 2020

20

— **20 Kč**
(bankovka)

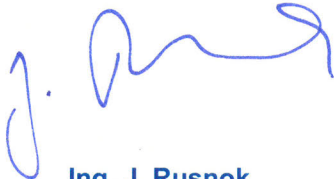

1994

Jedinou českou dvacetikorunovou bankovku (20 Kč 1994) vytvořil Oldřich Kulhánek jako součást jednotné série, která v chronologické posloupnosti představuje osobnosti českých dějin. Tuto řadu zahajovala právě 20 Kč, na jejíž lícní straně se nalézá portrét Přemysla Otakara I., tedy Přemyslovce, jenž získal dědičný královský titul. Jeho obraz, jenž se zakládá na antropologickém výzkumu dr. Emanuela Vlčka, doplňuje majestátní královská pečeť tohoto panovníka a v podtisku reliéf z brány cisterciáckého kláštera Porta Coeli v Předklášteří u Tišnova, který vznikl z podnětu Přemysla Otakara I. a jeho manželky Konstancie Uherské.

Na rubové straně je naopak umístěna majestátní pečeť z listin Fridricha II. (Zlatá bula sicilská), jimiž českému panovníkovi potvrzoval královskou hodnost a titul kurfiřta. Pod ní se nalézá královská koruna, jejíž podoba vychází z pohřební koruny českého krále Přemysla Otakara II. K ní se těsně připojují štíty nesoucí erby s vyobrazením českého lva a moravské orlice.

**ÚČETNÍ ZÁVĚRKA
ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY
ZA ROK
KONČÍCÍ 31. PROSINCE 2020**

Datum sestavení účetní závěrky:	Podpis guvernéra	Osoba odpovědná za účetnictví Jméno a podpis	Osoba odpovědná za účetní závěrku Jméno a podpis
12. 3. 2021	 Ing. J. Rusnok	 Ing. M. Mayer, LL.M.	 Ing. D. Šafránek, MBA

Výkazy a příloha k účetní závěrce byly schváleny bankovní radou ČNB dne 18. března 2021.

AKTIVA		Kapitola	2020 mil. Kč	2019 mil. Kč
1.	Zlato	3.1.	12 247	493
2.	Pohledávky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	81 402	83 184
3.	Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3.3.	3 515 404	3 356 214
3.1.	Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích		1 125 656	1 335 973
3.2.	Cenné papíry		2 342 561	1 988 495
3.3.	Ostatní pohledávky vůči zahraničí		47 187	31 746
4.	Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	3.4.	0	0
5.	Hmotný a nehmotný majetek	3.5.	3 341	3 118
5.1.	Hmotný majetek		3 165	2 954
5.2.	Nehmotný majetek		176	164
6.	Ostatní aktiva	3.6.	7 474	6 889
6.1.	Ostatní finanční aktiva		4 920	4 633
6.2.	Ostatní		2 554	2 256
AKTIVA CELKEM			3 619 868	3 449 898

PASIVA		Kapitola	2020 mil. Kč	2019 mil. Kč
1.	Bankovky a mince v oběhu	3.7.	711 886	644 367
2.	Závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu	3.2.	75 088	79 692
3.	Závazky vůči zahraničí	3.8.	143 839	138 795
3.1.	Přijaté úvěry ze zahraničí		9 280	24 883
3.2.	Ostatní závazky vůči zahraničí		134 559	113 912
4.	Závazky vůči bankám v tuzemsku	3.9.	2 283 220	2 408 337
4.1.	Přijaté úvěry		2 147 836	2 255 227
4.2.	Rezervy bank		72 464	43 240
4.3.	Ostatní závazky vůči bankám		62 920	109 870
5.	Závazky vůči státu a ostatním veřejným institucím	3.10.	422 749	291 684
6.	Ostatní pasiva	3.11.	14 932	10 811
7.	Rezervy	3.12.	0	0
8.	Oceňovací rozdíly	3.13.	4 289	4 029
9.	Základní kapitál	3.13.	1 400	1 400
10.	Fondy	3.13.	0	0
11.	Neuhrazená ztráta z předchozích období	3.13.	-129 217	-187 115
12.	Zisk nebo ztráta za účetní období	3.13.	91 682	57 898
PASIVA CELKEM			3 619 868	3 449 898

PODROZVAHA		Kapitola	2020 mil. Kč	2019 mil. Kč
1.	Vydané záruky	3.17.	804	804
2.	Poskytnutý příslib úvěrů a půjček	3.2.	0	38 115
3.	Pohledávky ze spotových, termínových a futures operací	3.17.	529 014	588 328
4.	Závazky ze spotových, termínových a futures operací	3.17.	530 180	587 618
5.	Přijaté záruky	3.17.	0	38 115
6.	Přijaté kolaterály	3.17.	75 622	49 206

VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY		Kapitola	2020 mil. Kč	2019 mil. Kč
1.	Výnosy z úroků a podobné výnosy	3.14.	19 435	24 004
1.1.	Úroky z cenných papírů s pevnými výnosy		18 774	22 276
1.2.	Ostatní		661	1 728
2.	Náklady na úroky a podobné náklady	3.14.	-32 658	-61 391
3.	Výnosy z akcií a podílů		8 205	9 213
4.	Výnosy z poplatků a provizí		546	655
5.	Náklady na placené poplatky a provize		-210	-178
6.	Zisk nebo ztráta z finančních operací	3.15.	98 896	87 712
6.1.	Kurzové rozdíly a rozpětí		19 281	-2 443
6.2.	Ostatní		79 615	90 155
7.	Ostatní provozní výnosy		578	741
7.1.	Výnosy z emise bankovek a mincí		417	552
7.2.	Ostatní		161	189
8.	Ostatní provozní náklady		-578	-653
8.1.	Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí		-507	-591
8.2.	Ostatní		-71	-62
9.	Správní náklady	3.16.	-2 240	-2 177
9.1.	Náklady na zaměstnance		-1 903	-1 793
9.1.1.	Mzdy a platy		-1 325	-1 242
9.1.2.	Sociální a zdravotní pojištění		-443	-414
9.1.3.	Vzdělávání a zaměstnanecké benefity		-135	-137
9.2.	Ostatní správní náklady		-337	-384
10.	Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku	3.5.	-292	-284
11.	Rozpuštění opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám, výnosy z dříve odepsaných pohledávek	3.12.	0	265
12.	Odpisy, tvorba a použití opravných položek a rezerv k pohledávkám a zárukám	3.12.	0	-9
13.	Zisk nebo ztráta za účetní období		91 682	57 898

1. VŠEOBECNÉ INFORMACE

Česká národní banka (dále jen „Banka“ nebo „ČNB“) je ústřední bankou České republiky (dále také „ČR“), orgánem vykonávajícím dohled nad finančním trhem a orgánem příslušným k řešení krize na finančním trhu. Je zřízena Ústavou České republiky, vznikla dne 1. ledna 1993 rozdělením Státní banky československé na Českou národní banku a Národní banku Slovenska. Svou činnost vyvíjí v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ČNB“), a dalšími právními předpisy. Sídlí v Praze 1, Na Příkopě 28. Identifikační číslo organizace je 48136450. Banka má 7 územních pracovišť v Praze, Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě.

Hlavním cílem Banky je péče o cenovou stabilitu, dále pečuje o finanční stabilitu a bezpečné fungování finančního systému v ČR. Pokud tím není dotčen její hlavní cíl, podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu a obecné hospodářské politiky v Evropské unii v souladu s cíli Evropské unie. Banka jedná v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství.

Banka určuje měnovou politiku, vydává bankovky a mince, řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank a poboček zahraničních bank. Vykonává dohled nad subjekty působícími na finančním trhu (zejména banky, družstevní záložny, obchodníci s cennými papíry, emitenti cenných papírů, subjekty kolektivního investování, pojišťovny, penzijní fondy, poskytovatelé spotřebitelských úvěrů), vykonává dohled ve vymezené oblasti ochrany spotřebitele u subjektů působících na finančním trhu, jež podléhají dohledu ČNB podle jiných právních předpisů. Jako ústřední banka poskytuje bankovní služby státu a veřejnému sektoru, vede účty organizacím a osobám napojeným na státní rozpočet. Na základě dohody s Ministerstvem financí ČR (dále jen „MF“) provádí, v souladu s rozpočtovými pravidly, operace spojené s emisemi státních dluhopisů a investicemi na finančních trzích. Dále nakládá s devizovými rezervami a provádí další činnosti podle zákona o ČNB a podle zvláštních právních předpisů.

Banka při plnění svých úkolů spolupracuje s ústředními bankami jiných států, s orgány dohledu nad bankami a finančními trhy jiných států, s mezinárodními finančními institucemi a mezinárodními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem a sjednává s nimi příslušné dohody.

ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank a podílí se na plnění jeho cílů a úkolů. Dále je součástí Evropského systému dohledu nad finančními trhy a spolupracuje s Evropskou radou pro systémová rizika a evropskými orgány dohledu nad finančními trhy.

Banka je při plnění svých úkolů nezávislá na pokynech prezidenta ČR, Parlamentu ČR, vlády ČR, správních úřadů, orgánů Evropské unie, vlád členských států Evropské unie či jiných subjektů. V zákonem stanoveném rozsahu má informační povinnost vůči Poslanecké sněmovně, Senátu, vládě a veřejnosti. Banka a vláda se vzájemně informují o zásadách a opatřeních měnové, makroobezřetnostní a hospodářské politiky.

Ze svých výnosů Banka hradí náklady na svoji činnost. Vytvořený zisk používá k doplňování rezervního fondu a dalších fondů vytvářených ze zisku a k ostatnímu použití zisku v rozpočtované výši. Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu. Nejpozději do 3 měsíců po skončení kalendářního roku Banka předkládá roční zprávu o výsledku svého hospodaření k projednání Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR.

Nejvyšším řídicím orgánem je bankovní rada ČNB, jejímiž členy jsou guvernér, dva viceguvernéři a další čtyři členové bankovní rady. Členy bankovní rady jmenuje a odvolává prezident ČR. Členové bankovní rady jsou jmenováni na dobu šesti let, a to nejvýše dvakrát. Bankovní rada mj. určuje měnovou a makroobezřetnostní politiku, nástroje pro její uskutečňování a rozhoduje o opatřeních v oblasti dohledu nad finančním trhem.

K 31. prosinci 2020 pracovala bankovní rada v tomto složení (včetně uvedení konce funkčního období):

Ing. Jiří Rusnok

- guvernér Banky, do 30. června 2022

Ing. Marek Mora M.E.

- viceguvernér Banky, do 12. února 2023

Ing. Tomáš Nidetzký

- viceguvernér Banky, do 30. června 2022

Ing. Vojtěch Benda

- člen bankovní rady, do 30. června 2022

prof. Ing. Oldřich Dědek, CSc.

- člen bankovní rady, do 12. února 2023

doc. Mgr. Tomáš Holub, Ph.D.

- člen bankovní rady, do 30. listopadu 2024

Ing. Aleš Michl, Ph.D.

- člen bankovní rady, do 30. listopadu 2024

Jménem ČNB jedná navenek guvernér. Guvernéra zastupuje, v plném rozsahu, jím pověřený viceguvernér.

2. ÚČETNÍ POSTUPY

2.1. ZÁKLADNÍ ZÁSADY VEDENÍ ÚČETNICTVÍ

Účetní závěrka je sestavena v souladu se zákonem o účetnictví, vyhláškou č. 501/2002 Sb. vydanou MF a též v souladu s českými účetními standardy pro finanční instituce. Věrně odráží finanční pozici ČNB, její finanční operace a jejich výsledky. Při sestavování účetní závěrky se vychází z předpokladu nepřetržitého trvání Banky a z principu historických pořizovacích cen, který je modifikován oceněním derivátů, akcií, zlata a cenných papírů reálnou hodnotou.

Účetní závěrka obsahuje rozvahu, výkaz zisku a ztráty a související přílohu, která zahrnuje také přehled o změnách vlastního kapitálu.

Uspořádání a obsahové vymezení položek účetní závěrky a rozsah údajů ke zveřejnění bylo zvoleno v souladu s pravidly stanovenými Evropskou centrální bankou pro účetnictví a finanční vykazování v Evropském systému centrálních bank, s výjimkou režimu zachycování nere realizovaných zisků a ztráty. Respektováno je také dodržení konzistence údajů se zveřejňovanou dekadní bilancí ČNB.

Není-li uvedeno jinak, jsou částky vyjádřeny v milionech českých korun (dále jen „mil. Kč“). Celkové částky v tabulkách (součty a mezisoučty) nemusí odpovídat součtu dílčích částek z důvodu zaokrouhlování.

2.2. CIZÍ MĚNY A ZVLÁŠTNÍ PRÁVA ČERPÁNÍ

Operace v cizích měnách se přepočítávají na české koruny kurzem platným ke dni účetní operace. Majetek a závazky uváděné v cizích měnách jsou přepočteny na české koruny kurzem devizového trhu k rozvahovému dni.

Směnné kurzy	Množství	31. 12. 2020	31. 12. 2019
EUR	1	26,245	25,410
USD	1	21,387	22,621
JPY	100	20,747	20,844
GBP	1	29,190	29,866
CHF	1	24,298	23,416
CAD	1	16,789	17,413
AUD	1	16,512	15,885
SEK	1	2,614	2,432
SDR	1	30,803	31,281
CNY	1	3,273	3,250
DKK	1	3,527	3,401
NOK	1	2,507	2,576
PLN	1	5,755	5,970
XAG	1	18,058	13,068
XAU	1	1 291,864	1 106,345
XPT	1	732,533	697,706

Veškeré realizované a nere realizované kurzové zisky a ztráty jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce zisk nebo ztráta z finančních operací kromě kurzových rozdílů z kapitálových nástrojů zařazených do portfolia oceňovaného proti účtům vlastního kapitálu, které jsou vykázány ve vlastním kapitálu (též kapitola 2.4.).

2.3. ZLATO A OSTATNÍ DRAHÉ KOVY

Z hlediska účetnictví a oceňování dělí Banka zásoby drahých kovů do 4 skupin:

- **Zásoba dlouhodobě držená** – zlato uložené v zahraničí (obchodovatelné slitky) a drahé kovy v Bance dlouhodobě držené (slitky, mince, medaile).
- **Zásoba provozní** – drahé kovy určené na výrobu mincí (slitky, polotovary na výrobu mincí, tzv. střížky, demonetizované mince aj.). Do této zásoby se drahé kovy buď dokupují nebo se do ní přesouvají z dlouhodobě držené zásoby, případně ze zásoby peněz.
- **Zásoba ve sbírkových souborech** - sbírky mincí, medailí, padělků, vzory platidel aj. Jedná se o drahé kovy evidované nikoli jako zlato a ostatní drahé kovy, ale jako ostatní majetek banky.
- **Zásoba peněz** - platné mince z drahých kovů. Neúčtuje se o nich v rozvaze jako o zlatu a ostatních drahých kovech, ale evidují se v podrozvahové evidenci jako platné oběživo v jejich nominální hodnotě.

V průběhu roku 2020 došlo ke změně oceňování zlata, a to na měsíční přeceňování na tržní hodnotu.

2.4. CENNÉ PAPIRY

Zahraniční dluhové cenné papíry a akcie, které jsou drženy v rámci devizových rezerv, jsou vykázány v rámci pohledávek vůči zahraničí. Jedná se o cenné papíry obchodované na peněžním a kapitálovém trhu. Většina dluhových cenných papírů je spravována sekci bankovních obchodů. Portfolio MBS (cenné papíry zajištěné hypotékami, tzv. „Mortgage-Backed Securities“) je spravováno externími manažery. Akcie jsou rovněž spravovány externími manažery v rámci pasivní investiční strategie spočívající v maximální dosažitelné replikaci vybraných akciových indexů vyspělých ekonomik.

Akcie a podíly představující členství v mezinárodních institucích, případně jiné dlouhodobě držené akcie a podíly vykazuje Banka v ostatních finančních aktivech. Banka nemá účasti s rozhodujícím nebo podstatným vlivem.

Banka klasifikuje všechny dluhové cenné papíry ve svém portfoliu jako cenné papíry oceňované reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů. Akcie spravované prostřednictvím externích manažerů Banka zařadila rovněž do portfolia oceňovaného reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů. O všech externě spravovaných

portfoliích účtuje Banka souhrnně na základě informací od externích manažerů.

Reálná hodnota dluhopisů spravovaných interně je přebírána jako nabídková cena („bid“) ze systému agentury Bloomberg. Ve výjimečných případech (např. pokud ceny nejsou k dispozici) jsou použity ceny spočtené pomocí interních modelů založených na lineárním časovém rozlišení pořizovací ceny nebo na fixním „spreadu“ vůči vládním dluhopisům. Reálné hodnoty cenných papírů (akcií a MBS) externě spravovaných portfolií jsou přebírány od správce účtu cenných papírů (Bank of New York) nebo od externích manažerů.

Akcie a podíly představující členství v mezinárodních institucích Banka zařadila do portfolia oceňovaného proti účtům vlastního kapitálu. Akcie v Bance pro mezinárodní platby (dále jen „BIS“), podíl ve Společnosti pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci (dále jen „SWIFT“) a v Evropské centrální bance (dále jen „ECB“) jsou neobchodovatelné a jejich držba vyplývá z členství ČNB v těchto institucích. Podíly v ECB a SWIFT jsou oceňovány pořizovací cenou. Podíl v BIS je oceněn jako podíl ČNB na splacené části čistých aktiv (nebo kapitálu) BIS snížený o 30 %, což odpovídá způsobu určení hodnoty akcií používanému BIS.

Cenné papíry a podíly jsou při prvotním zachycení oceněny pořizovací cenou, jejíž součástí jsou přímé transakční náklady. U dluhových cenných papírů jsou, od okamžiku sjednání spotového obchodu na nákup/prodej cenného papíru, pohledávky/závazky z cenného papíru, vykázány v podrozvaze a dále přeceňovány z titulu pohybu tržních cen. Zisky a ztráty z přecenění nevypořádaných obchodů se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. V okamžiku realizace obchodu je cenný papír z podrozvahy odúčtován a je zaúčtován na rozvahovém účtu cenných papírů. Cena dluhopisu je postupně zvyšována (případně snižována) metodou efektivní úrokové míry o úrokové výnosy (úrokové náklady). U cenných papírů s proměnlivou úrokovou sazbou je pro výpočet úrokových výnosů z kupónů použita lineární metoda. V případě dluhopisů s proměnlivou nominální hodnotou (inflation linked bonds) se úrokové výnosy mění v závislosti na změnách inflačních koeficientů. Úroky z dluhopisů jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 1.1. Při prodeji cenného papíru je účtován realizovaný zisk nebo ztráta z prodeje jako rozdíl mezi prodejní cenou a současnou hodnotou cenného papíru v účetnictví k okamžiku prodeje. Zisky a ztráty z prodeje se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2.

Zisky a ztráty, vyplývající ze změny reálné hodnoty dluhopisů a akcií oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, se vykazují ve výkazu zisku a ztráty v položce 6.2. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty akcií představujících účasti, se vykazují přímo ve vlastním kapitálu. Podíly Banka oceňuje zpravidla pořizovací cenou (též kapitola 3.6.).

Dividendy z akcií oceňovaných proti účtům vlastního kapitálu i z akcií oceňovaných reálnou hodnotou proti účtům nákladů nebo výnosů, jsou vykázány ve výkazu zisku a ztráty v položce 3.

2.5. REPO OPERACE A ZÁPŮJČKY CENNÝCH PAPIRŮ

Cenné papíry, koupené nebo zapůjčené na základě smluv o koupi a zpětném prodeji, se nevykazují v rozvaze. Cenné papíry, prodávané nebo půjčené na základě těchto smluv, jsou ponechány v jejich původním portfoliu. Peněžní toky z těchto operací jsou vykázány ke dni vypořádání jako přijaté nebo poskytnuté úvěry. Hodnota přijatých cenných papírů v reverzních repo operacích či na základě smluv o půjčkách cenných papírů je vykazována v podrozvahové evidenci v přijatých kolaterálech.

Zahraniční cenné papíry, uložené u zahraničních depozitářů, mohou být na základě smlouvy využity v zápůjčním programu (tzv. „securities lending“) prováděném depozitářem, kde depozitář vystupuje v roli agenta nebo přímého vypůjčovatele.

Zápůjční program agentského typu spočívá v tom, že cenné papíry mohou být půjčovány třetím stranám a Banka za ně obdrží jiné cenné papíry jako kolaterál. Přijatý kolaterál je evidován v podrozvaze, cenné papíry v reálné hodnotě zůstávají v rozvaze.

V případě automatického zápůjčního programu Banka neobdrží kolaterál, ale depozitář garantuje navrácení vypůjčených cenných papírů nebo jejich peněžního ekvivalentu.

U obou těchto způsobů zápůjčního programu zůstávají cenné papíry v původním ocenění v bilanci Banky; výnosy z těchto operací se vykáží ve výkazu zisku a ztráty v položce 4.

2.6. BANKOVKY A MINCE V OBĚHU

Bankovky a mince v oběhu představují závazek Banky z titulu emitovaných bankovek a mincí. Náklady na tisk bankovek a ražbu mincí se účtují přímo do nákladů.

2.7. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY VŮČI MEZINÁRODNÍMU MĚNOVÉMU FONDU

Pohledávky a závazky vůči Mezinárodnímu měnovému fondu (dále jen „MMF“) jsou vykázány brutto metodou, tj. pohledávky a závazky se nekompenzují. Členská kvóta v MMF se skládá z členského vkladu a rezervní pozice. Členský vklad představuje podíl na kvótě MMF hrazený v Kč a rezervní pozice je podíl na kvótě hrazený cizí měnou a je součástí devizových rezerv. Kvóta je denominovaná ve zvláštních právech čerpání (Special Draw Right – dále jen „SDR“), ale vyjádřená v domácí měně. Přepočet do korun je proveden kurzem stanoveným MMF.

2.8. EMITOVANÉ CENNÉ PAPIŘY

Emitované poukázky ČNB jsou vykazovány v rozvaze kompenzovaně s poukázkami v držení ČNB. Banka eviduje celý objem emise svých poukázek ve vlastním držení a používá je pouze jako kolaterál v repo operacích s bankami v tuzemsku (též kapitola 3.9.).

2.9. FINANČNÍ DERIVÁTY

Z hlediska druhu derivátu Banka provádí pevné termínové operace (forwardy, swapy a futures), které dále člení z hlediska podkladových nástrojů na úrokové, měnové a akciové. O derivátech se účtuje na podrozvahových i rozvahových účtech.

Na podrozvahových účtech se, od okamžiku sjednání derivátu do okamžiku posledního vypořádání, účtují pohledávky a závazky z těchto derivátů v hodnotě podkladového nástroje. Tyto pohledávky a závazky se dále přečeňují z titulu změn měnových kurzů.

Na rozvahových účtech se deriváty účtují v reálných hodnotách v Kč, u úrokového derivátu se reálná hodnota účtuje v cizí měně (v měně podkladového nástroje).

Reálné hodnoty jsou odvozeny z tržních cen (u operací futures), v ostatních případech se reálné hodnoty odvozují pomocí modelů diskontovaných budoucích peněžních toků (u operací swap, forward) při aktuálních měnových kurzech. Kladná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní aktiva, záporná reálná hodnota derivátů je vykazována v položce ostatní pasiva. Změny reálné hodnoty finančních derivátů jsou součástí položky zisk nebo ztráta z finančních operací. Všechny deriváty Banka vykazuje jako deriváty k obchodování, zajišťovací účetnictví Banka nevyužívá.

2.10. VÝNOSOVÉ A NÁKLADOVÉ ÚROKY

Výnosové a nákladové úroky, ze všech úročených nástrojů, jsou časově rozlišovány. V případě záporných úrokových sazeb na aktivech je účtováno o úrokovém nákladu a v případě záporných úrokových sazeb na pasivech je účtováno o úrokovém výnosu. U úvěrů, vkladů a realizovatelných kupónových dluhopisů s proměnlivou úrokovou sazbou typu „floater“ na lineární bázi, u realizovatelných bezkupónových a kupónových dluhopisů s fixní úrokovou sazbou, jsou úroky časově rozlišovány pomocí metody efektivní úrokové míry odvozené z pořizovací ceny. Naběhlé úroky jsou vykázány spolu s aktivy a závazky, ke kterým se vztahují.

Výnosové úroky z klasifikovaných úvěrů jsou rovněž časově rozlišovány a zahrnovány do hodnoty příslušného úvěru. Tyto částky jsou brány v úvahu při stanovení opravné položky ke klasifikovaným úvěrům. Úročení pohledávek se neprovádí v případě, že dlužník vstoupí do konkurzu. Neúročená aktiva, např. dlouhodobé pohledávky se nediskontují.

2.11. VÝNOSY Z POPLATKŮ

Poplatky za vedení běžných účtů a skutečně provedené transakce jsou klientům účtovány podle Ceníku peněžních a obchodních služeb ČNB dle skutečnosti na konci měsíce. Jednorázové poplatky jsou účtovány ve výnosech okamžitě, jakmile je služba poskytnuta.

2.12. ZÁVAZKY A POHLEDÁVKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

Rezervy bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev (dále jen „banky v tuzemsku“) zahrnují vklady u ČNB z titulu povinných minimálních rezerv (dále jen „PMR“) a volné rezervy (tj. prostředky nad stanovenou výší PMR) na účtech v platebním systému CERTIS (účet platebního styku), na účtech pro výběry a skládání hotovostí, popřípadě na zvláštních účtech pro držení PMR.

PMR činí 2 % ze závazků vůči nebankovním subjektům z titulu přijatých vkladů, úvěrů, emitovaných neobchodovatelných a ostatních dluhových cenných papírů, jejichž splatnost nepřevyšuje 2 roky. Tyto vklady jsou úročeny aktuální dvoutýdenní repo sazbou pro českou korunu maximálně do výše stanovených PMR, přičemž banky v tuzemsku nemusí udržovat stanovenou výši na denní bázi, ale v průměru za dané udržovací období. Volné rezervy jsou úročeny 0 %.

Závazky vůči bankám v tuzemsku z repo operací (přijaté úvěry) zahrnují volnou likviditu bank uloženou u ČNB prostřednictvím měnově-politických repo tendrů. Jako kolaterál v těchto operacích ČNB poskytuje poukázky ČNB. Základní doba trvání těchto operací je zpravidla 14 dní, nicméně v závislosti na vývoji likvidity na mezibankovním peněžním trhu mohou mít tyto operace i kratší, resp. delší splatnost.

Banky v tuzemsku mají také možnost ukládat u ČNB přebytečnou likviditu přes noc (depozitní facilitu za depozitní sazbu) nebo si likviditu přes noc oproti kolaterálu od ČNB vypůjčit (lombardní repo za lombardní sazbu).

Seznam přijatelných finančních nástrojů (kolaterál), pro zajištěné operace (repo tendry, lombardní repo), je zveřejněn na webových stránkách ČNB.

2.13. OSTATNÍ POHLEDÁVKY

Pohledávky Banky se vykazují v nominální hodnotě snížené o vytvořenou opravnou položku. Nedobytné pohledávky se zpravidla odepisují po skončení konkurzního řízení, popř. likvidaci dlužníka.

2.14. ZÁVAZKY VŮČI STÁTU

Banka vede pro stát, jeho organizační jednotky a další subjekty soustavu příjmových, výdajových a dalších účtů podle § 3 písm. h) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. K těmto účtům poskytuje také vybrané

bankovní služby. Zůstatky účtů v Kč a EUR jsou promítány do stavu souhrnného účtu státní pokladny. Položka závazků tak představuje prostředky státu uložené v ČNB.

2.15. REZERVY

Rezervy jsou tvořeny má-li Banka existující závazek v důsledku událostí, k nimž došlo v minulosti a je pravděpodobné, že bude třeba vynaložit prostředky na jejich vypořádání a lze přiměřeně odhadnout výši tohoto závazku.

Tvorba rezervy se vykazuje v příslušné položce výkazu zisku a ztráty. Její použití je vykázáno v příslušné položce výkazu zisku a ztráty společně s náklady nebo ztrátami, na jejichž krytí byly rezervy vytvořeny. Rozpuštění rezervy pro nepotřebnost je vykázáno ve výnosech. Změny na účtech rezerv v cizí měně, z titulu přecenění aktuálními kurzy, se účtují do kurzových rozdílů.

2.16. OPRAVNÉ POLOŽKY

Opravné položky korigují nominální hodnotu jednotlivých pohledávek Banky. Výše opravných položek ke klasifikovaným pohledávkám a ostatním rizikovým aktivům vychází z ocenění vymahatelné částky z těchto aktiv k rozvahovému dni, po zohlednění současné hodnoty zajištění při nuceném prodeji.

Opravné položky a rezervy se nediskontují, časová hodnota peněžních toků není zohledněna.

Pokud je pohledávka odepsána, související opravná položka na snížení hodnoty je rozpuštěna. Případná úhrada odepsané pohledávky nebo její částí je připsána ve prospěch výnosů běžného období.

Opravné položky na očekávané úvěrové ztráty k jiným než ke klasifikovaným pohledávkám a ostatním rizikovým aktivům jsou tvořeny na základě historické kumulativní pravděpodobnosti selhání dlužníka.

Banka sleduje a pravidelně přezkoumává úroveň podstupovaného úvěrového rizika (též kapitola 3.18.).

Banka zavedla nový model výpočtu znehodnocení finančních aktiv na základě očekávaných úvěrových ztrát, podle něhož se vykáže opravná položka dříve, než vznikne úvěrová ztráta.

Při aplikaci tohoto přístupu Banka provedla analýzu všech skupin finančních aktiv. Vzhledem k tomu, že výše požadované opravné položky je, s přihlédnutím k objemu aktiv ČNB, zanedbatelná (vyčíslena na 2,08 mil. Kč, v roce 2019 vyčíslena na 1,42 mil. Kč), není o ní účtováno.

2.17. DLOUHODOBÝ HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek je oceněn pořizovací cenou včetně daně z přidané hodnoty (dále jen

„DPH“) s výjimkou případů, kdy ČNB vzniká nárok na odpočet DPH v plné výši. Majetek je odepisován rovnoměrně po dobu jeho předpokládané životnosti.

Pokud je právo k užívání nehmotného majetku smluvně omezeno, je tento majetek odepisován po smluvně stanovenou dobu. Drobný hmotný majetek s cenou nepřevyšující 40 000 Kč a nehmotný majetek s cenou nepřevyšující 60 000 Kč je plně odepisován při uvedení do používání. Pozemky, umělecká díla a sbírky nejsou odepisovány.

Při změně roční odpisové sazby, zatřídění nebo ocenění majetku se změnilo odepisování od počátku prvního měsíce, kdy ke změně došlo; dosud provedené odpisy se neupravují.

Předpokládaná životnost majetku v letech	
Budovy a stavby	20 – 50
Stroje a zařízení	
motorová vozidla	4 – 5
kancelářské stroje a počítače	3 – 4
systémy na zpracování bankovek	10
Inventář	5 – 10
Software	3 – 4
Dlouhodobý software	6
Ostatní nehmotný majetek	6

Náklady na opravy a udržování hmotného majetku se účtují přímo do nákladů. Technické zhodnocení, překračující 40 000 Kč za daný rok, zvyšuje pořizovací cenu majetku.

2.18. DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

Banka je plátcem DPH. Banka má nárok na odpočet daně u přijatých zdanitelných plnění, která používá pro účely uskutečňování zdanitelných plnění, u kterých jí vzniká povinnost přiznat daň na výstupu a u plnění osvobozených od daně s nárokem na odpočet daně.

2.19. DAŇ Z PŘÍJMŮ A ODVOD ZISKU DO STÁTNÍHO ROZPOČTU

Banka je osvobozena od daně z příjmů (§ 17 odst. 2 zákona č. 586/92 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů) a proto neúčtuje o splatné ani odložené dani. Ze svých výnosů hradí náklady na svoji činnost a zisk používá k doplňování fondů a k ostatnímu použití v rozpočtované výši (např. k úhradě ztráty předchozích období). Zbývající zisk odvádí do státního rozpočtu.

2.20. NÁKLADY NA ZAMĚSTNANCE A ZAMĚSTNANECKÉ BENEFITY

Náklady na zaměstnance, včetně členů bankovní rady, jsou součástí správních nákladů. Banka nespravuje žádný transformovaný penzijní fond nebo účastnický fond, jako penzijní společnost, ale přispívá svým zaměstnancům v rámci zaměstnaneckých benefitů na penzijní připojištění nebo doplňkové penzijní spoření spravované penzijními společnostmi a dále přispívá na kapitálově důchodové pojištění, životní a úrazové pojištění. Zaměstnanecké benefity jsou účtovány přímo do nákladů.

2.21. VÝKAZ PENĚŽNÍCH TOKŮ

Zákon o účetnictví (č. 563/1991 Sb.) Bance neukládá povinnost sestavovat v rámci účetní závěrky výkaz peněžních toků. Vzhledem k tomu, že ČNB vystupuje v roli emisní banky, zveřejnění výkazu peněžních toků by neposkytlo uživatelům finančních výkazů žádné další významné informace. Výkaz peněžních toků se proto nesestavuje.

2.22. OKAMŽIK USKUTEČNĚNÍ ÚČETNÍHO PŘÍPADU

Účetní případy Banka účtuje do období, s nímž časově a věcně souvisí. Nákupy a prodeje deviz a cenných papírů účtuje v podrozvaze k datu sjednání, v rozvaze k datu vypořádání. Úvěrové operace, včetně repo operací, účtuje k datu vypořádání.

2.23. OSTATNÍ PODROZVAHOVÉ POLOŽKY

V souladu s postupy účtování pro banky ČNB používá podrozvahu pro evidenci ostatních mimorozvahových aktiv a pasiv. Pro ocenění těchto položek podrozvahy používá nominální nebo odhadovanou hodnotu. Nelze-li tyto hodnoty určit, používá evidenční hodnotu.

V podrozvahové evidenci vede ostatní hodnoty převzaté do úschovy od klientů a bank, hodnoty ve vlastní úschově a další evidenční hodnoty, včetně zásob peněz (též kapitola 3.17.).

2.24. NÁSLEDNÉ UDÁLOSTI

Dopad událostí, které nastanou mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky, je zachycován v účetních výkazech v případě, že tyto události poskytují doplňující informaci o podmínkách, které existovaly k rozvahovému dni.

V případě, že mezi rozvahovým dnem a dnem sestavení účetní závěrky dojde k významným událostem zohledňujícím skutečnosti, které nastaly po rozvahovém dni, jsou důsledky těchto událostí popsány v příloze účetní závěrky, ale nejsou vykazovány v účetních výkazech. (též kapitola 3.21.)

3. DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

3.1. ZLATO

	2020	2019
Zlato (mil. Kč)	12 247	493
Zásoba dlouhodobě držená	11 195	456
Zásoba provozní	1 052	37
Zlato (trojské unce - tisíce)	305	257
Zásoba dlouhodobě držená	279	239
Zásoba provozní	26	18
Zlato (tuny)	9,5	8,0
Zásoba dlouhodobě držená	8,7	7,4
Zásoba provozní	0,8	0,6
Zlato (tržní hodnota - mil. Kč)	12 247	8 841
Zásoba dlouhodobě držená	11 195	8 232
Zásoba provozní	1 052	609

V průběhu roku 2020 došlo ke změně oceňování zlata na tržní hodnotu. Proto je účetní hodnota v tomto roce shodná s tržní hodnotou. Přecenění bylo zaúčtováno ve výši 9 266 mil. Kč. Banka eviduje další zásoby zlata, které jsou vykazovány odděleně jako Zásobu ve sbírkových souborech (součást ostatního majetku) a Zásobu peněz (podrozvahová evidence).

	2020	2019
Zásoba ve sbírkových souborech		
Účetní hodnota – mil. Kč	316	20
Trojské unce – tisíce	8	8
Tuny	0,2	0,2
Tržní hodnota – mil. Kč	316	227
Zásoba peněz – účetní hodnota	12	10

K 31. prosinci 2020 bylo v zahraničí uloženo 6,1 tun v hodnotě 7 888 mil. Kč (k 31. prosinci 2019: 5,5 tun v hodnotě 337 mil. Kč). Údaje za rok 2019 jsou v historických cenách.

3.2. POHLEDÁVKY A ZÁVAZKY VŮČI MMF

mil. Kč	2020	2019
Členská kvóta MMF	67 135	68 702
Členský vklad	51 056	55 287
Rezervní pozice	16 079	13 415
Poskytnutá půjčka MMF	174	177
Vklady u MMF	14 093	14 305
Pohledávky vůči MMF	81 402	83 184
Závazek z alokace SDR	24 033	24 405
Závazek vůči MMF ze směny	44 737	45 869
Běžný účet MMF	6 318	9 418
Závazky vůči MMF	75 088	79 692

Pohledávky vůči MMF vyplývají z členství ČR v této mezinárodní instituci. Zahrnují členský vklad, rezervní pozici, prostředky Banky v SDR, poskytnutou bezúročnou půjčku v rámci programu MMF na podporu chudých rozvojových států a úvěrový rámec poskytnutý MMF. Rezervní pozice ČNB u MMF vyjadřuje část členské kvóty splacené v cizí měně a je denominována v SDR. Závazky vůči MMF tvoří vklady MMF v ČNB, které odráží držbu Kč MMF, bezúročnou směnkou (nesplacená část členského vkladu v Kč) a alokaci SDR.

ČNB uzavřela dne 13. října 2017 novou bilaterální dohodu s MMF o půjčce fondu (v pořadí třetí dohodu tohoto typu), která nabyla účinnosti 12. září 2018. Tato dohoda vypršela 31. prosince 2020, proto výše úvěrového rámce činí 0 mil. EUR, tj. 0 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 činil 1 500 mil. EUR, tj. 38 115 mil. Kč). Zajištění této zápůjčky je popsáno v kapitole 3.17 a další pokračování vztahu v kapitole 3.21.

3.3. POHLEDÁVKY VŮČI ZAHRANIČÍ VČETNĚ CP

mil. Kč	2020	2019
Vklady v zahraničních peněžních ústavech a institucích	1 125 656	1 335 973
Zůstatky na běžných účtech	1 010 963	1 075 196
Depozita	114 693	260 777
Cenné papíry	2 342 561	1 988 495
Bezkupónové dluhopisy	143 920	112 435
Státní	113 059	106 437
Ostatní	30 861	5 998
Kupónové dluhopisy	1 686 566	1 525 614
Státní	1 250 054	1 180 944
Ostatní	436 512	344 670
MBS	43 540	11 324
Akcie	468 535	339 122
MSCI euro (v EUR)	240 027	207 194
z toho finanční instituce	35 579	37 479
S&P 500 (v USD)	112 406	68 537
z toho finanční instituce	11 770	8 887
FTSE 100 (v GBP)	20 446	9 767
z toho finanční instituce	3 772	1 978
Nikkei 225 (v JPY)	26 603	14 474
z toho finanční instituce	527	341
S&P TSX (v CAD)	44 088	25 430
z toho finanční instituce	13 650	8 331
S&P ASX 200 (v AUD)	24 965	13 720
z toho finanční instituce	6 933	4 093
Ostatní pohledávky vůči zahraničí	47 187	31 746
Finanční prostředky z reverzních repo operací	46 636	31 546
Valuty	551	200
Pohledávky vůči zahraničí včetně cenných papírů	3 515 404	3 356 214

Devizové rezervy slouží k podpoře provádění vlastní nezávislé měnové politiky a jako zdroj likvidity

pro provádění operací klientů ČNB. Z pohledu uplatnění Banka člení devizové rezervy na likviditní tranši, která ke konci roku 2020 tvořila 35,6 % z devizových rezerv, a investiční tranši, která tvořila 64,4 % devizových rezerv.

Zahraniční peněžní ústavy představují banky se sídlem v zahraničí. Zahraniční peněžní ústavy nezahrnují pobočky zahraničních bank mající sídlo v ČR.

Ostatní pohledávky vůči zahraničním peněžním ústavům zahrnují především reverzní repo operace, ke kterým byly k 31. prosinci 2020 přijaty kolaterály ve výši 46 024 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 31 404 mil. Kč) (též kapitola 3.18.).

Položka depozita obsahuje též poskytnutý kolaterál ve formě hotovostních vkladů v zahraničních bankách ve výši 5 362 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 2 711 mil. Kč), které byly poskytnuty podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA Master Agreement, ISDA Credit Support Annex).

3.5. HMOTNÝ A NEHMOTNÝ MAJETEK

Banka neposkytla žádný hmotný nebo nehmotný majetek do zástavy a nepoužívá hmotný nebo nehmotný majetek získaný na základě smluv o finančním leasingu. V průběhu roku 2020 došlo ke změně oceňování zlata na tržní hodnotu. Změna je reflektována v tabulce níže v přírůstcích. V rámci položky ostatní hmotný majetek Banka eviduje sbírku mincí a medailů z drahých kovů k 31. prosinci 2020 ve výši 316 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 20 mil. Kč).

mil. Kč	Pozemky	Budovy	Stroje, inventář a ostatní hmotný majetek	Pořízení majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2019	164	6 946	2 778	58	9 946
Oprávkky k 31. prosinci 2019	0	4 369	2 623	0	6 992
Zůstatková cena k 31. prosinci 2019	164	2 577	155	58	2 954
Přírůstky	0	22	417	170	609
Úbytky	0	0	159	165	324
Oprávkky	0	174	-100	0	74
Zůstatková cena k 31. prosinci 2020	164	2 425	513	63	3 165
Pořizovací cena k 31. prosinci 2020	164	6 968	3 036	63	10 231
Oprávkky k 31. prosinci 2020	0	4 543	2 523	0	7 066

mil. Kč	Software	Ostatní nehmotná aktiva	Pořízení nehmotného majetku a poskytnuté zálohy	Celkem
Pořizovací cena k 31. prosinci 2019	926	21	0	947
Oprávkky k 31. prosinci 2019	770	13	0	783
Zůstatková cena k 31. prosinci 2019	156	8	0	164
Přírůstky	81	1	82	165
Úbytky	21	0	81	102
Oprávkky	47	3	0	50
Zůstatková cena k 31. prosinci 2020	169	6	1	176
Pořizovací cena k 31. prosinci 2020	986	22	1	1 009
Oprávkky k 31. prosinci 2020	817	16	0	833

Dále byly poskytnuty kolaterály ve formě dluhopisů a akcií.

mil. Kč	2020	2019
Dluhopisy		
k zajištění operací uzavřených s protistranou (též kapitola 3.8.)	530	340
automatický zápůjční program	612 963	745 638
Akcie		
zápůjční program	15 214	13 486
kolaterál ve formě jiných aktiv (též kapitola 3.17.)	16 101	14 476

3.4. POHLEDÁVKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

ČNB uzavírá v průběhu roku s bankami v tuzemsku reverzní repo operace ve formě:

- poskytnutých úvěrů – k 31. prosinci 2020 a 2019 nebyly uzavřeny žádné operace,
- výměny cenných papírů (Collateral switch) – k 31. prosinci 2020 a 2019 nebyly uzavřeny žádné operace.

3.6. OSTATNÍ AKTIVA

V položce ostatní finanční aktiva Banka vykazuje své účasti v ECB, BIS a ve SWIFT. Podíl ČR na kapitálu ECB k 31. prosinci 2020 činí 1,8794 % v celkové výši 7,6 mil. EUR (k 31. prosinci 2019 činil 1,6075 % v celkové výši 6,6 mil. EUR). Podíl byl vypočten podle článku 29 Statutu na základě počtu obyvatel a hrubého domácího produktu.

mil. Kč	2020	2019
Ostatní finanční aktiva	4 920	4 633
Podíl na kapitálu ECB	200	167
Akcie BIS a podíl ve SWIFT	4 720	4 466
Pohledávky za bývalými bankami	0	0
Ztrátové úvěry za bývalými bankami	1 358	1 358
Opravná položka ke ztrátovým úvěrům za bývalými bankami (též kapitola 3.12.)	-1 358	-1 358
Ostatní	2 554	2 256
Náklady příštích období	31	20
Ostatní drahé kovy	8	19
Kladná reálná hodnota úrokových swapů (též kapitola 3.17.)	19	90
Kladná reálná hodnota měnových forwardů (též kapitola 3.17.)	100	794
Zúčtování marží burzovních derivátů včetně zisku/ztráty ze změny reálné hodnoty futures (též kapitola 3.17.)	1 597	646
Úvěry zaměstnancům	264	231
Ostatní provozní pohledávky	545	466
Opravná položka k ostatním provozním pohledávkám (též kapitola (3.12.))	-10	-10
Ostatní aktiva	7 474	6 889

3.7. BANKOVKY A MINCE V OBĚHU

Banka má výhradní právo vydávat do oběhu české bankovky a mince (včetně mincí a bankovek pamětních) a řídit peněžní oběh. Banka stahuje z oběhu bankovky a mince opotřebované, poškozené či nevhodné pro další oběh. Současně Banka dohlíží zpracovatele bankovek a mincí (banky, bezpečnostní agentury atd.), zda jsou dodržována stanovená pravidla peněžního oběhu (Zákon č. 136/2011 Sb., o oběhu bankovek a mincí).

	mil. ks		mil. Kč	
	2020	2019	2020	2019
Bankovky v oběhu	523	489	690 885	624 240
5 000 Kč	34	32	170 207	159 344
2 000 Kč	164	141	327 723	281 894
1 000 Kč	152	141	151 583	141 139
500 Kč	44	45	21 987	22 384
200 Kč	64	65	12 877	12 920
100 Kč	65	65	6 505	6 557
pamětní bankovky	0	0	2	2

	mil. ks		mil. Kč	
	2020	2019	2020	2019
Mince v oběhu	2 134	2 064	21 001	20 127
50 Kč	157	149	7 852	7 441
20 Kč	232	223	4 637	4 466
10 Kč	255	250	2 548	2 498
5 Kč	303	293	1 516	1 466
2 Kč	542	521	1 085	1 041
1 Kč	642	625	642	625
pamětní mince	3	3	2 721	2 590
Bankovky a mince v oběhu	2 657	2 553	711 886	644 367

3.8. ZÁVAZKY VŮČI ZAHRANIČÍ

mil. Kč	2020	2019
Finanční prostředky z titulu repo operací	9 280	24 883
Ostatní závazky vůči zahraničí	134 559	113 912
Závazky vůči zahraničí	143 839	138 795

K 31. prosinci 2020 byly v rámci repo operací a derivátových obchodů poskytnuty kolaterály v podobě dluhových cenných papírů v celkové výši 530 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 340 mil. Kč) (též kapitola 3.3.).

Dále byly zahraničními bankami složeny vklady ve výši 134 228 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 113 217 mil. Kč) a poskytnuty kolaterály ve formě hotovostních vkladů ve výši 308 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 695 mil. Kč), které byly poskytnuty podle rámcových smluv o derivátových obchodech (ISDA Master Agreement, ISDA Credit Support Annex).

3.9. ZÁVAZKY VŮČI BANKÁM V TUZEMSKU

mil. Kč	2020	2019
Přijaté úvěry – repo operace	2 147 836	2 255 227
Rezervy bank v tuzemsku	72 464	43 240
Účty platebního styku	66 004	35 369
Zůstatky na účtech pro výběr a skládání hotovostí	6 452	7 863
Zvláštní účty pro držení PMR	8	8
Ostatní závazky vůči bankám v tuzemsku	62 920	109 870
Přijaté krátkodobé vklady	62 910	109 797
Ostatní závazky	10	73
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2 283 220	2 408 337

ČNB uzavírá s bankami v tuzemsku repo operace především ve formě přijatých úvěrů (kolaterálem poukázky ČNB) – k 31. prosinci 2020 ve výši 2 109 275 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 ve výši 2 239 277 mil. Kč).

Blíže kapitola 2.8. účetní postupy.

3.10. ZÁVAZKY VŮČI STÁTU A OSTATNÍM VEŘEJNÝM INSTITUCÍM

mil. Kč	2020	2019
Korunové prostředky	420 757	289 591
Souhrnný účet a další prostředky státní pokladny v Kč (též kapitola 2.14.)	370 389	244 657
Ostatní vklady v Kč	50 368	44 934
Cizoměnové prostředky	1 992	2 093
Souhrnný účet státní pokladny v EUR	128	106
Ostatní vklady v cizích měnách	1 864	1 987
Vklady státu a veřejných institucí	422 749	291 684

3.11. OSTATNÍ PASIVA

mil. Kč	2020	2019
Záporná reálná hodnota měnových forwardů (též kapitola 3.17.)	1 337	93
Záporná reálná hodnota úrokových swapů (též kapitola 3.17.)	4 709	1 702
Závazky vůči Evropské komisi	5 582	6 224
Účty zaměstnanců	2 233	2 035
Ostatní závazky	1 071	757
Ostatní pasiva	14 932	10 811

Závazky vůči Evropské komisi představují vklady určené především k čerpání ČR z evropského rozpočtu.

Z celkové sumy ostatních závazků ve výši 1 071 mil. Kč představují závazky Banky z titulu povinných odvodů na sociální a zdravotní pojištění k 31. prosinci 2020 částku 100 mil. Kč (k 31. prosinci 2019 částku 95 mil. Kč). Z titulu odvodu pojistného na zdravotní a sociální zabezpečení nemá Banka závazky po lhůtě splatnosti.

3.12. REZERVY, OPRAVNÉ POLOŽKY A ODPISY AKTIV

mil. Kč	1. 1. 2019	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2019	Tvorba	Použití na odpis	Rozpuštění	31. 12. 2020
Opravné položky	1 376	0	0	-8	1 368	0	0	0	1 368
Klasifikované úvěry za bývalými bankami (též kapitola 3.6.)	1 358	0	0	0	1 358	0	0	0	1 358
Ostatní provozní pohledávky (též kapitola 3.6.)	18	0	0	-8	10	0	0	0	10

mil. Kč	1. 1. 2019	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2019	Tvorba	Rozpuštění	Kurzové rozdíly	31. 12. 2020
Rezervy	258	0	-257	-1	0	0	0	0	0
Záruky ve prospěch klientů (též kapitola 3.17.)	258	0	-257	-1	0	0	0	0	0

3.13. VLASTNÍ KAPITÁL

mil. Kč	Oceňovací rozdíly	Základní kapitál	Fondy	Neuhrazená ztráta	Zisk/ztráta za účetní období	Vlastní kapitál celkem
Stav k 1. lednu 2019	3 893	1 400	0	-188 905	1 790	-181 822
Rozdělení hospodářského výsledku roku 2018	0	0	0	1 790	-1 790	0
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	136	0	0	0	0	136
Zisk roku 2019	0	0	0	0	57 898	57 898
Stav k 31. prosinci 2019	4 029	1 400	0	-187 115	57 898	-123 788
Rozdělení hospodářského výsledku roku 2019	0	0	0	57 898	-57 898	0
Oceňovací rozdíly nezahrnuté do zisku	260	0	0	0	0	260
Zisk / ztráta roku 2020	0	0	0	0	91 682	91 682
Stav k 31. prosinci 2020	4 289	1 400	0	-129 217	91 682	-31 846

Oceňovací rozdíly reprezentují změny reálné hodnoty akcií a podílů představujících účasti přečehované proti účtům kapitálu (majetkové účasti v mezinárodních institucích) do okamžiku prodeje nebo trvalého snížení jejich hodnoty (též kapitola 2.4.).

Jediným fondem Banky je rezervní fond, který byl vytvořen ze zisku a který je určen ke krytí ztráty, zvýšení základního kapitálu nebo k jinému použití, podle rozhodnutí bankovní rady ČNB. Na základě rozhodnutí bankovní rady ČNB byl v roce 2019 rezervní fond v plné výši použit na snížení neuhrazené ztráty z předchozích období.

3.14. ČISTÝ ÚROKOVÝ VÝNOS

mil. Kč	2020	2019
Výnosy z úroků a podobné výnosy	19 435	24 004
Úroky z cenných papírů	18 774	22 276
z bezkupónových dluhopisů	143	65
z kupónových dluhopisů	17 749	22 155
z MBS	882	56
Ostatní výnosy z úroků	661	1 728
Úroky z vkladů u bank	658	1 726
Úroky z úvěrů zaměstnancům	3	2
Náklady na úroky a podobné náklady	32 658	61 391
Úroky ze závazků vůči bankám	32 625	61 313
Úroky ze závazků vůči zaměstnancům a ostatním klientům	33	78
Čistý úrokový výnos	-13 223	-37 387

Čistý úrokový výnos představuje rozdíl mezi přijatými a placenými úroky z cenných papírů a vkladů.

3.15. ZISK NEBO ZTRÁTA Z FINANČNÍCH OPERACÍ

mil. Kč	2020	2019
Kurzové rozdíly a rozpětí	19 281	-2 443
Kurzové zisky / ztráty	18 222	-3 341
Kurzové rozpětí	1 059	898
Ostatní	79 615	90 155
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje dluhopisů	54 033	31 675
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje MBS	172	-16
Zisky / ztráty z přecenění a prodeje akcií	27 691	59 044
Výsledek z měnových forwardů	1 443	1 708
Výsledek z úrokových futures	-169	-120
Výsledek z úrokových swapů	-3 878	-2 640
Výsledek z akciových futures	323	504
Zisk/Ztráta z finančních operací	98 896	87 712

Kurzové rozpětí představuje rozdíl mezi nákupním či prodejním kurzem a kurzem střed při devizových a valutových operacích s klienty.

3.16. OSTATNÍ NÁKLADY

mil. Kč	2020	2019
Náklady na zaměstnance	1 903	1 793
Mzdy	1 325	1 242
Sociální a zdravotní pojištění	443	414
Náklady na vzdělání zaměstnanců	6	14
Zaměstnanecké benefity	129	123
Ostatní správní náklady	337	384
Nájemné	4	4
Ostatní	333	380
Správní náklady celkem	2 240	2 177

Průměrný přepočtený počet zaměstnanců, vč. bankovní rady, činil k 31. prosinci 2020 – 1 454 zaměstnanců (k 31. prosinci 2019 – 1 439 zaměstnanců).

3.17. PODROZVAHOVÉ POLOŽKY

ZÁRUKY

mil. Kč	2020	2019
Vydané záruky	804	804
Ve prospěch klientů (též kapitola 3.12.)	0	0
Za vklady věřitelů IPB	4	4
Konsolidace bankovního sektoru – prodej části podniku Agrobanka Praha a. s.	800	800
Přijaté záruky	0	38 115
Státní záruka na zajištění půjčky pro MMF	0	38 115

ČNB netvoří rezervu na případná plnění ze záruk poskytnutých v souvislosti s prodejem části podniku Agrobanka Praha a. s., jelikož riziko plnění považuje, na základě dostupných informací, za nevýznamné.

K poskytnutí státní záruky České republiky na zajištění půjčky ČNB pro MMF platné do 31. prosince 2020 byl přijat zákon č. 179/2018 Sb., o poskytnutí státní záruky České republiky na zajištění zápůjčky České národní banky pro Mezinárodní měnový fond.

PŘIJATÉ KOLATERÁLY

mil. Kč	2020	2019
Repo obchody	46 024	31 404
Automatický zápůjční program (securities lending) (též kapitola 3.3.)	16 101	14 476
Deriváty a doplňkový kolaterál	156	623
Swapové operace	13 341	2 703
Přijaté kolaterály	75 622	49 206

SPOTOVÉ OPERACE A FINANČNÍ DERIVÁTY

Pohledávky a závazky ze spotových, forwardových, swapových a futures operací lze členit takto:

mil. Kč	2020	2019
Podrozvahové pohledávky	529 014	588 328
z měnových forwardových operací	361 676	462 907
z úrokových swapových operací	35 075	37 098
z úrokových futures operací	11 459	629
z akciových futures operací	3 708	2 395
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	72 957	70 334
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	26 279	7 320
z úrokových forwardových operací	17 860	7 645
Podrozvahové závazky	530 180	587 618
z měnových forwardových operací	362 831	462 212
z úrokových swapových operací	35 075	37 098
z úrokových futures operací	11 460	629
z akciových futures operací	3 708	2 395
z nevypořádaných spotových operací s úrokovými nástroji	72 957	70 334
z nevypořádaných spotových operací s měnovými nástroji	26 289	7 305
z úrokových forwardových operací	17 860	7 645

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o měnových forwardech zajišťujících pohyb měnových kurzů:

mil. Kč	2020	2019
Podrozvahové pohledávky z forwardových operací	361 676	462 907
Podrozvahové závazky z forwardových operací	362 831	462 212
Kladná reálná hodnota (též kapitola 3.6.)	100	794
Záporná reálná hodnota (též kapitola 3.11.)	1 337	93

Všechny měnové forwardy jsou splatné v roce 2021.

Měnové forwardy nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty těchto měnových forwardů jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací. Zisky a ztráty z přecenění z titulu změn kurzů jsou vykázány pod položkou Kurzové rozdíly a rozpětí (též kapitola 3.15.).

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o swapových operacích:

mil. Kč	2020	2019
Podrozvahové pohledávky z úrokových swapových operací	35 075	37 098
Podrozvahové závazky z úrokových swapových operací	35 075	37 098
Kladná reálná hodnota (též kapitola 3.6.)	19	90
Záporná reálná hodnota (též kapitola 3.11.)	4 709	1 702

Úrokové swapy rovněž nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (též kapitola 3.15.). Zlato přijaté v rámci swapových operací je oceněno tržní cenou a je vykazováno v podrozvahové evidenci jako přijatý kolaterál.

Banka má k rozvahovému dni uzavřeny smlouvy o futures operacích:

mil. Kč	2020	2019
Podrozvahové pohledávky z úrokových futures operací	11 459	629
Podrozvahové závazky z úrokových futures operací	11 460	629
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty úrokových futures operací za účetní období (též kapitola 3.15.)	-169	-120
Podrozvahové pohledávky z akciových futures operací	3 708	2 395
Podrozvahové závazky z akciových futures operací	3 708	2 395
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období (též kapitola 3.15.)	323	504
Čistý zisk / ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací za účetní období	154	384
Peníze na účtu zúčtování marží burzovních derivátů	1 442	262
Zúčtování marží burzovních derivátů včetně vypořádaných změn reálných hodnot úrokových futures operací (též kapitola 3.6.)	1 597	646

Zisk nebo ztráta ze změny reálné hodnoty futures operací je průběžně vypořádávána proti účtu zúčtování marží burzovních derivátů, který je vykázán v ostatních aktivech.

Úrokové a akciové futures operace rovněž nesplňují, podle platných českých účetních předpisů, kritéria zajišťovacího účetnictví a účtuje se tak o nich jako o derivátech k obchodování. Zisky a ztráty ze změny reálné hodnoty jsou vykázány v zisku nebo ztrátě z finančních operací (též kapitola 3.15.).

Hodnoty převzaté bankou do správy a úschovy

Banka v letech 2020 a 2019 nepřevzala do úschovy a správy žádné finančně významné hodnoty od třetích osob.

3.18. FINANČNÍ RIZIKA

Riziko likvidity

Banka sleduje a řídí strukturu a duraci svých měnových rezerv v souladu se svými cíli.

Riziko úrokové sazby

Finanční pozice a peněžní toky jsou vystaveny riziku pohybů běžných tržních úrokových sazeb. Změna úrokových sazeb vede ke změně tržní hodnoty držených cenných papírů.

Měnové riziko

Finanční pozice a peněžní toky jsou vystaveny riziku pohybů kurzů běžných měn. Většinu aktiv a závazků v cizí měně představují devizové rezervy, které slouží především k podpoře intervenční síly, plní roli pojistky krize platební bilance a jsou i důsledkem provádění měnové politiky. Vzhledem k nutnosti udržovat devizové rezervy a podřízení jejich vývoje primárnímu zákonnému cíli cenové stability, není Banka schopna redukovat riziko posílení koruny vůči hlavním cizím měnám.

Úvěrové riziko a koncentrace pasiv

Banka řídí úroveň podstupovaného úvěrového rizika při správě devizových rezerv stanovováním limitů rizik akceptovatelných ve vztahu k jednomu dlužníkovi, skupině dlužníků a zeměpisným segmentům. Tato rizika jsou průběžně sledována a minimálně jednou ročně přezkoumávána.

RIZIKO LIKVIDITY

mil. Kč		Do 1 měsíce	1 - 3 měsíce	3 - 12 měsíců	1 - 5 let	Nad 5 let	Nestanovena	Celkem
Zlato	2020	0	0	0	0	0	12 247	12 247
	2019	0	0	0	0	0	493	493
Pohledávky vůči MMF	2020	0	0	0	0	0	81 402	81 402
	2019	0	0	0	0	0	83 184	83 184
Bezkupónové dluhopisy	2020	25 700	61 699	36 144	20 377	0	0	143 920
	2019	32 846	36 979	11 342	30 227	1 041	0	112 435
Kupónové dluhopisy	2020	2 859	23 929	100 931	999 785	559 062	0	1 686 566
	2019	7 328	9 215	93 047	905 413	510 611	0	1 525 614
MBS	2020	4 288	1 208	385	160	37 499	0	43 540
	2019	396	0	0	0	10 928	0	11 324
Akcie	2020	0	0	0	0	0	468 535	468 535
	2019	0	0	0	0	0	339 122	339 122
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2020	1 172 843	0	0	0	0	0	1 172 843
	2019	1 367 719	0	0	0	0	0	1 367 719
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2020	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2020	0	0	0	0	0	3 341	3 341
	2019	0	0	0	0	0	3 118	3 118
Ostatní aktiva	2020	2 260	0	31	36	227	4 920	7 474
	2019	2 006	0	20	38	191	4 634	6 889
Aktiva celkem	2020	1 207 950	86 836	137 491	1 020 358	596 788	570 445	3 619 868
	2019	1 410 295	46 194	104 409	935 678	522 771	430 551	3 449 898
Bankovky a mince v oběhu	2020	0	0	0	0	0	711 886	711 886
	2019	0	0	0	0	0	644 367	644 367
Závazky vůči MMF	2020	0	0	0	0	0	75 088	75 088
	2019	0	0	0	0	0	79 692	79 692
Závazky vůči zahraničí	2020	143 763	0	76	0	0	0	143 839
	2019	138 719	0	76	0	0	0	138 795
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	2 283 220
	2019	2 408 337	0	0	0	0	0	2 408 337
Závazky vůči státu	2020	422 749	0	0	0	0	0	422 749
	2019	291 684	0	0	0	0	0	291 684
Ostatní pasiva	2020	14 932	0	0	0	0	0	14 932
	2019	10 811	0	0	0	0	0	10 811
Rezervy	2020	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2020	0	0	0	0	0	-31 846	-31 846
	2019	0	0	0	0	0	-123 788	-123 788
Pasiva celkem	2020	2 864 664	0	76	0	0	755 128	3 619 868
	2019	2 849 551	0	76	0	0	600 271	3 449 898
Otevřená pozice	2020	-1 656 714	86 836	137 415	1 020 358	596 788	-184 683	0
	2019	-1 439 256	46 194	104 333	935 678	522 771	-169 720	0

RIZIKO ÚROKOVÉ SAZBY

mil. Kč		Do 1 měsíce	1 - 3 měsíce	3 - 12 měsíců	1 - 5 let	Nad 5 let	Necitlivá na úrok. sazbu	Celkem
Zlato	2020	0	0	0	0	0	12 247	12 247
	2019	0	0	0	0	0	493	493
Pohledávky vůči MMF	2020	0	0	0	0	0	81 402	81 402
	2019	0	0	0	0	0	83 184	83 184
Bezkupónové dluhopisy	2020	25 700	61 699	36 144	20 377	0	0	143 920
	2019	32 846	36 979	11 342	30 227	1 041	0	112 435
Kupónové dluhopisy	2020	17 668	39 534	127 732	949 060	552 572	0	1 686 566
	2019	27 793	30 546	92 061	869 735	505 479	0	1 525 614
MBS	2020	4 288	1 208	385	160	37 499	0	43 540
	2019	395	0	0	0	10 929	0	11 324
Akcie	2020	0	0	0	0	0	468 535	468 535
	2019	0	0	0	0	0	339 122	339 122
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2020	1 172 843	0	0	0	0	0	1 172 843
	2019	1 367 719	0	0	0	0	0	1 367 719
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2020	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2020	0	0	0	0	0	3 341	3 341
	2019	0	0	0	0	0	3 118	3 118
Ostatní aktiva	2020	2 291	0	0	36	227	4 920	7 474
	2019	2 026	0	0	38	191	4 634	6 889
Aktiva celkem	2020	1 222 790	102 441	164 261	969 633	590 298	570 445	3 619 868
	2019	1 430 779	67 525	103 403	900 000	517 640	430 551	3 449 898
Bankovky a mince v oběhu	2020	0	0	0	0	0	711 886	711 886
	2019	0	0	0	0	0	644 367	644 367
Závazky vůči MMF	2020	0	0	0	0	0	75 088	75 088
	2019	0	0	0	0	0	79 692	79 692
Závazky vůči zahraničí	2020	143 839	0	0	0	0	0	143 839
	2019	138 795	0	0	0	0	0	138 795
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	2 283 220
	2019	2 408 337	0	0	0	0	0	2 408 337
Závazky vůči státu	2020	422 749	0	0	0	0	0	422 749
	2019	291 684	0	0	0	0	0	291 684
Ostatní pasiva	2020	14 932	0	0	0	0	0	14 932
	2019	10 811	0	0	0	0	0	10 811
Rezervy	2020	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2020	0	0	0	0	0	-31 846	-31 846
	2019	0	0	0	0	0	-123 788	-123 788
Pasiva celkem	2020	2 864 740	0	0	0	0	755 128	3 619 868
	2019	2 849 627	0	0	0	0	600 271	3 449 898
Otevřená pozice	2020	-1 641 950	102 441	164 261	969 633	590 298	-184 683	0
	2019	-1 418 848	67 525	103 403	900 000	517 640	-169 720	0

MĚNOVÉ RIZIKO

mil. Kč		CZK	EUR	USD	JPY	GBP	CAD	AUD	SEK	Ostatní	Celkem
Zlato	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	12 247	12 247
	2019	0	0	0	0	0	0	0	0	493	493
Pohledávky vůči MMF	2020	51 056	0	0	0	0	0	0	0	30 346	81 402
	2019	55 287	0	0	0	0	0	0	0	27 897	83 184
Bezкупónové dluhopisy	2020	0	101 552	0	42 368	0	0	0	0	0	143 920
	2019	0	44 042	5 998	54 462	0	0	0	279	7 654	112 435
Kupónové dluhopisy	2020	0	734 845	528 772	0	89 136	183 851	104 427	34 108	11 427	1 686 566
	2019	0	563 715	624 363	0	0	207 546	106 589	22 955	446	1 525 614
MBS	2020	0	0	43 540	0	0	0	0	0	0	43 540
	2019	0	0	11 324	0	0	0	0	0	0	11 324
Akcie	2020	0	240 027	112 406	26 603	20 446	44 088	24 965	0	0	468 535
	2019	0	207 194	68 537	14 474	9 767	25 430	13 720	0	0	339 122
Vklady, úvěry a ostatní pohledávky vůči zahraničí	2020	0	953 493	42 058	62 562	1 370	114	210	3 695	109 341	1 172 843
	2019	0	1 106 684	77 311	62 652	210	99	191	15 143	105 429	1 367 719
Pohledávky vůči bankám v tuzemsku	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hmotný a nehmotný majetek	2020	3 024	0	0	0	0	0	0	0	317	3 341
	2019	3 097	0	0	0	0	0	0	0	21	3 118
Ostatní aktiva	2020	472	1 409	308	215	109	142	93	0	4 726	7 474
	2019	1 153	710	286	66	63	68	59	0	4 484	6 889
Aktiva celkem	2020	54 552	2 031 326	727 084	131 748	111 061	228 195	129 695	37 803	168 404	3 619 868
	2019	59 537	1 922 345	787 819	131 654	10 040	233 143	120 559	38 377	146 424	3 449 898
Bankovky a mince v oběhu	2020	711 886	0	0	0	0	0	0	0	0	711 886
	2019	644 367	0	0	0	0	0	0	0	0	644 367
Závazky vůči MMF	2020	51 056	0	0	0	0	0	0	0	24 032	75 088
	2019	55 287	0	0	0	0	0	0	0	24 405	79 692
Závazky vůči zahraničí	2020	134 251	129	9 459	0	0	0	0	0	0	143 839
	2019	113 217	531	8 107	0	0	13 553	0	3 387	0	138 795
Závazky vůči bankám v tuzemsku	2020	2 283 220	0	0	0	0	0	0	0	0	2 283 220
	2019	2 408 337	0	0	0	0	0	0	0	0	2 408 337
Závazky vůči státu	2020	420 757	128	1 863	0	1	0	0	0	0	422 749
	2019	289 591	106	1 986	0	1	0	0	0	0	291 684
Ostatní pasiva	2020	9 741	462	4 728	0	1	0	0	0	0	14 932
	2019	8 559	530	1 720	0	1	0	0	0	1	10 811
Rezervy	2020	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	2019	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vlastní kapitál	2020	-36 211	0	0	0	0	0	0	0	4 365	-31 846
	2019	-127 894	0	0	0	0	0	0	0	4 106	-123 788
Pasiva celkem	2020	3 574 700	719	16 050	0	2	0	0	0	28 397	3 619 868
	2019	3 391 464	1 167	11 813	0	2	13 553	0	3 387	28 512	3 449 898
Čistá výše aktiv/pasiv (-)	2020	-3 520 148	2 030 607	711 034	131 748	111 059	228 195	129 695	37 803	140 007	0
	2019	-3 331 927	1 921 178	776 006	131 654	10 038	219 590	120 559	34 990	117 912	0
Čistá výše podrozvah. aktiv	2020	71	132 888	307 671	84 813	236	1 239	2 096	0	0	529 014
	2019	0	116 249	271 901	97 014	95 510	7 460	194	0	0	588 328
Čistá výše podrozvah. pasiv	2020	-71	-146 103	-168 935	-105 145	-237	-228	-291	0	-109 170	-530 180
	2019	0	-106 394	-233 189	-126 748	-267	-7 463	-194	0	-113 363	-587 618
Čistá otevřená měnová pozice	2020	-3 520 148	2 017 392	849 770	111 416	111 058	229 206	131 500	37 803	30 837	-1 166
	2019	-3 331 927	1 931 033	814 718	101 920	105 281	219 587	120 559	34 990	4 549	710

ÚVĚROVÉ RIZIKO A KONCENTRACE PASIV

AKTIVA

mil. Kč	2020	2019
Česká republika	9 244	5 083
Německo	973 787	950 964
Francie	257 673	288 298
Nizozemsko	129 012	122 870
Rakousko	31 592	8 713
Slovensko	546 395	546 366
Lucembursko	17 838	22 104
Španělsko	19 964	19 104
Ostatní země eurozóny	91 914	53 452
Švýcarsko	116 231	115 418
Švédsko	48 343	46 130
Dánsko	4 873	8 101
Velká Británie	143 110	43 695
Norsko	22 821	12 634
Ostatní evropské země	260	40
USA	712 772	735 912
Kanada	257 381	245 595
Austrálie	88 856	93 657
Japonsko	131 205	131 336
Ostatní země	16 597	426
Geografické rozdělení aktiv	3 619 868	3 449 898
Z toho vklady a dluhopisy:		
ústřední vlády a centrální banky	2 479 798	2 595 934
vládní agentury	386 053	303 899
obchodní banky	31 574	4 485
BIS	0	22 900
CP zajištěné ostatními aktivy	79 821	45 396
Vklady a dluhopisy celkem	2 977 246	2 972 614

PASIVA

Česká republika	3 395 359	3 225 187
USA	75 303	79 813
Země eurozóny	93 889	119 152
Ostatní evropské země	31 488	25 532
Ostatní země	23 829	214
Geografické rozdělení pasiv	3 619 868	3 449 898

3.19. POTENCIÁLNÍ ZÁVAZKY

ČNB hradí na vrub svých nákladů prokázané a oprávněné provozní náklady MF (do 31. prosince 2007 České konsolidační agentury) ve smyslu Dohody o úhradě nákladů na provozní činnost a ztrát z převzatých aktiv vzniklých v souvislosti s realizací Konsolidačního programu, uzavřené dne 29. června 2000 ve znění dodatků. V roce 2020 činily tyto náklady 0,1 mil. Kč (v roce 2019 činily 0,1 mil. Kč). Vzhledem k nevýznamnosti na ně není tvořena rezerva.

Vedené spory

V souvislosti s činnostmi, které ČNB prováděla při výkonu své úlohy podporovat a udržovat stabilitu bankovního sektoru, je proti Bance či třetím osobám vedeno několik soudních řízení. Na základě spolupráce s externími právníky a na základě vlastního posouzení těchto sporů, ČNB považuje za nepravděpodobné, že výsledky těchto sporů budou mít zásadní dopad na její finanční pozici, a proto na ně není tvořena rezerva. Obdobně hodnotí potenciální závazky ze soudních sporů, které souvisejí s činností bývalých orgánů dohledu nad finančním trhem, a které ČNB vede na základě zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem. Podle tohoto zákona navíc finanční závazky, které by ČNB v důsledku těchto soudních řízení vznikly, uhradí stát.

3.20. TRANSAKCE SE SPŘÍZNĚNÝMI OSOBAMI

Spřízněnými osobami a osobami se zvláštním vztahem k Bance se rozumí členové bankovní rady, vedoucí zaměstnanci ve vyšším stupni řízení a osoby jim blízké.

ČNB poskytuje členům bankovní rady a vedoucím zaměstnancům ČNB, v souladu s vnitřními předpisy, služby vedení běžných a vkladových účtů a účelové úvěry, především na financování vlastních bytových potřeb. Vedení účtů a úvěry jsou těmto osobám poskytovány za obvyklých podmínek, za kterých jsou poskytovány i ostatním zaměstnancům Banky.

3.21. NÁSLEDNÉ UDÁLOSTI

Od 1. ledna 2021 nabyla platnost nová bilaterální dohoda s MMF, která nahradila dohodu platnou od 12. září 2018 do 31. prosince 2020. Byl stanoven nový úvěrový rámec, který bude činit 646 mil. EUR (v předchozí dohodě činil 1 500 mil. EUR). Tato nová dohoda není kryta státní zárukou. Vedení ČNB nejsou známy žádné další následné události, které by měly významný vliv na účetní závěrku roku 2020.

ZPRÁVA NEZÁVISLÉHO AUDITORA Bankovní radě České národní banky

Se sídlem: Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1
Identifikační číslo: 481 36 450

Výrok auditora

Provedli jsme audit přiložené účetní závěrky České národní banky sestavené na základě českých účetních předpisů, která se skládá z rozvahy k 31. prosinci 2020, výkazu zisku a ztráty a přehledu o změnách vlastního kapitálu za rok končící k tomuto datu a přílohy této účetní závěrky, která obsahuje popis použitých podstatných účetních metod a další vysvětlující informace.

Podle našeho názoru přiložená účetní závěrka podává věrný a poctivý obraz aktiv a pasiv České národní banky k 31. prosinci 2020 a nákladů a výnosů a výsledku jejího hospodaření za rok končící k tomuto datu v souladu s českými účetními předpisy.

Základ pro výrok

Audit jsme provedli v souladu se zákonem o auditorech a standardy Komory auditorů České republiky pro audit, kterými jsou mezinárodní standardy pro audit (ISA), případně doplněné a upravené souvisejícími aplikačními doložkami. Naše odpovědnost stanovená těmito předpisy je podrobněji popsána v oddílu Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky. V souladu se zákonem o auditorech a Etickým kodexem přijatým Komorou auditorů České republiky jsme na společnosti nezávislí a splnili jsme i další etické povinnosti vyplývající z uvedených předpisů. Domníváme se, že důkazní informace, které jsme shromáždili, poskytují dostatečný a vhodný základ pro vyjádření našeho výroku.

Ostatní informace uvedené ve výroční zprávě

Ostatními informacemi jsou v souladu s § 2 písm. b) zákona o auditorech informace uvedené ve výroční zprávě mimo účetní závěrku a naši zprávu auditora. Za ostatní informace odpovídá Bankovní rada České národní banky.

Náš výrok k účetní závěrce se k ostatním informacím nevztahuje. Přesto je však součástí našich povinností souvisejících s ověřením účetní závěrky seznámení se s ostatními informacemi a posouzení, zda ostatní informace nejsou ve významném (materiálním) nesouladu s účetní závěrkou či našimi znalostmi o účetní jednotce získanými během ověřování účetní závěrky nebo zda se jinak tyto informace nejeví jako významně (materiálně) nesprávné. Také posuzujeme, zda ostatní informace byly ve všech významných (materiálních) ohledech vypracovány v souladu s příslušnými právními předpisy. Tímto posouzením se rozumí, zda ostatní informace splňují požadavky právních předpisů na formální náležitosti a postup vypracování ostatních informací v kontextu významnosti (materiality), tj. zda případné nedodržení uvedených požadavků by bylo způsobilé ovlivnit úsudek činěný na základě ostatních informací.

Na základě provedených postupů, do míry, jež dokážeme posoudit, uvádíme, že:

- Ostatní informace, které popisují skutečnosti, jež jsou též předmětem zobrazení v účetní závěrce, jsou ve všech významných (materiálních) ohledech v souladu s účetní závěrkou.
- Ostatní informace byly vypracovány v souladu s právními předpisy.

Dále jsme povinni uvést, zda na základě poznatků a povědomí o České národní bance, k nimž jsme dospěli při provádění auditu, ostatní informace neobsahují významné (materiální) věcné nesprávnosti. V rámci uvedených postupů jsme v obdržení ostatních informací žádné významné (materiální) věcné nesprávnosti nezjistili.

Odpovědnost Bankovní rady České národní banky za účetní závěrku

Bankovní rada České národní banky odpovídá za sestavení účetní závěrky podávající věrný a poctivý obraz v souladu s českými účetními předpisy a za takový vnitřní kontrolní systém, který považuje za nezbytný pro sestavení účetní závěrky tak, aby neobsahovala významné (materiální) nesprávnosti způsobené podvodem nebo chybou.

Při sestavování účetní závěrky je Bankovní rada České národní banky povinna posoudit, zda je Česká národní banka schopna nepřetržitě trvat, a pokud je to relevantní, popsat v příloze účetní závěrky záležitosti týkající se jejího nepřetržitého trvání a použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky, s výjimkou případů, kdy Bankovní rada České národní banky plánuje zrušení společnosti nebo ukončení její činnosti, resp. kdy nemá jinou reálnou možnost než tak učinit.

Odpovědnost auditora za audit účetní závěrky

Naším cílem je získat přiměřenou jistotu, že účetní závěrka jako celek neobsahuje významnou (materiální) nesprávnost způsobenou podvodem nebo chybou a vydat zprávu auditora obsahující náš výrok. Přiměřená míra jistoty je velká míra jistoty, nicméně není zárukou, že audit provedený v souladu s výše uvedenými předpisy ve všech případech v účetní závěrce odhalí případnou existující významnou (materiální) nesprávnost. Nesprávnosti mohou vzniknout v důsledku podvodů nebo chyb a považují se za významné (materiální), pokud lze reálně předpokládat, že by jednotlivě nebo v souhrnu mohly ovlivnit ekonomická rozhodnutí, která uživatelé účetní závěrky na jejím základě přijmou.

Při provádění auditu v souladu s výše uvedenými předpisy je naší povinností uplatňovat během celého auditu odborný úsudek a zachovávat profesní skepticismus. Dále je naší povinností:

- Identifikovat a vyhodnotit rizika významné (materiální) nesprávnosti účetní závěrky způsobené podvodem nebo chybou, navrhnout a provést auditorské postupy reagující na tato rizika a získat dostatečné a vhodné důkazní informace, abychom na jejich základě mohli vyjádřit výrok. Riziko, že neodhalíme významnou (materiální) nesprávnost, k níž došlo v důsledku podvodu, je větší než riziko neodhalení významné (materiální) nesprávnosti způsobené chybou, protože součástí podvodu mohou být tajné dohody (koluze), falšování, úmyslná opomenutí, nepravdivá prohlášení nebo obcházení vnitřních kontrol.
- Seznámit se s vnitřním kontrolním systémem společnosti relevantním pro audit v takovém rozsahu, abychom mohli navrhnout auditorské postupy vhodné s ohledem na dané okolnosti, nikoli abychom mohli vyjádřit názor na účinnost jejího vnitřního kontrolního systému.
- Posoudit vhodnost použitých účetních pravidel, přiměřenost provedených účetních odhadů a informace, které v této souvislosti Bankovní rada České národní banky uvedla v příloze účetní závěrky.
- Posoudit vhodnost použití předpokladu nepřetržitého trvání při sestavení účetní závěrky Bankovní radou České národní banky a to, zda s ohledem na shromážděné důkazní informace existuje významná (materiální) nejistota vyplývající z událostí nebo podmínek, které mohou významně zpochybnit schopnost společnosti nepřetržitě trvat. Jestliže dojdeme k závěru, že taková významná (materiální) nejistota existuje, je naší povinností upozornit v naší zprávě na informace uvedené v této souvislosti v příloze účetní závěrky, a pokud tyto informace nejsou dostatečné, vyjádřit modifikovaný výrok. Naše závěry týkající se schopnosti České národní banky nepřetržitě trvat vycházejí z důkazních informací, které jsme získali do data naší zprávy. Nicméně budoucí události nebo podmínky mohou vést k tomu, že společnost ztratí schopnost nepřetržitě trvat.
- Vyhodnotit celkovou prezentaci, členění a obsah účetní závěrky, včetně přílohy, a dále to, zda účetní závěrka zobrazuje podkladové transakce a události způsobem, který vede k věrnému zobrazení.

Naší povinností je informovat Bankovní radu České národní banky mimo jiné o plánovaném rozsahu a načasování auditu a o významných zjištěních, která jsme v jeho průběhu učinili, včetně zjištěných významných nedostatků ve vnitřním kontrolním systému.

V Praze dne 19. března 2021

Auditorská společnost:

Deloitte Audit s.r.o.
evidenční číslo 079

Statutární auditor:

Diana Rádl Rogerová
evidenční číslo 2045

Seznam zkratek

ABO	Automatizované bankovní operace
AnaCredit	analytická databáze úvěrů Analytical Credit Datasets
BankID	bankovní identita
BCG	Basilejská konzultační skupina
BCBS	Basilejský výbor pro bankovní dohled
BIS	Banka pro mezinárodní platby
BRRD	směrnice pro ozdravné postupy a řešení krize
CERTIS	Czech Express Real Time Interbank Gross Settlement System
CRD	směrnice o kapitálových požadavcích
CRI	nástroj pro konvergenci a reformy
CRR	nařízení o kapitálových požadavcích
CZK	česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DSTI	podíl dluhové služby na čistých ročních příjmech
DTI	poměr výše dluhu a ročních čistých příjmů
EBA	Evropský orgán pro bankovníctví
ECB	Evropská centrální banka
EFC	Hospodářský a finanční výbor
EIOPA	Evropský orgán pro pojišťovnictví a zaměstnanecké penzijní pojištění
EPC	Výbor pro hospodářskou politiku
ERM II	evropský mechanismus směnných kurzů
ESA	evropské orgány dohledu
ESCB	Evropský systém centrálních bank
ESFS	Evropský systém finančního dohledu
ESG	rámec environmentální a společenské zodpovědnosti (environmental, social and governance)
ESMA	Evropský orgán pro cenné papíry a trhy
ESRB	Evropská rada pro systémová rizika
EU	Evropská unie
EUR	euro
FSB	Rada pro finanční stabilitu
FSI	Financial Stability Institute (institut pro finanční stabilitu při BIS)
FTSE 100	benchmarkový index pro britský akciový trh
HDP	hrubý domácí produkt
IAIS	Mezinárodní sdružení orgánů dohledu v pojišťovnictví
IFD	směrnice o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky
IFR	nařízení o obezřetnostním dohledu nad investičními podniky
IOPS	Mezinárodní organizace orgánů dohledu v soukromém penzijním sektoru

IOSCO	Mezinárodní organizace sdružující komise pro cenné papíry
Kč	česká koruna
LTV	poměr výše úvěru k hodnotě zajištění
MBS	dluhopisy zajištěné hypotékami v severoamerickém regionu (Mortgage Backed Securities)
MiFID II	směrnice o trzích finančních nástrojů
MMF	Mezinárodní měnový fond
MREL	minimální požadavek na kapitál a způsobilé závazky
MSCI Euro	benchmarkový index pro evropský akciový trh
MtS	informační systém ČNB pro sběr dat
NAB	mnohostranná úvěrová dohoda MMF
Nikkei 225	benchmarkový index pro japonský akciový trh
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
p. a.	per annum
p. b.	procentní bod
PEPP	panevropský osobní penzijní produkt
PRIBOR	mezibankovní zápůjční úroková sazba Prague Interbank Offered Rate
Rada ECOFIN	Rada EU ve složení ministrů hospodářství a financí
RCGE	Regionální konzultační skupina pro Evropu FSB
REGIS	informační systém pro registrační a licenční činnosti
S&P 500	benchmarkový index pro americký akciový trh
S&P ASX 200	benchmarkový index pro australský akciový trh
S&P TSX	benchmarkový index pro kanadský akciový trh
SDAT	informační systém ČNB pro sběr dat
SDR	zvláštní práva čerpání (jednotná měnová a účetní jednotka MMF)
SIPRES	informační systém Sběr informačních povinností regulovaných subjektů
SKD	Systém krátkodobých dluhopisů
Solventnost II	směrnice o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti
SRB	Jednotný výbor pro řešení krizí
SREP	přezkum a vyhodnocení orgánem dohledu
USD	americký dolar

Zkratky zemí

BG	Bulharsko	LT	Litva
CZ	Česká republika	LU	Lucembursko
DE	Německo	NO	Norsko
DK	Dánsko	SE	Švédsko
FR	Francie	SK	Slovensko
IE	Irsko	UK	Spojené království
IS	Island		

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
www.cnb.cz

ISBN 978-80-87225-98-1